

beschikking

Datum	2 november 2009
Nummer	WSV/2009-910
Onderwerp	Besluit inzake aanvraag Wbr-vergunning offshore windturbinepark 'Helmveld'

1) PROCEDUREVERLOOP AANVRAAG 'HELMVELD'

Bij brief van 31 augustus 2007 is door Evelop Netherlands B.V., verder te noemen de aanvrager, een aanvraag ingediend voor een vergunning krachtens de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (hierna: 'Wbr') voor het oprichten en in stand houden van een windturbinepark genaamd 'Offshore Windturbinepark Helmveld'. Het park ligt in blok Q1 en Q4 (conform blokindeling Mijnbouwwet), zoals nader aangegeven in de aanvraag.

Op het voorbereiden van de beslissing op de aanvraag is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) van toepassing. Dit volgt uit artikel 4 lid 2 van de *'Beleidsregels inzake toepassing Wet beheer rijkswaterstaatswerken op installaties in de exclusieve economische zone'* (hierna: 'Beleidsregels').

De wijze waarop vergunningaanvragen worden behandeld, is nader beschreven in de procedurebeschrijving *'Behandeling vergunningaanvragen Wet beheer rijkswaterstaatswerken voor windenergie offshore'* (versie februari 2006).

Omdat de oprichting van installaties in de exclusieve economische zone (hierna: EEZ) belangrijke nadelige gevolgen kan hebben voor het milieu, is ingevolge artikel 7.1 lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) op basis van onderdeel C activiteit 5.1 Besluit milieueffectrapportage 1994 een Milieueffectrapport (hierna: 'MER') bij een aanvraag voor een installatie in de EEZ verplicht. Hierbij dienen de relevante bepalingen van hoofdstuk 7 Wm te zijn toegepast en de procedure omschreven in afdeling 13.2 Wm te zijn gevolgd. Het MER is bij de vergunningaanvraag gevoegd.

Bij brieven van 1 februari 2008 en 13 januari 2009 zijn aanvullingen op de oorspronkelijke aanvraag ingediend.

Op 11 februari 2009 heeft het bevoegd gezag als aanvulling op de aanvraag de passende beoordeling als onderdeel van het MER ontvangen.

Op 27 februari 2009 (ref. WSV/0399) is de vergunningaanvraag als volledig beoordeeld en heeft het bevoegd gezag aangegeven de aanvraag verder in behandeling te nemen. Een overzicht van de ontvangen documentatie ten aanzien van de vergunningaanvraag is opgenomen bijlage 1 van dit besluit.

Het MER is beoordeeld aan de hand van het bepaalde in hoofdstuk 7 van de Wm en de richtlijnen voor de milieueffectrapportage zoals die door mij voor deze

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

aanvraag zijn afgegeven op 22 maart 2006. Het MER als onderdeel van de Wbr-aanvraag heeft van 3 maart 2009 tot en met 14 april 2009 ter inzage gelegen. Van de terinzagelegging is kennis gegeven door plaatsing in de Staatscourant van 2 maart 2009, nr. 41. De ontvangen inspraakreacties en de reactie van het bevoegd gezag daarop zijn opgenomen in bijlage 2.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

De vergunningaanvraag en het daarbij behorende MER is voor advies voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: 'de Commissie') en aan de wettelijk adviseurs.

Op 23 juni 2009 is het toetsingsadvies over het MER en de aanvulling daarop van de Commissie ontvangen (rapport nr.1537-32).

Het ontwerpbesluit is genomen op 26 juni 2009 en is per brief (ref. WSV/155) aan Evelop Netherlands B.V. aangeboden. Het ontwerpbesluit heeft van 1 juli 2009 tot en met 11 augustus 2009 ter inzage gelegen. Van de terinzagelegging is kennis gegeven door plaatsing in de Staatscourant van 30 juni 2009, nr. 118. De ontvangen zienswijzen en de reactie daarop zijn opgenomen in bijlage 3 bij dit besluit.

Bij brief van 7 september 2009 is door Evelop Netherlands B.V. verzocht de aanvraag op naam te stellen van "Evelop Ontwikkeling B.V.." Bij brief van 23 oktober 2009 heeft het bevoegd gezag ingestemd met wijziging van de tenaamstelling van de initiatiefnemer in Evelop Ontwikkeling B.V., verder te noemen de aanvrager.

2) TOETSINGSKADER

Wet beheer rijkswaterstaatswerken

Op grond van het bepaalde in artikel 2 Wbr is het verboden om zonder vergunning gebruik te maken van een waterstaatswerk door, anders dan waartoe het is bestemd, daarin, daarop, daaronder of daarover werken te maken of te behouden. Ingevolge artikel 1 lid 1 juncto artikel 1 lid 2 Wbr wordt onder 'waterstaatswerken' onder meer verstaan de bij het Rijk in beheer zijnde wateren, waaronder begrepen de territoriale zee en de EEZ. De onderhavige locatie bevindt zich in de EEZ van de Noordzee en is derhalve op grond van artikel 1 lid 2 Wbr een waterstaatswerk. Het oprichten en behouden van het aangevraagde werk is daarmee vergunningplichtig op grond van de Wbr.

Het toetsingskader van een aanvraag om een Wbr-vergunning is neergelegd in artikel 3 Wbr. Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat de vergunning geweigerd kan worden ter bescherming van waterstaatswerken en ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van die werken. Bij het beoordelen van een vergunningaanvraag in het kader van de Wbr voor windturbineparken op een locatie binnen de EEZ moet rekening worden gehouden met de effecten van het desbetreffende windturbinepark. In artikel 3 Wbr is bepaald:

'1. Weigering, wijziging of intrekking van een vergunning, alsmede toepassing van de artikelen 2, tweede lid, en 6 kan slechts geschieden ter bescherming van waterstaatswerken en ter verzekering van het doelmatig en

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

veilig gebruik van die werken, met inbegrip van het belang van verruiming of wijziging anderszins van die werken.

2. De in het eerste lid bedoelde besluiten kunnen mede strekken ter bescherming van aan de waterstaatswerken verbonden belangen van andere dan waterstaatkundige aard, doch enkel voor zover daarin niet is voorzien door bij of krachtens een andere wet gestelde bepalingen.'

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

De vergunningaanvraag is voorts getoetst aan de 'Nadere specificatie van de vereisten voor een Wbr vergunningaanvraag voor een offshore windturbinepark'.

Beleid

Op 21 december 2004, Staatscourant nr. 252, zijn de 'Beleidsregels inzake toepassing Wet beheer rijkswaterstaatswerken op installaties in de exclusieve economische zone' vastgesteld. In de Beleidsregels is het toetsingskader van de Wbr nader uitgewerkt. De Beleidsregels betreffen de toepassing van de artikelen 2, 3 en 6 van de Wbr op installaties in de EEZ. Artikel 5 van de Beleidsregels geeft hierover het volgende aan:

'Bij de voorbereiding en de vaststelling van een beschikking inzake het verlenen, weigeren, wijzigen of intrekken van een vergunning wordt rekening gehouden met:

- a. het behouden van mogelijkheden voor een doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee door anderen dan de vergunninghouder,*
- b. de op de Noordzee betrekking hebbende onderdelen van de Nota Ruimte waarvoor het regeringsstandpunt op 27 april 2004 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer is toegezonden (Kamerstukken II 2003/04, 29 435, nrs. 1-2), en*
- c. andere op de Noordzee betrekking hebbende plannen en gebiedsaanwijzingen op grond van de Wet op de waterhuishouding, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Wet milieubeheer.'*

Ad a. Veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee

In de toelichting bij de Beleidsregels wordt artikel 5 sub a als volgt toegelicht:

'De verzekering van een veilig en doelmatig gebruik van waterstaatswerken speelt in het kader van de Wbr een centrale rol bij de toetsing van vergunningaanvragen; dit komt tot uiting in artikel 5 van de beleidsregels, dat betrekking heeft op de toetsing van aanvragen. Daarbij gaat het om rechtmatig gebruik van de Noordzee door derden, zoals dat is geregeld in artikel 58 van het VN Zeerechtverdrag.

In dat artikel ligt besloten dat de kuststaat bij de uitoefening van zijn rechtsmacht in de EEZ ten aanzien van installaties en dergelijke rekening moet houden met de voor alle staten in die zone geldende rechten van scheepvaart, overvlucht, het leggen van onderzeese kabel- en buisleidingen en ander rechtmatig gebruik van de zee.

Het beleid op dit punt houdt met name een locatiebeleid in, waarbij rekening wordt gehouden met het ruimtebeslag van de installatie, met inbegrip van de veiligheidszone die rondom de installatie moet worden ingesteld (zie artikel 8

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

van de Beleidsregels), in relatie tot benodigde ruimte voor ander gebruik van de Noordzee.'

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Scheepvaartveiligheid

De verzekering van een veilig en doelmatig gebruik van waterstaatswerken speelt in het kader van de Wbr een centrale rol bij toetsing van vergunningaanvragen (artikel 3 Wbr). In de Beleidsregels is het toetsingskader ten aanzien van installaties in de EEZ nader uitgewerkt. In de Beleidsregels komt tot uitdrukking dat bij de beoordeling van vergunningaanvragen rekening dient te worden gehouden met de op de Noordzee betrekking hebbende onderdelen van de Nota Ruimte (Integraal Beheerplan Noordzee 2015, hierna: IBN). Ten aanzien van de Noordzee is in de Nota Ruimte opgenomen dat het beleid van de Nederlandse overheid er op is gericht om de scheepvaartveiligheid op de Noordzee op hetzelfde niveau te handhaven en waar mogelijk (permanent) te verbeteren (IBN p. 27). Dit beleid is tevens verwoord in de Beleidsbrief Zeevaart 'Verantwoord varen en een vitale vloot' (4 april 2008). Op basis van dit wettelijke en beleidskader houdt het bevoegd gezag bij de besluitvorming omtrent de vergunningen uitdrukkelijk rekening met de effecten van het oprichten en in standhouden van een windturbinepark op het veilige en doelmatige gebruik van de Noordzee.

Op grond van het bovenstaande toetst het bevoegd gezag op veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee ten aanzien van scheepvaart. De methode voor de berekening van de effecten op de scheepvaartveiligheid betreft het zogenaamde SAMSON model. Dit model is ontwikkeld door de Rijksoverheid (Ministerie van Verkeer en Waterstaat) in samenwerking met het maritieme onderzoeksinstituut 'MARIN' te Wageningen en wordt bij diverse Nederlandse en Europese maritieme projecten toegepast voor het beoordelen van de scheepvaartveiligheid. Het SAMSON model wordt gebruikt om kansen op en consequenties van verschillende soorten ongevallen op zee in te schatten, met name schip-schip aanvaringen, driften en 'ramming'. Daarbij wordt een verkeersdatabase van de Noordzee als uitgangspunt gehanteerd.

Naast de inschatting van de kansen op en consequenties van verschillende soorten ongevallen op zee is het noodzakelijk inzicht te verkrijgen in de vaarpraktijk van schepen ter vermijding van dergelijke ongevalsituaties. Daarom is in begin 2007 op initiatief van het bevoegd gezag de kennis van en ervaring met de vaarpraktijk samengebracht in een nautische adviesgroep. De adviesgroep is totstandgekomen met ambtenaren die ressorteren onder het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en Noordzeeloodsen. De in de adviesgroep samengebrachte kennis en ervaring maakte een deskundige benadering van de vaarpraktijk mogelijk en heeft bijgedragen aan een nadere afweging van het bevoegd gezag op het gebied van de scheepvaartveiligheid en mogelijke mitigerende maatregelen. Het bevoegd gezag heeft de kennis en ervaring van de vaarpraktijk daarnaast in relatie gebracht met de meeste recente gegevens over de verkeersstromen en -intensiteiten, de beschikbare ruimte (breedte van de vaarroute) en de kruispunten van meerdere vaarroutes. Het onderhavige besluit bevat de door het bevoegd gezag gemaakte afwegingen.

Luchtvaartveiligheid

Voor de beoordeling van een Wbr-aanvraag voor een offshore windturbinepark op luchtvaartveiligheidsaspecten wordt deze voorgelegd aan de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW). Het toezicht van IVW binnen het domein Luchthavens richt zich

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

op de Nederlandse luchthavens waartoe ook helikopterdekken behoren. Het toezicht binnen het domein Luchtruim is gericht op de luchtverkeersdienstverleningsorganisaties en op het gebruik van het Nederlandse luchtruim. IVW houdt in haar advies rekening met de volgende normen: ICAO Annex 14 part II, JAR-OPS 3, Mijnbouwregeling en CAP764.

Het bevoegd gezag hanteert als uitgangspunt voor de beoordeling van de effecten op de luchtvaartveiligheid en de veiligheid op de platforms dat deze niet mag worden aangetast, in aansluiting op het voorzorgsprincipe uit het IBN. In het IBN wordt ook gesteld dat meervoudig ruimtegebruik nagestreefd moet worden waar mogelijk onder voorwaarde dat de andere gebruiker daar geen schade of hinder van ondervindt.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Andere gebruikers

Tevens is rekening gehouden met belangen van andere gebruikers van de Noordzee zoals de visserij, zandwinning, militaire gebieden en de olie- en gaswinning. Ook worden belangen van cultuurhistorische waarden die voortvloeien uit de Monumentenwet meegenomen bij het beoordelen van de aanvraag respectievelijk het opstellen van de vergunningvoorschriften. Bovengenoemde belangen worden niet alleen door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, maar ook door andere ministeries behartigd.

Ad. b. Nota Ruimte

Ten aanzien van artikel 5 sub b is het beleid van de op de Noordzee betrekking hebbende onderdelen van de Nota Ruimte uitgewerkt in het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN). Het IBN heeft de status van een beleidsregel en bevat onder meer een afwegingskader voor vergunningverlening en een nadere begrenzing van gebieden met bijzondere ecologische waarden en de voor deze gebieden te hanteren beschermingsregimes.

Ad c. Wet op de waterhuishouding, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Wet milieubeheer
In de toelichting op de Beleidsregels wordt dit artikel nader uitgelegd:

'Artikel 5 legt voorts vast dat bij het voorbereiden en vaststellen van beschikkingen inzake Wbr-vergunningen rekening wordt gehouden met het beleid voor de Noordzee dat is opgenomen in plannen op basis van enige in de beleidsregels genoemde wetten, te weten de Wet op de waterhuishouding, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wet milieubeheer. Hiervoor is een aanvullende basis aanwezig in artikel 56, eerste lid, onderdeel b, onder iii, van het VN-Zeerechtverdrag: de kuststaat heeft in de EEZ rechtsmacht ten aanzien van de bescherming van het milieu. Hoewel de genoemde wetten als zodanig niet (of in de praktijk nog niet) van toepassing zijn in de EEZ, bevatten de op die wetten gebaseerde plannen wel degelijk mede beleidsvoornemens die op die zone van toepassing zijn.'

Ecologie

Uit artikel 3 lid 2 Wbr volgt dat rekening dient te worden gehouden met de bescherming van belangen van andere dan waterstaatskundige aard, voor zover daarin niet reeds is voorzien bij of krachtens andere wet. Hier wordt met name bedoeld op belangen ten aanzien van natuur en milieu (ecologie), zoals volgt uit de Kamerstukken II 1995/96, 24 573, nr. 6, blz. 3. Met de uitbreiding van het toepassingsgebied van de Wbr tot de EEZ geldt dit evenzeer voor de EEZ

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

(Kamerstukken II, 1999/2000, 26961, nr. 3, p. 3). Bij de beoordeling van een aanvraag zal dan ook bekeken moeten worden of de activiteit niet leidt tot onaanvaardbare gevolgen voor het milieu. Uit artikel 1 lid 2 van de Beleidsregels volgt dat onder milieu ook natuur wordt verstaan.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

In dat licht volgt uit artikel 4 lid 1 sub e van de Beleidsregels dat, mede gelet op de verplichtingen op grond van de EG-richtlijn 85/337/EEG (PbEG L 175/40), zoals gewijzigd bij EG-richtlijn 97/11/EG (PbEG L 73/5), voor installaties als bedoeld in de bijlagen I en II bij genoemde richtlijn, waaronder een windturbinepark, niet eerder een vergunning zal worden verleend dan nadat de gegevens over de gevolgen voor het milieu in de vorm van een milieueffectrapportage zijn overgelegd, de relevante bepalingen van hoofdstuk 7 van de Wm zijn toegepast en de procedure omschreven in afdeling 13.2 van de Wm is gevolgd.

Uit het voorgaande vloeit voort dat bij de onderhavige besluitvorming rekening dient te worden gehouden met de Vogelrichtlijn 79/409/EEG (PbEG L 103) en Habitatrichtlijn 92/43/EEG (PbEG L 206). Door de Europese Commissie wordt verondersteld dat deze richtlijnen mede van toepassing zijn in de EEZ voorzover de bevoegdheid van de lidstaten zich uitstrekt over deze zone. Het Hof van Justitie heeft dit in een uitspraak van 20 oktober 2005 (zaak C-6/04) bevestigd.

Op grond van de Habitatrichtlijn moet ten aanzien van de vergunningaanvraag getoetst worden of significante gevolgen voor Natura 2000 gebieden zijn uit te sluiten. Het bevoegd gezag dient passende maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van de richtlijn een significant effect zouden kunnen hebben. Conform artikel 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn wordt voor elk project dat niet direct verband houdt met het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Gelet op de conclusies van de passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied en onder voorbehoud van het navolgende geeft het bevoegd gezag slechts toestemming voor het project nadat zij de zekerheid heeft verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten.

Indien bij beoordeling van de aanvraag significante effecten niet zijn uit te sluiten voor het gebied kan bij afwezigheid van alternatieve oplossingen op grond van artikel 6 lid 4 van de Habitatrichtlijn door het bevoegd gezag enkel worden vergund om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, waarbij alle nodige compenserende maatregelen genomen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. Hiervan dient de Europese Commissie op de hoogte gesteld te worden.

Voorzorgsbeginsel

Eveneens houdt het bevoegd gezag in het afwegingskader bij de vergunningverlening rekening met het voorzorgsbeginsel. Het voorzorgsbeginsel houdt in dat preventieve maatregelen genomen dienen te worden wanneer er redelijke gronden tot bezorgdheid bestaan, dat de activiteit schade toebrengt aan

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

het milieu, de gezondheid van de mens of ander rechtmatig gebruik. Volgens de Nota Ruimte en het IBN geldt het voorzorgsbeginsel voor alle activiteiten op de Noordzee en is een belangrijk uitgangspunt bij de planning en ontwerp van voorgenomen activiteiten op zee. De Europese commissie stelt in 2000 dat het voorzorgsbeginsel niet alleen toepasbaar is in het milieurecht maar ook in andere situaties waarin geen eenduidig wetenschappelijk materiaal voor handen is (Mededeling van de commissie over het voorzorgsbeginsel COM 2000/0001).

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-910

Bij de vergunningverlening betrokken instanties

Kaders en beleid voor het vergunningverleningsproces van windturbineparken op zee zijn vastgelegd in de eerder genoemde Beleidsregels (21 december 2004) en in een draaiboek "Committering van 450 MW windenergie op de Noordzee" (voor de zgn. 2^e ronde). Het draaiboek is bij brief van 30 juni 2008 van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, mede namens de ministers van Economische Zaken (EZ), Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) aan de Tweede Kamer gestuurd (TK 31209 en 21239, nr. 35). Het draaiboek beschrijft onder andere de stappen in de periode van 1 juli 2008 tot 1 november 2009 ten aanzien van de Wbr-vergunningverlening. Beide documenten zijn opgesteld in nauw overleg tussen de ministeries van EZ, VROM, LNV en het Ministerie van V en W.

3) BELANGENAFWEGING EN MOTIVERING

Bij de toetsing van de vergunningaanvraag richt het bevoegd gezag zich volgens het toetsingskader onder meer op de effecten van het initiatief op een veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee, waaronder de effecten op scheepvaartveiligheid, luchtvaartveiligheid, mijnbouwactiviteiten en natuur en milieu (ecologie). De effecten op de gebruiksfunctie zandwinning en militaire gebieden spelen geen rol bij dit besluit.

Aan de hand van het in hoofdstuk 2 beschreven toetsingskader volgt in de paragrafen 3.1 tot en met 3.4 de toetsing van de verschillende relevante belangen. Aan de orde komen respectievelijk:

- effecten op scheepvaartveiligheid (paragraaf 3.1);
- effecten op luchtvaartveiligheid (paragraaf 3.2);
- effecten op mijnbouw (paragraaf 3.3);
- effecten op ecologie (paragraaf 3.4).

In iedere paragraaf worden na een korte inleiding weergegeven:

- de belangrijkste conclusies omtrent het onderwerp ('het belang') in het MER;
- advies Commissie m.e.r. en overige adviseurs;
- overwegingen en conclusies die het bevoegd gezag op basis daarvan heeft getrokken.

De inspraak die ontvangen is op de terinzagelegging van het MER is op relevante punten opgenomen in dit besluit en samengevat weergegeven en voorzien van een reactie in bijlage 2 van dit besluit.

De zienswijzen die zijn ontvangen op de terinzagelegging van het ontwerpbesluit zijn op relevante punten opgenomen in dit besluit en samengevat weergegeven en voorzien van een reactie in bijlage 3 bij dit besluit.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

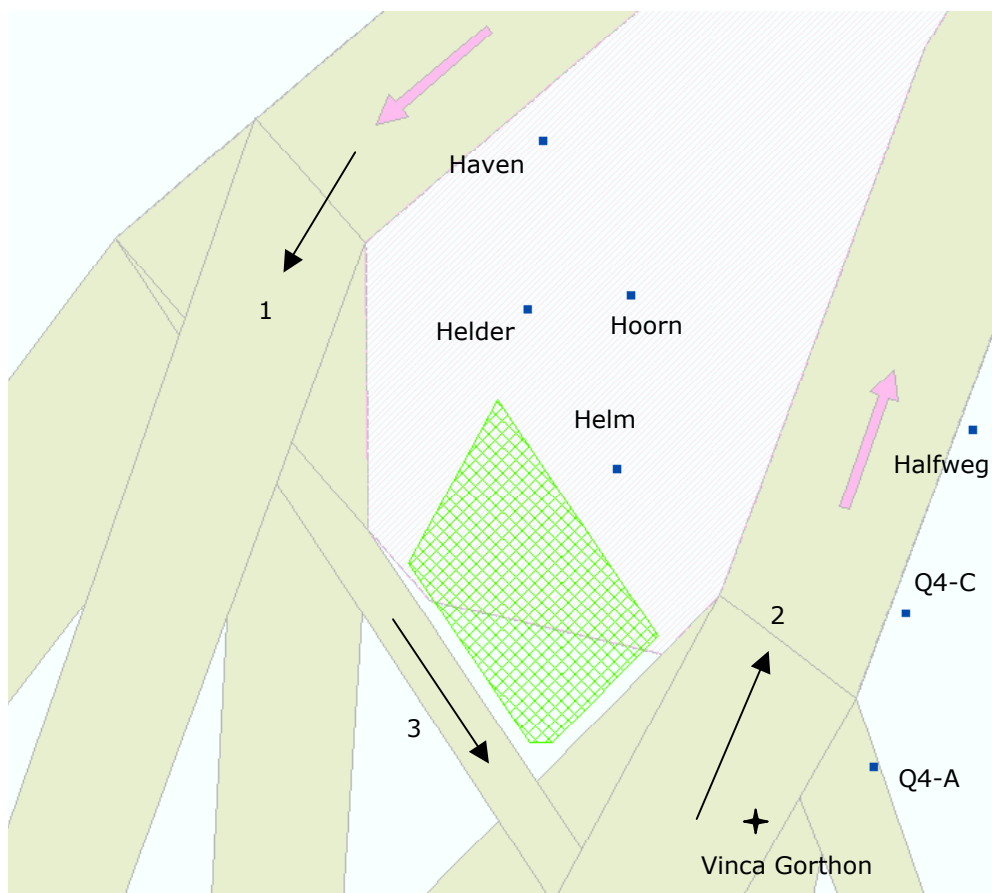
3.1 Effecten op scheepvaartveiligheid

Datum
2 november 2009

3.1.1 Ligging Helmveld

Nummer
WSV/2009-910

Het windturbinepark Helmveld ligt op ongeveer 18 nautische mijlen (NM) van de kust ten westen van Callantsoog. In onderstaande figuur 1 is de ligging van het park ten opzichte van de directe omgeving weergegeven.

Figuur 1: ligging van Helmveld (groen) ten opzichte van verkeersstromen 1 t/m 3. De grijze banen betreffen de zgn. clearways; daar waar deze roze omrand zijn betreft het vaarbanen van het verkeersscheidingstelsel (VSS) van Texel. De roze pijlen geven de vaarrichting aan in de vaarbanen van het VSS. Het roze gearceerde gebied geeft de separatiezone van het VSS aan. De blauwe stippen zijn mijnbouwinstallaties. De zwarte ster geeft de ligging van het wrak van de Vinca Gorthon weer. [bron: GIS bestanden RWS Noordzee]

De gegevens over verkeersstromen en aantallen schepen in het MER dateren uit 2004. Langjarige gegevens over scheepsaantallen zijn in het verleden verzameld door gedurende langere tijd (1-2 jaar) over de Noordzee te vliegen en visueel schepen te tellen. Het laatste visuele onderzoek dateert van de periode 1999-2001. Sinds 2008 worden scheepsaantallen op de Noordzee gemeten op basis van

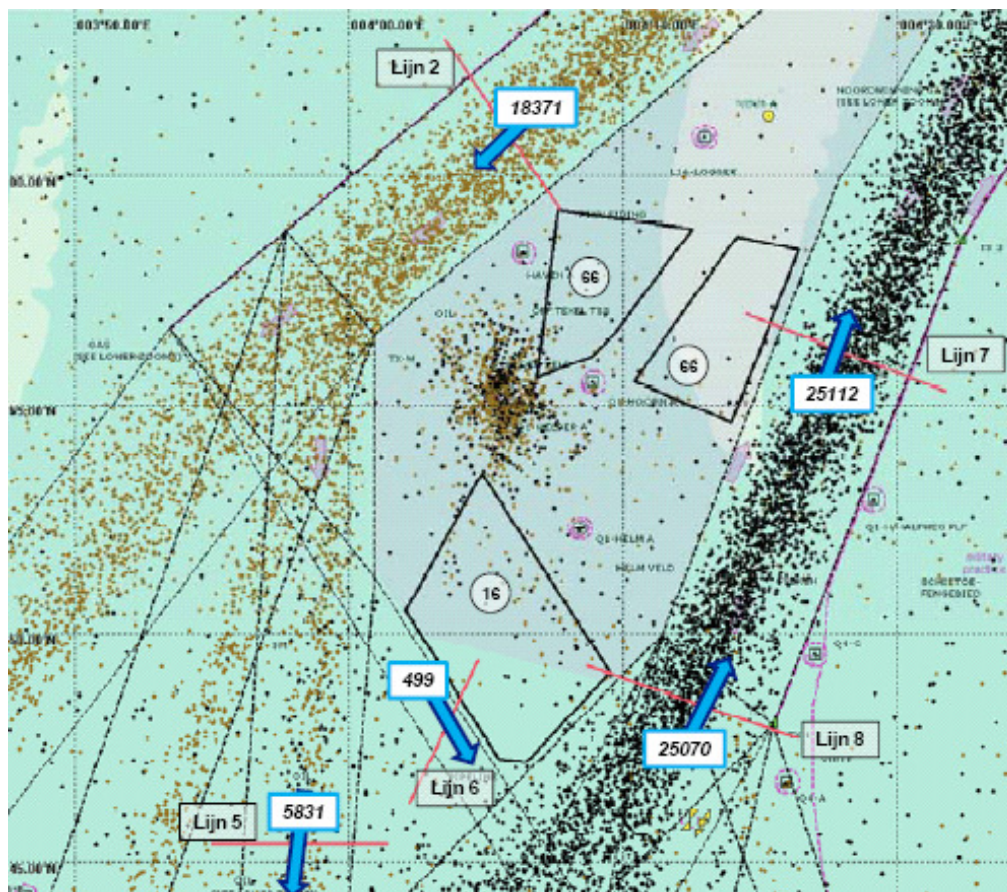

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

het Automatic Identification System¹. Een deel van de schepen vaart nog zonder AIS (<300BRT, vissersschepen, pleziervaart ed). Om een actueel beeld van de situatie te krijgen heeft het bevoegd gezag het MARIN verzocht de route en grootte van de verkeersstromen op basis van AIS gegevens over 2008 in het gebied rondom het geplande windturbinepark te overleggen, zie figuur 2.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Figuur 2: Verkeersintensiteit rondom Helmveld (nr. 16, de overige nummers betreffen andere aanvragen voor windturbineparken). De getallen bij de pijlen geven het middels AIS geregistreerde aantal scheepsbewegingen over 2008 weer op de bijbehorende rode lijnen. De zwarte en bruine stippen geven de AIS scheepsposities binnen 1 week in juli 2008 aan om een ruimtelijk idee te geven van de verkeersstromen. [Bron: 'Intensiteit scheepvaart nabij windturbineparken' Marin 20 mei 2009]

Het voorliggende besluit is zoveel mogelijk gebaseerd op deze verkeersstromen omdat dit de meest recent beschikbare informatie is. Deze wijken ten dele af van de in het MER gegevens informatie. Op basis van figuur 2 zijn de volgende aantallen scheepsbewegingen bij de verkeersstromen in figuur 1 aangehouden:

1. Zuid gaand verkeer van Texel verkeersscheidingssysteem (VSS) naar Noordhinder; het betreft ca. 18371 scheepsbewegingen per jaar dat west van het park uitwaaiert;

¹ AIS = Automatic Identification System; alle schepen groter dan 300 Bruto Ton zijn volgens IMO regelgeving verplicht een AIS transponder aan boord te hebben, waardoor onder andere de koersen en snelheden van deze schepen vanaf de wal te volgen en vast te leggen zijn.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

2. Noord gaand verkeer van Schouwenbank naar Texel VSS; het betreft ca. 25070 scheepsbewegingen per jaar dat west van het park samenvoegt;
3. Zuidoost gaand verkeer van de oostkust van Engeland naar IJmuiden; het betreft ca. 499 scheepsbewegingen per jaar.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Ten noorden van het windturbinepark bevinden zich regelmatig offshore dienstverleningsschepen die naar/van de platforms ten noorden van het windturbinepark varen.

In de vaarweg oost van het windturbinepark bevindt zich het wrak van de Vinca Gorthon, een gezonken ro-ro schip.

Aan de oostzijde van het windturbinepark bevinden zich de platforms Q4-A (op 4,6 NM afstand van het park), Q4-C (op 4,6 NM afstand van het park) en Halfweg (op 6,8 NM afstand van het park). Ten noorden van het windturbinepark bevindt zich het platform Helm (op 1,1 NM), Helder (op 1,7 NM), Hoorn (op 3,1 NM) en Haven (op 4,9 NM).

3.1.2 Het MER

Om de effecten van een windturbinepark op de scheepvaart te kunnen berekenen is conform de richtlijnen de afwikkeling van het scheepvaartverkeer voor de situatie met het windturbinepark in SAMSON gemodelleerd. Voor de locatie van het windturbinepark is een verkeersdatabase aangemaakt, waar het verwachte veranderde vaarpatroon is ingebracht. Vervolgens zijn de ongevalskans modellen van SAMSON toegepast voor het doorrekenen van de effecten van het windturbinepark voor de scheepvaart.

In het MER zijn de met behulp van het SAMSON model bepaalde effecten van het windturbinepark op de scheepvaartongevallen weergegeven. De aanvrager trekt voor de aangevraagde variant van het park de volgende conclusies omtrent scheepvaartveiligheid (niet uitputtend):

- het berekende verwachte totaal aantal aanvaringen en aandrijvingen per jaar gesommeerd over alle windturbines bedraagt 0,061637 (= eens per 16 jaar);
- de kans op uitstroom van olie bedraagt voor bunkerolie eens in de 466 jaar en voor ladingolie eens in de 4615 jaar;
- de kans op meer dan 10 doden als gevolg van een aanvaring van een schip met een windturbine is gelijk aan 1 in de 38760 jaar;
- wordt IJmuiden de uitvalsbasis voor de bouw van het windturbinepark (wat vermoedelijk het geval zal zijn), dan levert dit gedurende het half jaar waarin de bouw duurt een verhoging van het gemiddeld aantal schepen op zee op van 0,6 schip. In deze periode is de kans op een aanvaring tussen twee schepen door de verhoogde verkeersintensiteit 0,8% hoger dan normaal;
- het windturbinepark ligt buiten het bereik van de vaste radarstations.

Hoewel de beschreven risico's gering zijn benoemt de aanvrager in het MER de volgende mitigerende maatregelen:

- het park markeren middels het Automatic Identification System (AIS) waardoor de kans op aanvaringen wordt verkleind (20%), maar niet de kans op aandrijvingen;
- de inzet van De Waker voor het reduceren van een aantal aandrijvingen (64%);

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

- de afstand tussen het passerende verkeer en het windturbinepark vergroten door het park kleiner te maken of door het instellen van 'traffic lanes' (verkeersstelsels) bij het park.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Inspraak op het MER

In de periode waarin het MER ter inzage heeft gelegen zijn enkele inspraakreacties ontvangen. De reacties zijn, voor zover deze betrekking hebben op het aspect scheepvaartveiligheid, afkomstig van de volgende organisaties en hebben samengevat de volgende strekking:

1. het Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied: het windturbinepark heeft gezien de ligging nauwelijks een risicoverhogende werking ten aanzien van de nautische veiligheid op de Noordzee;
2. het Koninklijk Nederlands Watersport Verbond: het is ongewenst dat recreatievaartuigen zich mengen tussen de grote en snelle scheepvaart, anders dan om die routes over te steken. Tussen windturbineparken en verkeersroutes zijn daarom ruime, bevaarbare zones nodig die ook uitwijk- en manoeuvreerruimte bieden aan de grote scheepvaart;
3. de Nederlandse Vereniging van Toerzeilers: voor de veilige afhandeling van de kleine scheepvaart moet er voldoende ruimte zijn om met deze schepen direct langs het gesloten gebied van het windturbinepark te varen. Cumulatie van obstakels moet verder worden vermeden;
4. de Nederlandsche Vereniging van Kustzeilers: het is ongewenst dat recreatievaartuigen zich mengen tussen de grote en snelle scheepvaart, anders dan om die routes over te steken. Tussen windturbineparken en verkeersroutes zijn daarom ruime, bevaarbare zones nodig die ook uitwijk- en manoeuvreerruimte bieden aan de grote scheepvaart.

3.1.3 Adviezen

Advies Commissie m.e.r.

De Commissie is van oordeel dat de (cumulatieve) effecten op de scheepvaartveiligheid in het MER goed beschreven zijn. Zij adviseert dat het mogelijk is om met verschillende mitigerende maatregelen de mogelijke effecten positief te beïnvloeden. De Commissie adviseert verder aandacht te besteden aan de storing van de aan boord van schepen en luchtvaartuigen aanwezige apparatuur, met name de storing in de ontvangst van radio- en transpondersignalen. Daarnaast adviseert de Commissie het bevoegd gezag toe te zien op eenduidige calamiteitenplannen die zijn afgestemd met het Kustwachtcentrum.

3.1.4 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

In de zienswijzen op meerdere ontwerpbesluiten voor windparken op zee die in juni en juli 2009 werden afgegeven worden vragen gesteld over de gekozen bronnen en uitgangspunten van het bevoegd gezag. Daarom zijn de volgende toevoegingen opgenomen:

- In paragraaf 3.1.1 is een nadere toelichting opgenomen op de gebruikte AIS gegevens over 2008;
- In de paragraaf 'Overwegingen en conclusie bevoegd gezag' is een nieuwe 3^e alinea toegevoegd, waarin wordt uitgelegd waarom het bevoegd gezag de vaarpraktijk heeft mee laten wegen in haar overwegingen en waarom wordt uitgegaan van 'worst case' benaderingen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

- In dezelfde paragraaf zijn diverse bronverwijzingen opgenomen en er wordt waar nodig uitgelegd waarom juist deze bronnen gebruikt zijn. Zie de toegevoegde voetnoten.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

3.1.5 Overwegingen en conclusie bevoegd gezag

De Wbr spreekt van een doelmatig en veilig gebruik van bij het rijk in beheer zijnde waterstaatswerken. Waterstaatswerken zijn voor de vergunningprocedure te definiëren als (zee)water en (zee)bodem. Bij toetsing van de waterstaatkundige belangen moet gedacht worden aan veiligheid voor scheepvaart, risico's tengevolge van aanvaringen c.q. aandrijvingen van schepen en doelmatig gebruik van de zeebodem. Om het doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee te bepalen heeft het bevoegd gezag de aangedragen inzichten uit het MER, de inspraak en het advies van de Commissie m.e.r. overwogen en afgewogen.

Het accent ligt in het MER op de theoretische onderbouwing met behulp van het SAMSON model. Zoals in paragraaf 2 onder scheepvaartveiligheid is opgemerkt, geeft dit model alleen een inschatting van de kansen op en consequenties van verschillende ongevallen op zee. Om daarnaast een beeld te krijgen van alle effecten van een windturbinepark op scheepvaartveiligheid maakt het bevoegd gezag een nadere afweging op basis van de kennis van en ervaring met de vaarpraktijk in het betreffende gebied, waarbij goed zeemanschap en de menselijke factor een belangrijke rol spelen. Het bevoegd gezag houdt daarbij rekening met alle direct en indirect van invloed zijnde nautische aspecten, zoals autonome ontwikkelingen in het scheepvaartverkeer, effecten op scheepvaartveiligheid, de bereikbaarheid van ankergebieden en havens en mogelijk mitigerende maatregelen.

De keuze voor het inbrengen van de vaarpraktijk in de overwegingen van het besluit is gemaakt nadat in 2007 vanuit de nautische sector (V&W DG Luchtvaart en Maritieme Zaken, Kustwacht, Havenmeesters, redersvereniging, loodsenorganisaties etc.) grote zorg werd geuit over de ontwikkelingen rond de windparken op zee in relatie tot de scheepvaartveiligheid. De windparken betreffen een nieuwe ontwikkeling op zee. Effecten van windparken op het gedrag en de veiligheid van de scheepvaart zijn nog nauwelijks bekend. Onafhankelijke analyse van praktijkonderzoek naar de effecten bestaat nog nauwelijks. Daarnaast geldt dat het beleid van de Nederlandse overheid ten aanzien van de Noordzee is gericht op het handhaven en waar mogelijk verbeteren van de scheepvaartveiligheid (zie 'Toetsingskader'). Om deze 2 redenen wordt in deze paragraaf de vaarpraktijk ingebracht en past het bevoegd gezag 'worst case' benaderingen toe.

Daarnaast brengt het bevoegd gezag de vaarpraktijk in relatie met de meest recente verkeersstromen en -intensiteiten, de beschikbare ruimte (breedte van de vaarroute) en de grootte van de schepen in de vaarroute. De aspecten zijn in de overwegingen hieronder weergegeven:

- de verkeersstromen rondom het windturbinepark;
- het kruisend verkeer ter hoogte van het windturbinepark;
- realisering en instandhouding van het windturbinepark in de separatiezone;
- risico's van het park voor niet-routegebonden (kleinere) scheepvaart;
- het inzetten van een begeleidingsschip of zeesleepboot;
- de cumulatieve effecten van meerdere windturbineparken.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Deze overwegingen zijn naar inzicht van het bevoegd gezag doorslaggevend voor de conclusies omtrent het aspect scheepvaartveiligheid en kunnen afwijken van de eerdergenoemde adviezen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-910

Nadere overwegingen omtrent de verkeersstromen rondom het windturbinepark

Om een oordeel te kunnen geven over de veiligheid in de verkeersstromen rondom het windturbinepark wordt als eerste beredeneerd wat de benodigde breedte van een scheepvaartroute is. Voor het bepalen van benodigde vaarwegbreedtes op open zee in relatie tot windparken bestaan geen algemeen geaccepteerde modellen of methodes, omdat de noodzaak hiertoe tot voor kort niet bestond. Op dit moment zijn dus geen standaarden beschikbaar waarmee kan worden gerekend. Het bevoegd gezag benadert de benodigde breedte op basis van de beschikbare gegevens als volgt:

- De te verwachten scheepvaartintensiteit in de scheepvaartroutes gedurende de komende 20 jaar² (=de levensduur van een windpark),
- de te verwachten scheepslengtes van schepen op de Noordzee gedurende de komende 20 jaar³,
- de eigen ruimte die een varend schip nodig heeft onder normale omstandigheden⁴,
- de draaicirkels van schepen⁵ ten behoeve van het maken van een crashmanoeuvre,
- de toegepaste verkeersrichtingen op de scheepvaartroute (één- of tweerichtingsverkeer)⁶, en
- het vaargedrag van schepen in scheepvaartroutes⁷.

Bij de berekeningen is uitgegaan van 'worst case scenario's'.

Verkeersstroom 1 Texel VSS – Noordhinder (zie figuur 1)

² Zie paragraaf 3.1.1 van dit besluit en 'Intensiteit scheepvaart nabij voorgenomen windparken' (Marin) 20 mei 2009. Uit het rapport 'Identification of suitable sea areas for windfarms with respect to shipping and safety' (DNV, Marin, Dirkzwager, STC BV & ECN voor IDON) december 2008, blijkt vervolgens dat de scheepvaartintensiteit op de Noordzee de komende 20 jaar niet noemenswaardig zal toenemen;

³ Het uitgangspunt voor alle scheepvaartroutes is een 'maatgevend schip' voor de Noordzee met een lengte van 400 meter. Dit is gebaseerd op een verwachting over de autonome ontwikkeling van de scheepvaart op de Noordzee voor de komende 20 jaar. Ref. 'Shipping Innovation' 2009 (Niko Wijmolst en Tor Wergeland) en 'Ship dimensions 2030' (Lloyd's Register Fairplay) september 2009;

⁴ Zie de factoren en marges in hoofdstuk 5 van 'Approach Channels, A Guide for Design', Final Report of the joint PIANC-IAPH Working Group II-30 in cooperation with IMPA and IALA;

⁵ De tactische diameter van de rondtorn (draaicirkel) van een schip bedraagt 5x de scheepslengte volgens de ontwerpcriteria; deze diameter geldt bij standaard testcondities (IMO Res.137(76) en MSC/Circ.644). Omdat de standaard testcondities waarschijnlijk niet aanwezig zullen zijn op moment van een rondtorn (crashmanoeuvre) op open zee wordt in dit besluit een veiliger draaicirkel van 6x de scheepslengte gehanteerd;

⁶ Zie paragraaf 3.1.1 en 'Intensiteit scheepvaart nabij voorgenomen windparken' (Marin) 20 mei 2009;

⁷ Bepalend hierbij zijn de Internationale bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee (1972);

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

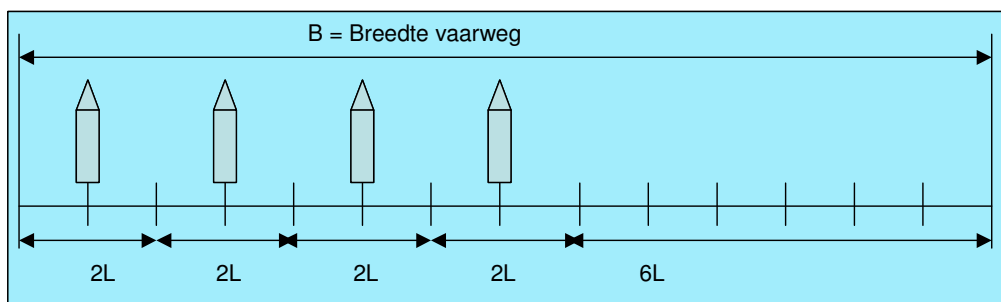
Het aantal schepen in deze verkeersstroom bedraagt 18371. Gemiddeld gaat het om 50 schepen per dag. De verkeersstroom waaiert ter hoogte van het park uit in drie richtingen. Het verkeer passeert het windturbinepark ruim aan de westkant. Aan stuurboordzijde heeft het verkeer geen obstakels te verwachten, zodat er voldoende ruimte is om het park veilig te kunnen passeren.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Verkeersstroom 2 Schouwenbank – Texel VSS (zie figuur 1)

Het aantal schepen in deze verkeersstroom bedraagt 25070, welk aantal te maken heeft met verschillende verkeersstromen die ter hoogte van het windturbinepark en bij het begin van het VSS samen komen. Gemiddeld gaat het om 69 schepen per dag. Omdat de scheepvaartintensiteit in verband met het tij en de beschikbaarheid van ligplaatsen in de havens varieert is de piekbelasting groter dan dit gemiddelde. Niet uitgesloten kan worden dat de kans dat schepen elkaar oplopen bij piekbelasting groter wordt. Daarom wordt uitgegaan van 4 schepen die elkaar veilig moeten kunnen oplopen in de verkeersstroom. De benodigde ruimte voor vier schepen naast elkaar, uitgaande van schepen van 400 meter lengte (= grootste formaat schepen) en een draaicirkel van een schip van deze lengte van $6 \times 400 = 2400$ meter in geval van een uitwijk(crash)manoeuvre bedraagt 5600 meter (3 NM).

Figuur 3: De minimale breedte van een vaarweg waarin 4 schepen van 400 m lengte elkaar kunnen oplopen bedraagt $8 \times$ de scheepslengte ($4 \times 2^8 \times 400 \text{ m} = 3200 \text{ m}$) (1,7 NM) om elkaar op voldoende afstand te passeren plus 6 scheepslengtes voor de rondtorn (uitwijk(crash)manoeuvre) van 1 schip ($6 \times 400 \text{ m} = 2400 \text{ m}$ (1,3 NM)) is in totaal 3,0 NM.

De verkeersstroom wordt aan bakboord begrensd door het windturbinepark en aan stuurboord door de platformen Q4-A, Q4-C en Halfweg en het wrak van de Vinca Gorthon. De breedte van de vaarweg bedraagt ter hoogte van de platformen 4 NM en ter hoogte van het wrak 3,4 NM (exclusief de veiligheidszone van het windturbinepark waarin niet gevaren mag worden). Dit is dus voldoende voor het aantal passerende schepen.

Verkeersstroom 3 van oostkust Engeland naar IJmuiden (zie figuur 1)

Het aantal schepen in verkeersstroom 3 bedraagt 499. Het verkeer heeft aan stuurboord geen obstakels te verwachten, zodat er voldoende ruimte is om het park veilig te kunnen passeren.

⁸ Zie de factoren en marges in hoofdstuk 5 van 'Approach Channels, A Guide for Design', Final Report of the joint PIANC-IAPH Working Group II-30 in cooperation with IMPA and IALA;

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Conclusie met betrekking tot verkeersstromen

Het bevoegd gezag komt op basis van het bovenstaande tot de conclusie dat de verkeersstromen rond het windturbinepark Helmveld van het windturbinepark geen hinder zullen ondervinden. Er is voor de verschillende verkeersstromen voldoende ruimte om het park veilig te kunnen passeren.

Datum

2 november 2009

Nummer

WSV/2009-910

Overwegingen omtrent kruisend verkeer

Rond het windturbinepark is voor kruisend verkeer voldoende ruimte aanwezig. Het verkeer in verkeersstroom 3 moet ten zuiden van het windturbinepark naar stuurboord uitwijken voor het noord gaand verkeer van verkeersstroom 2. De stuurboordhoek is voor dit verkeer echter 'vrij' en het windturbinepark levert geen zichtbeperkingen op omdat het park aan bakboord ligt.

Conclusie met betrekking tot kruisend verkeer

Kruisend verkeer rondom het windturbinepark zal van het windturbinepark geen hinder ondervinden.

Overwegingen omtrent realisering en instandhouding windturbinepark in separatiezone VSS

Het windturbinepark Helmveld is voor een deel gelegen in de separatiezone van het Texel VSS. Een VSS wordt door de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) vastgesteld als internationaal erkende routeringsmaatregel en wijzigingen daarin dienen dan ook aan de IMO te worden voorgelegd. Een separatiezone heeft tot doel de in richting tegenovergestelde verkeersstromen van het VSS te separeren en heeft daarmee een veiligheidsfunctie. In beginsel wordt overheden aanbevolen ingevolge de General Provisions on Ships' routeing (resolution A.572(14)) geen installaties te bouwen in of nabij de uiteinden van verkeersbanen of verkeersscheidingssystemen aangenomen door de IMO. Uit de Nota Ruimte en het IBN volgt het uitgangspunt dat binnen de internationaal vastgestelde routeringsmaatregelen en het stelsel van nationaal vastgelegde clearways geen vaste objecten mogen worden gebouwd. De overheid hanteert dit beleid als uitgangspunt, maar aangezien het hier een zeer brede separatiezone betreft waarbinnen zich reeds meerdere installaties bevinden en het windturbinepark op ruime afstand van de verkeersbanen van het VSS ligt om uit te kunnen wijken in geval van nood, zou van het beleid kunnen worden afgeweken door een voorstel tot wijziging van het VSS aan de IMO voor te leggen.

Conclusie met betrekking tot realisering en instandhouding windturbinepark in separatiezone VSS

Indien en voor zover een vergunning voor de realisering van het windturbinepark Helmveld kan worden verleend, dient de realisering tevens aan de IMO te worden voorgelegd.

Overwegingen omtrent niet-routegebonden (kleinere) scheepvaart

Kleinere niet-routegebonden schepen (visserij, recreatievaart) zullen zich niet altijd bewegen conform de eerder in dit besluit geschetste verkeersstromen. Het vaarpatroon van deze schepen is grilliger en minder voorspelbaar. Deze schepen kunnen gemakkelijker en sneller manoeuvreren dan de (grotere) routegebonden schepen en hebben daarbij dan ook minder ruimte nodig. Visserij schepen worden tussen 2012 en 2014 stapsgewijs verplicht een Automatic Identification System (AIS) aan boord te hebben en ook de recreatievaart maakt in toenemende mate vrijwillig gebruik van dit systeem, waardoor kleinere niet-routegebonden schepen

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

beter waarneembaar worden. Het bevoegd gezag acht de afname van de verkeersveiligheid door de aanleg van het windturbinepark voor deze schepen daarom beperkt.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Overwegingen omtrent een begeleidingsschip of zeesleepboot

Het bevoegd gezag heeft overwogen of een begeleidingsschip of een sleepboot noodzakelijk is ter vergroting van de verkeersveiligheid rondom het windturbinepark.

Een begeleidingsschip dient om toezicht houden op de verkeerssituatie en om schepen welke ongewenste manoeuvres maken te attenderen op hun gedrag. Het bevoegd gezag is van mening dat deze functie middels radartoezicht vanaf de wal ook gerealiseerd kan worden en acht een begeleidingsschip in de operationele periode dan ook niet noodzakelijk. Tijdens de bouwfase, waarin werkschepen af en aan varen, is de aanwezigheid van een begeleidingsschip ter plaatse wel noodzakelijk.

Een zeesleepboot met voldoende trekkracht kan een op drift geraakt schip dat het windturbinepark in dreigt te drijven van het park wegslepen en heeft daarmee een toegevoegde waarde voor de scheepvaartveiligheid. De zeesleper zal daartoe wel binnen redelijke afstand van het park aanwezig moeten zijn op het moment van op drift raken van het betreffende schip. In praktijk zou dat betekenen dat er permanent een zeesleper bij het park aanwezig zou moeten zijn. De in het MER berekende risico's van schepen die op drift raken en in het windturbinepark verdagen zijn naar inzicht van het bevoegd gezag te klein om zo'n permanente zeesleepboot bij het windturbinepark te rechtvaardigen.

Overwegingen omtrent cumulatieve effecten

Ten tijde van het opstellen van dit besluit is in de directe omgeving van Helmveld alleen het windpark Q4-WP in ontwerp vergund. Dit park ligt op 6 NM afstand van Helmveld waardoor geen cumulatieve effecten voor de scheepvaart optreden.

Conclusie van het bevoegd gezag omtrent scheepvaartveiligheid

De Wbr spreekt van een doelmatig en veilig gebruik van bij het rijk in beheer zijnde waterstaatswerken.

Op grond van het MER, de adviezen en bovenstaande overwegingen komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat het aspect scheepvaartveiligheid niet leidt tot weigering van de vergunning voor het windturbinepark Helmveld.

3.2 Effecten op luchtvaartveiligheid

3.2.1 Ligging Helmveld

Op de Noordzee staan meer dan 105 vaste mijnbouwinstallaties en circa 10 verplaatsbare installaties. Het aan- en afvoeren van bemanning en materieel op de installaties vindt bijna altijd plaats per helikopter vanaf Den Helder Airport en onder bijna alle weersomstandigheden. Het aantal passagiers in 2008 op Den Helder Airport was 132.445 in- en uitgaand.

Om de veiligheid van helikopteroperaties te borgen zijn onder andere Helicopter Traffic Zones (HTZ), Helicopter Protected Zones (HPZ) en Helicopter Main Routes

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

(HMR) aangewezen⁹. Doel van dergelijke aanwijzingen is om het mogelijk te maken helikopteroperaties veilig uit te kunnen voeren.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

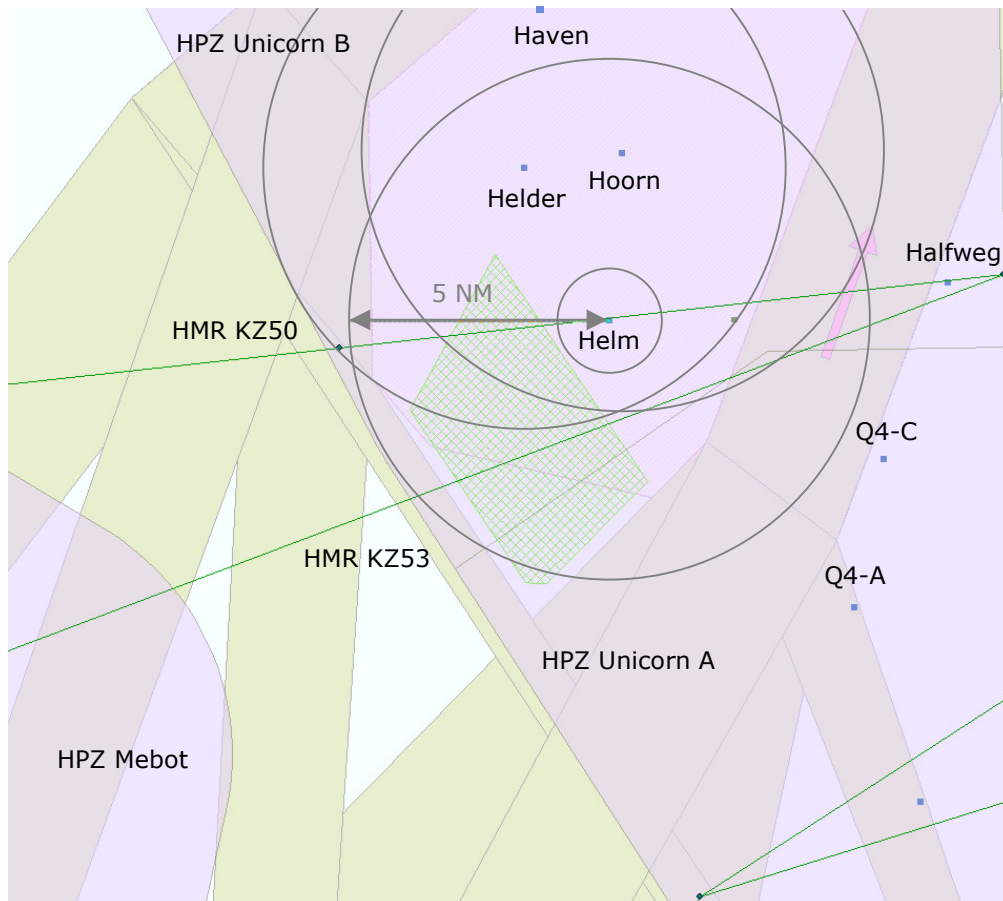
Onderstaande figuur 4 geeft de ligging van het park weer ten opzichte van deze gebieden en routes in de directe omgeving. Het park ligt daarbij:

- geheel in de HPZ Unicorn B;
- op 1,1 NM afstand van het bemande platform Helm met helikopterdek;
- op 1,7 NM afstand van het bemande platform Helder met helikopterdek;
- op 3,1 NM afstand van het bemande platform Hoorn met helikopterdek;
- op 4,6 NM afstand van het onbemande platform Q4-C met helikopterdek;
- op 4,6 NM afstand van het onbemande platform Q4-A met helikopterdek;
- op 4,9 NM afstand van het bemande platform Haven met helikopterdek;
- onder de HMR KZ50 tussen Den Helder Airport, de platforms Halfweg en Helm en verder gelegen Engelse platforms.
- onder de HMR KZ53 tussen Den Helder Airport en platform P6-A in de HPZ Mebot.

⁹ HTZ: 5 NM zone rondom een (enkel) platform. HPZ: omhullende van HTZ's voor het veilig uitvoeren van vluchten tussen helidekken op lage hoogte. HMR: route op 1500 voet (ft) hoogte (ondergrens) met minimale verticale obstakelklaring van 1000 ft en een 'breedte' van 4 NM. HPZ's, HTZ's en HMR's zijn vastgelegd op de kaart 'North Sea operations' (ENR 6-3.3) op www.ais-netherlands.nl

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Figuur 4: Ligging 'Helmveld' (groen geruit) t.o.v. platforms, de HPZ's (lichtpaarse gebieden) en HMR's (groene lijnen). Rondom platforms Helm, Helder en Hoorn zijn cirkels met 5 NM radius weergegeven, rondom Helm tevens een cirkel met 1 NM radius.

3.2.2 Het MER

Helikopteroperaties van en naar mijnbouwplatforms

In het MER wordt gesteld dat vanwege de ligging van de platforms nabij de kust het windturbinepark niet zal leiden tot een onaanvaardbare verslechtering van de tijd die benodigd is om bij de platforms te geraken.

Nabij mijnbouwplatforms zijn laagvluchten van helikopters (landing en vertrek) te verwachten. Het helikopterdek van een platform ligt vaak op enkele tientallen meters hoogte. Aangezien op de locatie van het park inclusief een veiligheidszone geen platforms voorkomen, verwacht de aanvrager dat de windturbines geen belemmering zullen vormen voor dit helikopterverkeer.

Platform Helm ligt op een afstand van ruim twee kilometer van Helmveld. Bij het naderen van het platform dienen helikopters volgens de geldende procedures zolang mogelijk een HMR te volgen. Helikopters landen tegen de wind in en het helidek dient daarom vanuit alle richtingen benaderbaar te zijn. Indien een helikopter vanaf HMR KZ50 het platform Helm nadert dan ondervindt deze geen hinder van het park en kan de normale landingsprocedure worden gevolgd. Wel vermindert het park de bewegingsvrijheid van de helikopter indien moet worden

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

doorgestart na een afgebroken landingsprocedure (Missed Approach Procedure, MAP). Indien de helikopter vanuit het westen het platform Helm nadert dan dient de daling later te worden ingezet of kan, afhankelijk van de situatie, om het windturbinepark heen worden gevlogen waarna de landing kan worden ingezet.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Aanvrager stelt dat indien Helmveld wordt gerealiseerd, overeenstemming met de luchtvaartsector dient te worden bereikt over de vliegactiviteiten die binnen HTZ's en HPZ's kunnen worden uitgevoerd. Voorts wordt overleg met de exploitanten van de platforms in de buurt van Helmveld noodzakelijk geacht. Aanvrager gaat er van uit dat het windturbinepark Helmveld inpasbaar is in de HPZ's en de HMR's door deze aan te passen aan de activiteiten in en boven de Noordzee en de condities ter plaatse.

Van overheidszijde stelt aanvrager voor om de toepassing van zogeheten 'heave-compensated boat access systems' verplicht te stellen bij hernieuwing van vergunningen voor de platforms. Het gebruik van dergelijke systemen maakt het gebruik van helikopters overbodig, omdat de platforms onder dezelfde omstandigheden bereikbaar blijven.

Search And Rescue (SAR) operaties

Bij extreme weerscondities in combinatie met een ongunstige windrichting ten opzichte van de reddingslocatie dienen Search and Rescue-operaties rekening te houden met de mogelijke hinder van het aanwezige park.

Inspraak op het MER

1. Chevron Exploration and Production Netherlands B.V. acht de aannames m.b.t. luchtverkeer en meer specifiek de helikoptervluchten naar de bemande platforms Helm en Helder onvolledig/onjuist, daar de conclusies in het MER nauwelijks dan wel geen onderbouwing hebben. Er wordt voorbij gegaan aan de voorschriften die gesteld zijn door de IVW, waarin een straal van 5 zeemijl rondom een platform wordt voorgeschreven als HPZ. Er wordt aangedrongen op een diepgaandere analyse op het aspect helikopterveiligheid.
2. Wintershall Noordzee B.V.; Evelop verwacht geen hinder voor het Helm platform dat op 2 km afstand ligt. Ten aanzien van het Hoorn platform, dat op 6 km afstand ligt, doet Evelop geen inhoudelijke uitspraken. Het MER is onvolledig omdat dit niet wordt onderbouwd. Het MER is onjuist, omdat het niet voldoet aan de wettelijke regelingen die ingesteld zijn voor de veiligheid van het helikopterverkeer. De windmolens vormen bij iedere landing en vertrek een belemmering voor het aanvliegen van de platforms. Er lopen twee HMR's over het windturbinepark. Aan beide zijden dient twee zeemijl vrijgehouden te worden van obstakels.

3.2.3 Adviezen

Advies Commissie m.e.r.

De Commissie geeft in haar toetsingsadvies aan dat de aanwezigheid van offshore windturbineparken geen storende invloed mag hebben op de werking van de aan boord van schepen en luchtvaartuigen aanwezige elektronische apparatuur. Ook is het mogelijk dat de ontvangst van radio- en transpondersignalen verstoord wordt. De Commissie acht het vrijwel onmogelijk vooraf aan te geven of de bouw van een windturbinepark zal leiden tot dergelijke verstoring, en zo ja in welke mate. Eventuele verstoringen zullen tijdens en/of na realisatie van het windturbinepark

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

verholpen dienen te worden. De Commissie heeft geadviseerd hier bij de verdere vergunningverlening aandacht aan te besteden.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Advies IVW

De volgende normering en richtlijnen zijn van toepassing op helikopteroperaties op de Noordzee in relatie tot windturbineparken.

- JAR OPS 3 Subpart E¹⁰
- ICAO Annex 14 part II heliports¹¹
- Mijnbouwbesluit en Mijnbouwregeling
- CAP 764 en AIP Netherlands¹²

Door in tegenstelling tot de inhoud van dergelijke documenten windturbineparken te realiseren wordt bewust een vermindering van het veiligheidsniveau geaccepteerd. Uit de betreffende regelgeving kan worden afgeleid dat er voldoende separatie (5 NM) tussen een helikopterdek en windturbines moet zijn om onder alle omstandigheden een veilige vluchtuitvoering te garanderen.

Naar het oordeel van IVW geeft het MER geen goed beeld van de effecten van het windturbinepark Helmveld op de helikopteroperaties op de Noordzee. De betreffende aanvraag en het MER bevatten geen informatie inzake de separatie (5 NM) tussen een helikopterdek en windturbines om onder alle omstandigheden een veilige vluchtuitvoering te garanderen. Daarnaast voorzien de betreffende aanvraag en het MER in onjuiste informatie met betrekking tot HMR's. Daarom komt de Inspectie tot de conclusie dat, rekening houdend met de bovengenoemde normering en op basis van de aanvraag en het MER, een Wbr-vergunning niet verleend kan worden.

In het advies IVW is ook het standpunt van Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) met betrekking tot windturbineparken op de Noordzee opgenomen. LVNL geeft aan dat de geplande windturbines op de Noordzee met een hoogte van 90 tot 150 m serieuze obstakels voor de signaalverbindingen tussen platforms en helikopters kunnen vormen. Er is een reële kans dat dit ten koste gaat van de radio-communicatie- en surveillance dekking. Door verstoringen van radio- en transpondersignalen kan een situatie ontstaan die minder veilig is dan de huidige situatie. LVNL zal de gevolgen van de geplande windturbineparken op het radiocommunicatie- en radarsignaal moeten beoordelen.

3.2.4 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

Aanpassing naar aanleiding van zienswijzen

Naar aanleiding van de zienswijze van Stibbe (namens Evelop, zie bijlage 3) is in de paragraaf 'overwegingen omtrent helikopteroperaties op mijnbouwplatforms' de wijze waarop het effect van het windturbinepark op helikopteroperaties met behulp van weerdata is ingeschat nader toegelicht. In dit verband is tevens een toelichting over de logistiek van de helikopter- en platformoperators opgenomen.

De overige zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het besluit op

¹⁰ Europese regelgeving en van kracht op vluchtuitvoering door in Nederland gevestigde organisaties

¹¹ Bijlage bij het verdrag van Chicago van 1944 waarbij Nederland verdragspartij is. Deze regelgeving richt zich onder andere op het inrichten van helikopterlandingsplaatsen.

¹² CAP 764 en AIP Netherlands zijn richtlijnen waarin veiligheidscriteria worden beschreven.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

luchtvaartveiligheid. In Bijlage 3 bij dit besluit is de reactie van het bevoegd gezag op de zienswijzen weergegeven.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

3.2.5 Overwegingen en conclusie bevoegd gezag

Als uitgangspunt voor de beoordeling van de effecten op de luchtvaartveiligheid en de veiligheid op de platforms geldt dat deze niet mag worden aangetast, in aansluiting op het voorzorgsprincipe uit het IBN. Aangezien de vliegveiligheid in alle gevallen gewaarborgd dient te zijn, kunnen obstakels in de nabijheid van een platform met helikopterdek ertoe leiden dat dit platform onder bepaalde omstandigheden niet aan en/of af te vliegen is. In het IBN wordt ook gesteld dat meervoudig ruimtegebruik nagestreefd moet worden waar mogelijk onder voorwaarde dat de andere gebruiker daar geen schade of hinder van ondervindt.

Om het doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee te bepalen heeft het bevoegd gezag na kennisname van de in de paragrafen 3.2.2 en 3.2.3 aangedragen inzichten uit het MER, de inspraak en het advies van de IVW een nadere analyse gemaakt van het effect van het windturbinepark Helmveld op helikopteroperaties van en naar de omliggende platforms.

Overwegingen omtrent helikopteroperaties op mijnbouwplatforms

Vanaf 07:00¹³ vinden uitgaande vluchten van Den Helder naar de mijnbouwinstallaties plaats en vervolgens worden tussen de diverse platforms overdag shuttlevluchten uitgevoerd. Deze shuttlevluchten maken een substantieel deel uit van het passagiersvervoer op de Noordzee. Returnvluchten worden voor een belangrijk deel tot laat in de avond buiten de uniforme daglichtperiode (UDP) uitgevoerd waarbij de laatste landing uiterlijk 22:00 op Den Helder is (weekend 20:00). Gemiddeld over de week worden de platforms tussen 7:30 en 20:30 bezocht.

Voor de helikopterdekken van de platforms zijn aan- en afvliegprocedures in gebruik. Deze procedures kunnen plaatsvinden bij goed zicht condities onder Visual Flight Rules (VFR) waarbij visueel wordt genavigeerd en bij slecht zicht condities onder Instrument Flight Rules (IFR) waarbij op instrumenten wordt genavigeerd.

Bij goed zicht binnen UDP (daglicht) wordt onder VFR gevlogen en worden helikopteroperaties van en naar de platforms niet belemmerd omdat visueel gesepareerd kan worden van obstakels zoals windturbineparken.

Buiten UDP (duister) en bij slecht zicht binnen UDP wordt onder IFR gevlogen en kan een windturbinepark afhankelijk van de windrichting, afstand en oriëntatie een belemmering vormen voor helikopteroperaties van en naar platforms.

Een IFR nadering verloopt als volgt:

1. Op 5 NM wordt de nadering ('Final Approach') ingezet vanaf 1500 ft hoogte¹⁴.
2. Op 1,5 NM wordt de koers met 10° naar links of rechts gewijzigd om een aanvaring met het platform te voorkomen.
3. Indien het platform op 0,75 NM zichtbaar is wordt de landing ingezet.
4. Indien het platform op 0,75 NM nog niet zichtbaar is wordt een 'Missed Approach' ingezet door nog eens 30° tot 45° in dezelfde richting koers te wijzigingen en uit te klimmen.

¹³ Alle tijden zijn Lokale Tijd (LT).

¹⁴ In het geval van een nadering via een HMR. Bij shuttlevluchten vanaf een lagere hoogte.

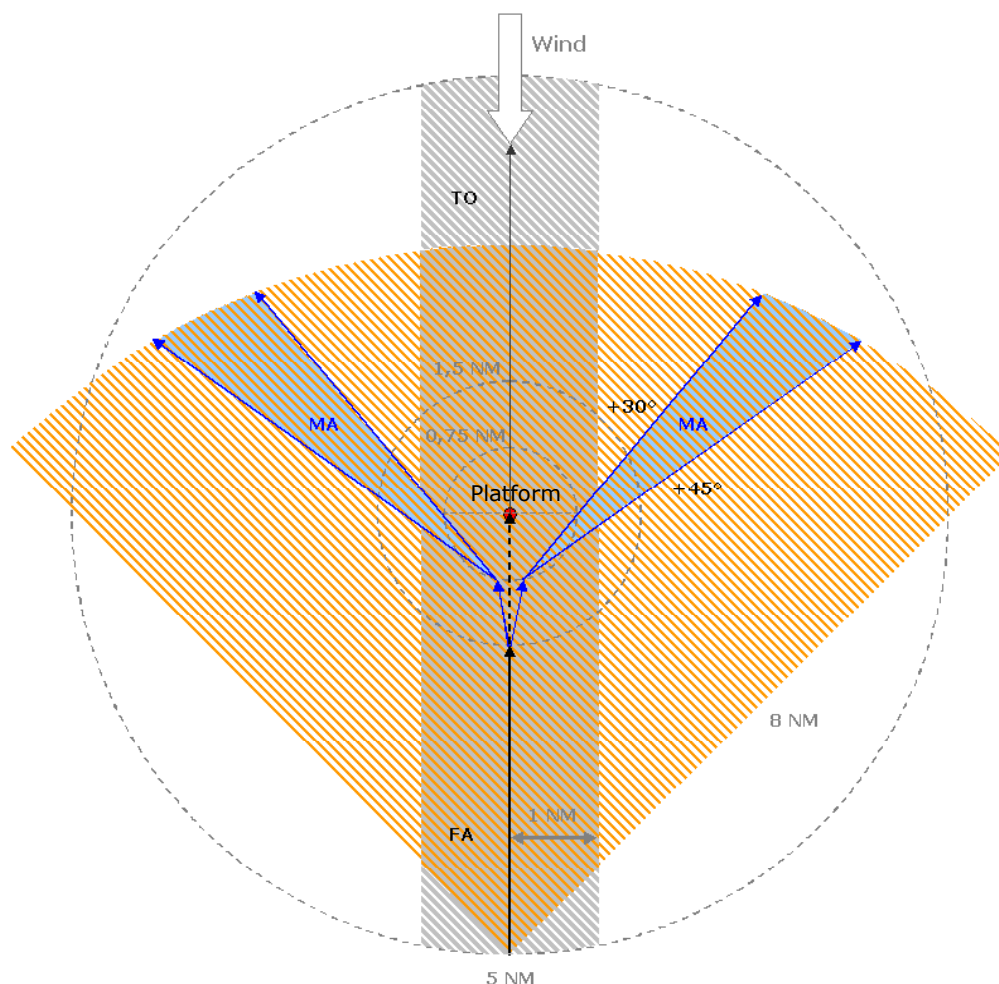
BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Voor het veilig uitvoeren van IFR operaties dienen de volgende gebieden, vastgelegd in de JAR-OPS 3 Subpart E¹⁵, obstakelvrij te zijn (zie figuur 5):

- Final Approach (FA) gebied: vanaf 5 NM tot het platform met minimaal 1 NM aan weerszijden van de aanvliegeroute;
- Missed Approach (MA) gebied: op 5 NM vanaf het platform wordt op de boordradar gekeken of er een obstakelvrije sector van 45° links *of* rechts van de aanvliegeroute tot 3 NM voorbij het platform beschikbaar is om een MA te kunnen uitvoeren;
- Take off (TO) gebied: tot 5 NM voorbij het platform met minimaal 1 NM aan weerszijden van de afvliegroute.

Figuur 5 obstakelvrije gebieden (bovenaanzicht); FA gebied aan weerszijden van de aanvliegeroute (grijs), MA gebied links *of* rechts van de aanvliegeroute (oranje) om een MA uit te kunnen voeren (blauw) en TO gebied aan weerszijden van de afvliegroute (grijs).

¹⁵ (IEM to) Appendix to JAR-OPS 3.430 sub-paragraph (i): Airborne Radar Approach for overwater operations.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

In principe worden platforms tegen de wind in aan- en afgevlogen. Een windturbinepark dat zich binnen 5 NM van een platform bevindt, beperkt de mogelijkheid om voor iedere windrichting veilig helikopteroperaties onder IFR uit te kunnen voeren. Naast de FA, MA en TO gebieden voorziet 5 NM bij uitval van 1 motor tijdens take off ('N-1' noodprocedure) onder IFR in de mogelijkheid veilig uit te kunnen klimmen tot 1500 ft.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Het effect van het windturbinepark op de helikopteroperaties van en naar platforms wordt aan de hand van historische weergegevens als volgt ingeschat;

1. Uit gegevens over zicht en de hoogte van de wolkenbasis volgt hoe vaak IFR condities¹⁶ gemiddeld voorkomen tussen 7:30 en 20:30 en binnen UDP¹⁷.
2. Uit de obstakelvrije gebieden (zie figuur 4) en de ligging van het windturbinepark ten opzichte van de platforms volgt bij welke windrichtingen onder IFR condities de platforms niet aan / af te vliegen zal zijn door het park.
3. Uit gegevens over windrichtingen volgt hoe vaak de onder punt 2 bepaalde ongunstige windrichtingen gemiddeld voorkomen tussen 7:30 en 20:30.

Daar de door het bevoegd gezag gebruikte datasets (IFR condities en windrichtingen) van locatie de Kooy niet gelijktijdig (in dezelfde periode en met gelijke meetfrequentie) zijn vergaard, zijn deze niet met elkaar gecorreleerd en kan op basis van deze data geen getalsmatige conclusie worden getrokken. Dit zou in principe wel mogelijk zijn door aannames te maken omtrent:

- De momenten waarop IFR condities voorkomen;
- Het daarmee gelijktijdig voorkomen van ongunstige windrichtingen;
- Hoe dit gelijktijdig voorkomen van IFR condities en ongunstige windrichtingen zich in tijd verhoudt tot de logistieke praktijk van de platform- en helikopteroperators.

Dit zou echter leiden tot een theoretisch getal met slechts een beperkte praktijkwaarde voor de operators. De planning van vluchten wordt namelijk weken tot maanden van tevoren gemaakt op basis van beschikbaarheid van betreffende werknemers en helikopters¹⁸. Pas in de laatste fase kan rekening worden gehouden met de op dat moment beschikbare weersverwachting ter plaatse van het platform waarbij, eenmaal ter plekke, de omstandigheden anders kunnen zijn dan voorspeld. De daadwerkelijke nadering richting een platform neemt slechts 15 minuten in beslag. De definitie van de gewenste 'window of opportunity' is daarom essentieel bij het getalsmatig bepalen van de mogelijk operationele beperking. Dit is echter gelet op het voorgaande vrijwel onmogelijk. Om deze reden wordt in de overwegingen geen kwantitatieve conclusie getrokken maar wordt het effect van het windturbinepark op helikopteroperaties van en naar mijnbouwplatforms in kwalitatieve mate ingeschat.

De beperking voor reguliere helikopteroperaties hoeft niet zonder meer een probleem te zijn. Dit is afhankelijk van de status van het platform, de verwachte productieduur en de frequentie waarmee het platform per helikopter wordt bezocht. Daarom heeft het bevoegd gezag informatie ingewonnen over de betreffende platforms bij de platformoperators.

¹⁶ Zicht minder dan 4000 meter en/of wolkenbasis beneden 600 ft

¹⁷ Buiten UDP wordt ook onder IFR gevlogen, onafhankelijk van het zicht. Aangezien dit maar een klein deel van de totale tijd is wordt dit verder buiten beschouwing gelaten.

¹⁸ Dit kan een blok zijn van bijvoorbeeld 2 uur. Slechts de grotere mijnbouwoperators hebben de gehele dag een helikopter tot hun beschikking.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Overwegingen en conclusie bij platform Helm

Gemiddeld over een jaar heersen er 12% van de tijd IFR condities. Tabel 1 toont de spreiding van IFR condities over het jaar. Hieruit blijkt dat in de maanden december t/m maart IFR condities het meest voorkwamen.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Tabel 1: IFR condities (tussen 7:00-21:00¹⁹ en binnen UDP), vliegbasis de Kooy (Den Helder), 2004 t/m 2008 [Bron: KNMI].

	IFR (%)
Januari	18,6
Februari	20,3
Maart	17,8
April	9,6
Mei	6,2
Juni	6,4
Juli	4,8
Augustus	3,6
September	6,3
Oktober	13,4
November	15,8
December	21,7
Jaar	12,0

Het park ligt op 1,1 NM ten zuidwesten van het platform Helm (zie figuur 4). Dit heeft tot gevolg dat Helm onder IFR alleen nog maar aan en af te vliegen zal zijn parallel aan de noordoostelijke begrenzing van het park voor de windrichtingen NW en ZO. Het platform zal onder IFR niet aan te vliegen zijn voor de windrichtingen NNW tot OZO en niet af te vliegen voor de windrichtingen ZZO tot WNW. Gemiddeld over een jaar kwamen deze ongunstige windrichtingen 90% van de tijd voor. Tabel 2 toont de spreiding over het jaar. Hieruit blijkt dat de spreiding over het jaar vanwege de grootte van de sectoren gering is.

Tabel 2: ongunstige windrichtingen platform Helm (% tussen 7:30 en 20:30), vliegbasis de Kooy (Den Helder), 1981-2000 [Bron: KNMI].

	FA	TO	
	NNW-OZO	ZZO-WNW	Totaal
Januari	26,17	64,94	91,12
Februari	33,54	58,51	92,04
Maart	28,52	61,85	90,37
April	43,24	48,07	91,31
Mei	50,29	41,82	92,11
Juni	37,08	52,56	89,64
Juli	33,95	55,32	89,28
Augustus	33,47	56,80	90,27
September	32,36	57,37	89,73
Oktober	28,26	61,95	90,21
November	28,40	58,67	87,07
December	27,18	63,28	90,46
Jaar (%)	33,54	56,76	90,3

¹⁹ Zichtwaarden alleen bekend op het hele uur, periode omvat 7:30-20:30

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Op basis van de gebruikte weergegevens wordt het waarschijnlijk geacht dat door het gelijktijdig optreden van zowel IFR condities als een ongunstige windrichting het gehele jaar door aan- of afvliegen van het platform Helm onder IFR vrijwel onmogelijk zal zijn. Ook zal het uitvoeren van de 'N-1' noodprocedure onder IFR belemmerd worden. Aangezien IFR condities het meest voorkomen in de wintermaanden zullen helikopteroperaties dan het meest beperkt worden. Operaties onder IFR zouden in principe voor meer windrichtingen mogelijk gemaakt kunnen worden door het park aan de noord- en oostzijde te verkleinen echter de benodigde obstakelvrije gebieden voor de overheersende windrichting zijn daarmee niet vrij te maken.

Het platform Helm is een bemand productieplatform waarvan de operator de resterende productieduur niet kan inschatten omdat dit sterk afhankelijk is van de ontwikkelingen van de olieprijs. Op het platform wordt ca. 4 keer per week gevlogen.

Alles in overweging nemende (de beperking van helikopteroperaties, de status van het platform, de verwachte productieduur en de frequentie waarmee het platform per helikopter wordt bezocht) komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat de beperking van helikopteroperaties op het platform onaanvaardbare gevolgen zal hebben voor de operaties op het platform Helm.

Overwegingen en conclusie bij platform Helder

Gemiddeld over een jaar heersen er 12% van de tijd IFR condities. Tabel 1 toont de spreiding van IFR condities over het jaar. Hieruit blijkt dat in de maanden december t/m maart IFR condities het meest voorkwamen.

Het park ligt op 1,7 NM ten zuiden van het platform Helder (zie figuur 4). Dit heeft tot gevolg dat Helder onder IFR niet aan te vliegen zal zijn voor de windrichtingen NNW tot NO en niet af te vliegen voor de windrichtingen ZZO tot ZW. Gemiddeld over een jaar kwamen deze ongunstige windrichtingen 47% van de tijd voor.

Tabel 3 toont de spreiding over het jaar. Hieruit blijkt dat de spreiding over het jaar gering is.

Tabel 3: ongunstige windrichtingen platform Helder (% tussen 7:30 en 20:30), vliegbasis de Kooy (Den Helder), 1981 t/m 2000 [Bron: KNMI].

	FA	TO	
	NNW-NO	ZZO-ZW	Totaal
Januari	10,24	37,47	47,71
Februari	12,47	32,86	45,33
Maart	13,80	31,60	45,4
April	28,06	23,83	51,89
Mei	32,92	19,70	52,62
Juni	27,09	19,12	46,21
Juli	23,09	19,34	42,43
Augustus	22,11	21,78	43,89
September	17,03	27,68	44,71
Oktober	11,74	35,93	47,67
November	11,06	35,25	46,31
December	10,15	38,37	48,52
Jaar (%)	18,31	28,58	46,9

Op basis van de gebruikte weergegevens wordt het waarschijnlijk geacht dat door het gelijktijdig optreden van zowel IFR condities als een ongunstige windrichting

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

het gehele jaar door aan- en afvliegen van het platform Helder onder IFR significant zal worden beperkt. Ook zal het uitvoeren van de 'N-1' noodprocedure onder IFR belemmerd worden. Aangezien IFR condities het meest voorkomen in de wintermaanden zullen helikopteroperaties dan het meest beperkt worden.

Het platform Helder is een bemand productieplatform waarvan de operator de resterende productieduur niet kan inschatten omdat dit sterk afhankelijk is van de ontwikkelingen van de olieprijs. Op het platform wordt zeer frequent (dagelijks) gevlogen. Het platform heeft bovendien een regiofunctie vanwege de omliggende onbemande satelliet platforms en de op het platform aanwezige tankinstallatie voor helikopters.

Alles in overweging nemende (de beperking van helikopteroperaties, de status van het platform, de verwachte productieduur en de frequentie waarmee het platform per helikopter wordt bezocht) komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat de beperking van helikopteroperaties op het platform onaanvaardbare gevolgen zal hebben voor de operaties op het platform Helder en de omliggende platforms.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Overwegingen en conclusie bij platform Hoorn

Gemiddeld over een jaar heersen er 12% van de tijd IFR condities. Tabel 1 toont de spreiding van IFR condities over het jaar. Hieruit blijkt dat in de maanden december t/m maart IFR condities het meest voorkwamen.

Het park ligt op 3,1 NM ten zuiden van het platform Hoorn (zie figuur 4). Dit heeft tot gevolg dat Hoorn onder IFR niet aan te vliegen zal zijn voor de windrichtingen N tot ONO en niet af te vliegen voor de windrichtingen Z tot WZW.

Gemiddeld over een jaar kwamen deze ongunstige windrichtingen 54% van de tijd voor. Tabel 4 toont de spreiding over het jaar. Hieruit blijkt dat spreiding over het jaar gering is.

Tabel 4: ongunstige windrichtingen platform Hoorn (% tussen 7:30 en 20:30), vliegbasis de Kooy (Den Helder), 1981 t/m 2000 [Bron: KNMI].

	FA	TO	
	N-ONO	Z-WZW	Totaal
Januari	10,77	42,61	53,38
Februari	15,45	37,95	53,40
Maart	14,98	39,61	54,58
April	30,50	29,98	60,48
Mei	34,97	25,93	60,90
Juni	25,91	29,48	55,38
Juli	22,73	29,88	52,61
Augustus	22,45	31,53	53,98
September	17,59	32,89	50,49
Oktober	11,68	38,42	50,10
November	10,48	37,51	47,99
December	10,61	40,96	51,58
Jaar (%)	19,01	34,73	53,7

Op basis van de gebruikte weergegevens wordt het waarschijnlijk geacht dat door het gelijktijdig optreden van zowel IFR condities als een ongunstige windrichting het gehele jaar door aan- of afvliegen van het platform Hoorn onder IFR significant zal worden beperkt. Ook het uitvoeren van de 'N-1' noodprocedure onder IFR zal belemmerd worden. Aangezien IFR condities het meest voorkomen in de wintermaanden zullen helikopteroperaties dan het meest beperkt worden.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Het platform Hoorn is een permanent bemand productieplatform en tevens behandelingsplatform voor omringende satelliet platforms dat naar verwachting van de operator nog zeker 10 jaar zal produceren. Op het platform wordt zeer frequent (dagelijks) gevlogen.

Alles in overweging nemende (de beperking van helikopteroperaties, de status van het platform, de verwachte productieduur en de frequentie waarmee het platform per helikopter wordt bezocht) komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat de beperking van helikopteroperaties op het platform onaanvaardbare gevolgen zal hebben voor de operaties op het platform Hoorn.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Overwegingen en conclusie bij overige platforms

Vanwege de reeds geconstateerde significante effecten van het windturbinepark op de bemande productieplatforms Helm, Helder en Hoorn worden de overige omliggende platforms in het navolgende slechts kort beschouwd.

Het park ligt op 4,6 NM ten westen van het platform Q4-C (zie figuur 4). Dit heeft tot gevolg dat Q4-C onder IFR niet aan te vliegen zal zijn voor de windrichtingen O tot ZO en niet af te vliegen voor de windrichtingen W tot NW. Ook het uitvoeren van de 'N-1' noodprocedure zal belemmerd worden. Het platform Q4-C is een onbemand satellietplatform dat naar verwachting van de operator tot 2016 zal produceren. Op het platform wordt ca. eens per zes weken gevlogen. Hierdoor hoeft de beperking van helikopteroperaties geen grote gevolgen te hebben voor de operaties op het platform.

Het park ligt op 4,6 NM ten (noord)westen van het platform Q4-A (zie figuur 4). Dit heeft tot gevolg dat Q4-A onder IFR niet aan te vliegen zal zijn voor de windrichtingen ONO tot OZO en niet af te vliegen voor de windrichtingen WZW tot WNW. Ook het uitvoeren van de 'N-1' noodprocedure zal belemmerd worden. Het platform Q4-A is een onbemand satellietplatform dat naar verwachting van de platformoperator tot 2016 zal produceren. Op het platform wordt ca. eens per zes weken gevlogen. Hierdoor hoeft de beperking van helikopteroperaties geen grote gevolgen te hebben voor de operaties op het platform.

Het park ligt op 4,9 NM te zuidwesten van het platform Halfweg (zie figuur 4). Door een geringe aanpassing aan de noordelijke punt van het park zou hier eenvoudig aan de 5 NM separatie tussen platform en windturbinepark kunnen worden voldaan.

Overwegingen en conclusie bij HMR KZ50 en KZ53

Het park ligt onder de HMR KZ50. Over dit deel van de HMR vinden vluchten plaats tussen Den Helder Airport, platform Helm en verder gelegen Engelse platforms. Omdat het park binnen 5 NM van het platform Helm ligt bevinden helikopters op de HMR KZ50 zich in de begin- dan wel eindfase van hun vlucht en vliegen dus niet meer op de minimale kruishoogte van 1500 ft waardoor niet meer aan de vereiste 1000 ft verticale separatie wordt voldaan. Het park vormt hiermee een dusdanig grote belemmering dat de HMR zou moeten worden verlegd. Met een vereiste obstakelvrije sector van 1 NM aan weersijden van de FA zou de HMR significant omgelegd moeten worden en bovendien kan het platform over deze route dan niet meer tegen de overheersende windrichtingen (ZW-W) in worden afgevlogen.

Het park ligt ook onder de HMR KZ53 waarover helikopters tussen Den Helder airport en het platform P6-A in de HPZ Mebot vliegen. Gezien de hoogte van de windturbines (lager dan 500 ft) wordt aan de verticale separatie eis van 1000 ft

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

voldaan en vormt het park geen belemmering voor helikopters die zich op de HMR KZ53 op minimaal 1500 ft hoogte bevinden. Bij realisatie van het park zou nader overleg tussen de IVW, LVNL en de helikopteroperators gewenst zijn om naast verlichting van het park en publicatie aan luchtvaardenden een minimale impact van het park op eventuele noodlandingen in de praktijk te waarborgen.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Overwegingen omtrent cumulatieve effecten

Ten tijde van het opstellen van dit besluit zijn in de directe omgeving van Helmveld geen andere windturbineparken aanwezig of vergund. Wel is ten noorden van Helmveld het windturbinepark Callantsoog-Noord aangevraagd. Voor de luchtvaart zullen beide parken een elkaar versterkende negatieve invloed hebben.

Overwegingen en conclusie bij SAR operaties

Het bevoegd gezag acht de effecten van het windturbinepark op SAR operaties per helikopter minimaal. Voor 'search and rescue' (SAR)-vluchten gelden andere limieten, waardoor deze kunnen plaatsvinden onder omstandigheden waaronder reguliere vluchten niet meer zijn toegestaan. Dit is een wezenlijk andere vliegpraktijk dan het – visueel of op instrumenten – regulier aan- en afvliegen van heliplatforms op zee. De redding van drenkelingen met een SAR-helikopter binnen het windturbinepark blijft mogelijk, aangezien de windturbines binnen enkele minuten stil gezet kunnen worden.

Conclusie van het bevoegd gezag omtrent luchtvaartveiligheid

De Wbr spreekt van een doelmatig en veilig gebruik van bij het rijk in beheer zijnde waterstaatswerken.

Alles in overweging nemende (de beperking van helikopteroperaties, de status van het platform, de verwachte productieduur en de frequentie waarmee de platforms per helikopter wordt bezocht) komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat de beperking van helikopteroperaties op de platforms Helm, Helder en Hoorn onaanvaardbare gevolgen zal hebben voor de operaties op het platform Helm, Helder en Hoorn. De beperking van de helikopteroperaties hoeft geen grote gevolgen te hebben voor de platforms Q4-C, Q4-A en Halfweg.

Het bevoegd gezag acht het noodzakelijk dat voor een doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee het mogelijk moet blijven om helikopteroperaties van en naar de platforms Helm, Helder en Hoorn veilig uit te kunnen voeren. Om dit te kunnen garanderen acht het bevoegd gezag een obstakelvrije zone van 5 NM rondom deze platforms noodzakelijk zodat zowel de shuttlevluchten van en naar omliggende platforms als de vluchten van en naar Den Helder Airport over de HMR KZ50 niet gehinderd zullen worden. Hiermee wordt ook in de mogelijkheid tot het uitvoeren van de 'N-1' noodprocedure onder IFR voorzien. Door het hanteren van de 5 NM obstakelvrije zone rondom Helm, Helder en Hoorn wordt de aanleg van het windturbinepark Helmveld in zijn geheel onmogelijk.

Op grond van het MER en de inspraak daarop, het advies van de IVW en de uitgevoerde analyse van het bevoegd gezag komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat het aspect luchtvaartveiligheid leidt tot weigering van de vergunning voor het windturbinepark Helmveld.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

3.3 Effecten op mijnbouw

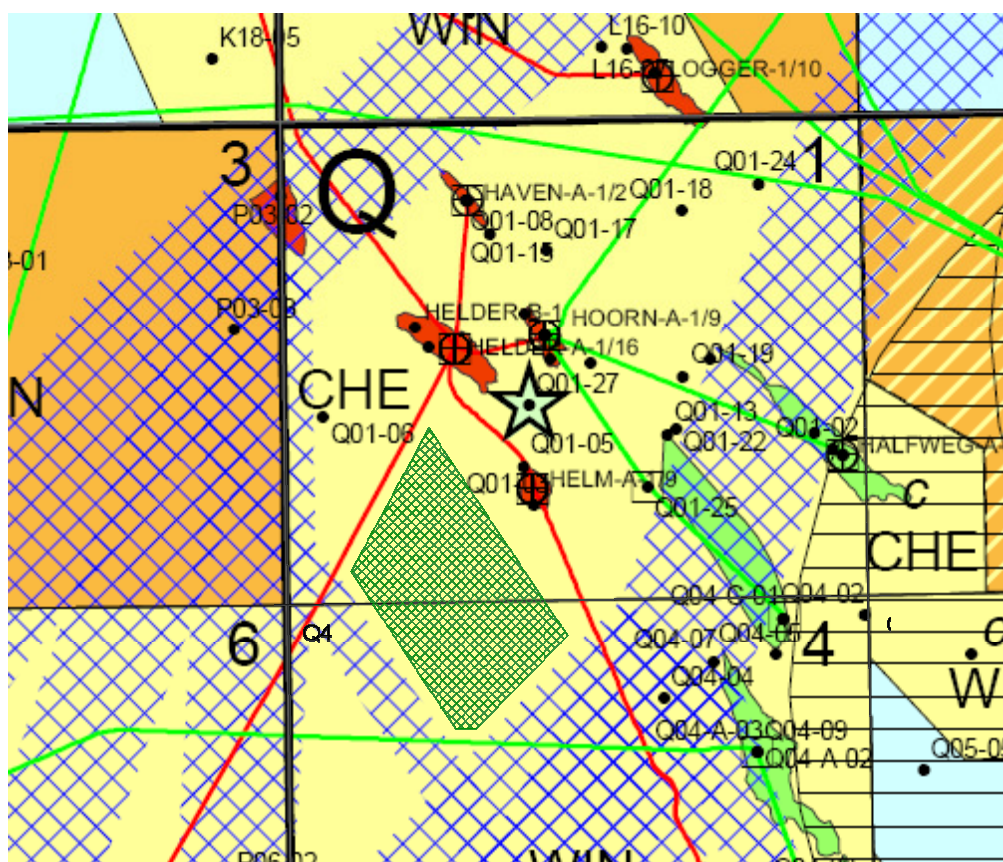
Datum
2 november 2009

3.3.1 Ligging Helmveld

Nummer
WSV/2009-910

Het windturbinepark is gesitueerd in de blokken Q1 en Q4 (indeling volgens Mijnbouwwet). Vergunninghouders/uitvoerders in deze blokken zijn:

1. Chevron Exploration and Production Netherlands B.V.: winningsvergunning Q1 (tot 2020)
2. Wintershall Noordzee B.V.: winningsvergunning Q4 (tot 2019).

Figuur 6 Situering van windturbinepark Helmveld t.o.v. platforms en boorgaten, prospects (groen: gas, rood: olie) en mijnbouwvergunningen (geel: winningsvergunning, oranje: opsporingsvergunning) [Bron: GIS bestanden RWS en kaart 'Oil and gas in the Netherlands' oktober 2009, TNO, www.nlog.nl]

3.3.2 Het MER

In het MER wordt aangegeven dat de gasproductie van 2005 ten opzichte van 2004 met 16% is afgenomen; de aardoliewinning op het Continentaal plat nam met 40% af. Gezien het voorgaande wordt in de toekomst geen uitbreiding van offshore olie- en gaswinning verwacht. Wel zullen naar verwachting meer kleine velden ontwikkeld worden en zal de exploitatie van grote velden afnemen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Inspraak op het MER

Door Chevron is de zorg geuit dat de platforms op den duur omringd zijn door windturbineparken wat mogelijk een belemmering oplevert voor huidige en toekomstige activiteiten. Gedacht wordt aan de opslag van CO₂.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

3.3.3 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

Ambtshalve heeft het bevoegd gezag de motivering op enkele punten aangepast.

3.3.4 Overwegingen en conclusie van het bevoegd gezag

In het gebied Helmveld zijn momenteel activiteiten van de olie- en gasindustrie gaande welke de komende jaren nog zullen voortduren. De effecten die het windturbinepark heeft op deze bestaande activiteiten en de conclusies die het bevoegd gezag daarover trekt zijn opgenomen in de paragrafen van dit besluit over luchtvaartveiligheid. Het bevoegd gezag heeft onderzocht of mogelijke toekomstige winningsactiviteiten belemmeringen ondervinden vanwege het windturbinepark. Bij de belangenafweging op dit punt hanteert het bevoegd gezag de uitgangspunten van voorzorg en 'meervoudig ruimtegebruik' (IBN2015).

Het toetsingskader voor de vergunningverlening is opgenomen in artikel 3, lid 1, van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) en is nader uitgewerkt in de Beleidsregels inzake toepassing Wet beheer rijkswaterstaatswerken op installaties in de exclusieve economische zone (Beleidsregels). Ingevolge artikel 5, aanhef en onder a, van de Beleidsregels wordt bij de voorbereiding en de vaststelling van een beschikking inzake het verlenen, weigeren, wijzigen of intrekken van een vergunning rekening gehouden met het behouden van mogelijkheden voor een doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee door anderen dan de vergunninghouder. Om bij de besluitvorming rekening te kunnen houden met het bestaande rechtmatig gebruik van de Noordzee door derden, dienen ingevolge de Beleidsregels bij de vergunningaanvraag gegevens te worden overgelegd over de gevolgen van de oprichting en instandhouding van de installatie op de beoogde plaats voor rechtmatig gebruik van de zee door derden. In onderhavige aanvraag zijn gegevens onderzocht in het MER. Van deze gegevens is het bevoegd gezag uitgegaan.

Uit de beschikbare gegevens is gebleken dat Chevron een winningsvergunning heeft voor Q1 en Wintershall een winningsvergunning voor Q4, maar dat momenteel geen winningsactiviteiten gaande of gepland zijn op de locatie van het windturbinepark. Op moment van schrijven van dit besluit kunnen de genoemde vergunninghouders onvoldoende concreet (tijd, plaats, omvang) aangeven wat de activiteiten zijn die zij mogelijk willen uitvoeren in het gebied 'Helmveld' in aanvulling op de bestaande activiteiten en wanneer aangezien dit sterk afhankelijk is van de olieprijs en het beleid m.b.t de opslag van CO₂.

Het bevoegd gezag ziet, gelet op deze onzekerheden, in de verleende winningsvergunningen en huidige onderzoeksactiviteiten onvoldoende aanleiding om de vergunning voor de bouw van het onderhavige windturbinepark te weigeren. Bij de belangenafweging op dit punt hanteert het bevoegd gezag de uitgangspunten van voorzorg en 'meervoudig ruimtegebruik' (IBN 2015). Voor zover bij de inrichting van het windturbinepark meer concrete gegevens bekend zijn of en over de wijze waarop gewonnen zal worden, zal de Wbr-vergunninghouder met deze bestaande rechten van de mijnbouw rekening dienen

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

te houden. Concretere gegevens kunnen blijken uit een mogelijk toekomstige winningsvergunning en in het bijzonder een goedgekeurd winningsplan. Ten einde recht te doen aan bestaande rechten van mijnbouwvergunninghouders zal bij vergunningverlening aan de Wbr-vergunning het voorschrift verbonden worden dat de vergunninghouder verplicht is al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunninghouders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningplan, in het inrichtingsplan van het windturbinepark.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Indien een voor de mijnbouw en windenergie acceptabele oplossing niet door concrete inrichtings- of uitvoeringsmaatregelen realiseerbaar blijkt en de bedrijven in de olie- en gasindustrie nadeel ondervinden van de Wbr-vergunning bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 (RNC). Een verzoek om nadeelcompensatie wordt behandeld volgens de bepalingen van de RNC.

Alles in overweging nemende komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat het belang van toekomstige (nieuwe) mijnbouwactiviteiten zich voorshands niet verzet tegen de vergunningverlening ten behoeve van wind.

3.4 Effecten op ecologie

3.4.1 Ligging Helmveld

De locatie van het windturbinepark onderscheidt zich ecologisch gezien niet van de nabije mariene omgeving. De planlocatie wordt in de huidige situatie benut door tal van organismen die beïnvloed kunnen worden door aanleg, exploitatie en ontmanteling van het windturbinepark.

De meest dichtbijgelegen Habitatrichtlijn-gebieden waarop het toekomstige park invloed kan uitoefenen zijn de Noordzeekustzone, Waddenzee en Kustduinen NH/ZH. Echter ecologische relaties met Natura 2000 gebieden kunnen zich ook op zeer grote afstand manifesteren zodat bij de beoordeling van de effecten met deze relaties nadrukkelijk rekening gehouden moet worden.

3.4.2 Het MER

Uit het MER is het volgende af te leiden²⁰:

Vogels

Van de broedvogels zullen alleen de Kleine mantelmeeuwen de locatie van het geplande windturbinepark Helmveld vanuit hun broedkolonies bereiken. Significantie van additionele sterfte ten gevolge van aanvaringen valt niet uit te sluiten en een Passende Beoordeling is noodzakelijk. Voor de ter plaatse van de locatie Helmveld verblijvende zeevogels zal het aantal aanvaringsslachtoffers een gering aandeel van de Nederlandse populaties betreffen.

²⁰ Vanwege de omvang van het onderwerp ecologie in het MER worden hier slechts de voor de besluitvorming belangrijkste conclusies uit het MER samengevat.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Verstoringsgevoelige soorten als Alk, Zeekoet en Jan van gent kunnen verstoringseffecten ondervinden van een operationeel windturbinepark. Deze effecten worden als niet significant beschouwd

Het aantal vogels dat tijdens de seizoenstrektijd door de locatie van het geplande windturbinepark Helmveld zullen trekken is beperkt. Significantie van de effecten van aanvaringsrisico's voor de Annex 1 soorten van de Vogelrichtlijn voor de speciale beschermingzones in de kustzone kan niet worden uitgesloten.

Ook de effecten van barrièrewerking voor trekvogels zijn vanwege de uitwijkmogelijkheden en de beperkte omvliegafstand als niet significant te beschouwen.

Datum

2 november 2009

Nummer

WSV/2009-910

Zeezoogdieren

Tijdens de aanlegfase van het windturbinepark Helmveld is er sprake van een zeer gering effect op zeehonden en bruinvissen dat optreedt als gevolg van heiwerkzaamheden. In de passende beoordeling zal nader worden ingegaan op de effecten van heien.

Vissen

Onder vissen en vislarven kan als gevolg van onderwatergeluid sterfte optreden. Echter, gezien de omvang van de beïnvloedingszone in relatie tot de totale oppervlakte van het NCP, worden geen significante effecten op populatieniveau verwacht, temeer omdat de effecten tijdelijk van aard zijn.

Cumulatie andere windturbineparken

Conform de richtlijnen zijn in het kader van het MER de cumulatieve effecten van een gebundeld (1655 MW) en een versnipperd scenario (1594 MW) onderzocht. De totaal maximaal geïnstalleerde vermogens zijn inclusief het vermogen van windturbinepark Helmveld zelf.

Voor verstoringgevoelige zeevogelsoorten zal de aanleg van windturbineparken verlies van habitat betekenen. Het effect neemt ongeveer evenredig toe met het totaal door windturbineparken in beslag genomen areaal. Bij het gebundeld scenario kan de invloedsfeer van verschillende parken overlappen, bij een versnipperd scenario is dit niet aan de orde. In het MER wordt geconcludeerd dat er naar schatting ca. 16.500 aanvaringsslachtoffers per jaar zullen voorkomen en dit te beschouwen is als negatief effect. Aangezien er een onzekerheid in deze schatting zit en het werkelijke aantal dus hoger uit zou kunnen vallen, kan dit niet als te verwaarlozen effect aangeduid worden.

Wanneer de resultaten van het gebundelde scenario worden vergeleken met de resultaten van het versnipperde scenario, blijkt dat de verschillen in vogelslachtoffers tussen beide scenario's niet groot te zijn.

Habitatverlies voor zeehonden en bruinvissen door windturbinepark Helmveld is marginaal. De grootste verstoring zal optreden tijdens de aanlegfase, waardoor dieren zullen uitwijken naar de omgeving. Er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden en de verstoorde gebieden liggen elk opeenvolgend jaar ergens anders. Derhalve zal dit niet tot relevante cumulatieve effecten leiden.

Tijdens de exploitatiefase wordt verwacht dat de windturbineparken met een bepaalde omliggende zone permanent gemeden worden door zeehonden. Dit zal slechts een enkele zeehond betreffen en zal geen significante effecten hebben op populatieniveau.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Cumulatie van effecten met de effecten van andere gebruiksfuncties en plannen wordt in het MER als niet significant beoordeeld.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Effecten op Natura 2000 gebieden

In de aanlegfase, gebruiksfase en verwijderingsfase van het windturbinepark Helmveld worden op de meeste soorten of habitats geen of slechts geringe effecten verwacht die kwalificeren voor de speciale beschermingszones op of rond het NCP in het kader van de gebiedsbescherming van de Vogel – en Habitatrichtlijn.

De effecten van het windturbinepark op beschermde soorten beperken zich tot de kwalificerende aanwezige zeevogels, trekvogels, zeezoogdieren en vissen.

In het MER is een locatiespecifieke passende beoordeling opgenomen waarin de mogelijke effecten op deze soorten verder worden uitgewerkt.

Leemten in kennis

Voor vogels geldt dat er leemten in kennis zijn over aanvaringsrisico's, barrièrewerking en verstoring van vogels in offshore windturbineparken. Met name kennis van effecten op populatieniveau ontbreekt. De kennis van aanvaringskansen van vogels met offshore windturbineparken is afgeleid van aanvaringskansen op land en er wordt gesteld dat de hiermee berekende slachtoffercijfers van voldoende kwaliteit zijn voor de besluitvorming. Het ontbreken van gedetailleerde kennis over de ligging van trekroutes bemoeilijkt het bepalen van de aanvaringskansen voor vogels.

Daarnaast is er onvoldoende zicht op de cumulatieve effecten van barrièrewerking, vooral bij clustering van windturbineparken. Monitoringsprogramma's kunnen deze kennisleemte wellicht wegnemen en inzichten bieden voor de toekomstige inrichting van de Noordzee.

Ook over verstoringsevoeligheden en verstoringafstanden van zeevogels is onvoldoende bekend.

Voor vissen en bodemdieren ontbreekt het aan specifieke kennis over verspreidingsaantallen ter plaatse van het windturbinepark Helmveld. Voor zeezoogdieren zijn redelijk betrouwbare populatieschattingen te maken. Daarnaast is nog relatief weinig bekend over het effect van onderwatergeluid op zeezoogdieren en vissen/vislarven.

Passende Beoordeling

In het MER wordt geconcludeerd dat voor vogels en onderwaterleven niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen binnen Natura 2000 gebieden. Hiervoor heeft een nadere analyse op significantie plaatsgevonden in de passende beoordeling.

De passende beoordeling is gebaseerd op het Deltares rapport "Handreiking Passende Beoordeling" (rapport nr. Z4513, juni 2008)²¹. Uit dit rapport is gebleken dat het niet mogelijk is op voorhand significante negatieve effecten op Natura 2000 gebieden uit te sluiten. Bovendien blijkt uit het rapport dat het mogelijk is voor deze onderwerpen een inschatting te maken van de gevolgen voor de Natura 2000 gebieden.

²¹ Het rapport ligt met deze beschikking ter inzage.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

In de door de aanvrager ingediende Passende Beoordeling Windturbinepark Helmveld zijn de hieronder volgende bevindingen opgenomen ten aanzien van mogelijke significante effecten van de bouw, exploitatie en verwijdering van het windturbinepark.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Allereerst wordt geconcludeerd dat er geen zodanige effecten optreden ten aanzien van fytoplankton, bodemfauna, vleermuizen en vissen, dat significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen binnen Natura 2000 gebieden mogelijk zijn. Vervolgens worden voor de drie fases aanleg, exploitatie en ontmanteling, de effecten op vislarven, zeezoogdieren en vogels nader uitgewerkt.

Reductie vislarven

Uit de modelberekeningen blijkt dat er geen effect is op de aanvoer naar het Natura 2000 gebied de Voordelta. De effecten op de aanvoer naar de Noordzeekustzone en Waddenzee zijn min of meer vergelijkbaar, met een maximale afname in de larvenaankomst van 11% voor haring. Voor Tong zijn de effecten zeer klein, 0-1%. De omvang van het effect op de Schol aanvoer kent een maximale afname van 9%.

Doorwerking juvenielen en kinderkamerfunctie

Op basis van het belang van de Waddenzee als kinderkamer voor de verschillende soorten, is de doorwerking van de larvenreductie op de juvenielen bepaald. Voor sommige soorten wordt dit 1 op 1 doorvertaald (bijvoorbeeld schol), voor andere soorten (bijvoorbeeld haring) is deze doorvertaling 2/3 en voor andere soorten is deze doorvertaling 1/3 (bijvoorbeeld zandspiering).

De kinderkamerfunctie bestaat uit drie verschillende onderdelen, de randvoorwaarden voor de kinderkamerfunctie, het functioneren van de kinderkamer (doorwerking juvenielen), de doorvertaling naar de effecten op het gehele visbestand. In alle gevallen kunnen significante effecten worden uitgesloten.

Doorwerking vislarvenreductie op vogels en zeezoogdieren

De doorvertaling van de reductie van juvenielen naar visetende vogels en zeezoogdieren vond plaats door te kijken naar de samenstelling van het voedsel van deze dieren, de reductie van juvenielen van andere prooivissensoorten dan de gemodelleerde soorten in te schatten op basis van hun biologie, een doorvertaling naar de reproductie van de vogels en zeezoogdieren en vervolgens een het effect op populatieniveau te bepalen. In alle gevallen blijft het effect van de vislarvenreductie op de vogels en zeezoogdieren ruimschoots onder de 1% (aanwas) op populatieniveau en kunnen significante effecten worden uitgesloten.

Aanvaringsrisico's vogels

Van de kolonievogels zijn de Aalscholver, de Jan van gent en de Kleine mantelmeeuw de enige soorten die het windturbinepark Helmveld kunnen bereiken vanuit hun kolonies.

Voor de Aalscholver geldt dat alleen vogels uit de broedkolonies Zwanenwater en Pettemerduinen het windturbinepark kunnen bereiken. Gezien de in het verleden bewezen veerkracht van de aalscholverpopulatie, worden geen significante negatieve effecten op de Aalscholver worden verwacht.

Voor de Kleine mantelmeeuw kunnen vogels van de kolonies Waddenzee, Duinen van Vlieland en Duinen en Lage Land Texel het windturbinepark bereiken. Het effect op de kolonie Waddenzee en de kolonie Duinen van Vlieland bedraagt

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

respectievelijk 0,70% en 1,86% additionele sterfte. Voor de kolonie Duinen en Lage Land Texel bedraagt de additionele sterfte 4,68%.

Voor de Jan van gent gaat het om de kolonies uit Bempton Cliffs (VK) en Helgoland (D). Het effect voor de kolonie Bempton Cliffs bedraagt 0,01% additionele sterfte en dat voor de kolonie Helgoland 0,14% additionele sterfte. Voor de kolonies kleine mantelmeeuwen is het effect van aanvaringsslachtoffers als gevolg van windturbinepark Helmveld niet significant.

Habitatverlies i.c.m. het verlies van foerageergebied, voor kolonievogels is verwaarloosbaar klein, zodat er geen effecten op populatieniveau kunnen optreden. Ook hierdoor zijn significante effecten uitgesloten.

De aanvaringssterfte van de trekvogels is in alle gevallen verwaarloosbaar klein, minder dan 0,02%. Significante effecten zijn derhalve uitgesloten voor de trekvogels tussen het Verenigd Koninkrijk en Nederland.

Datum

2 november 2009

Nummer

WSV/2009-910

Zeezoogdieren

Voor de meest gevoelige zeezoogdierensoort, de Gewone zeehond, is voor het geluidsniveau waarop tijdens heiwerkzaamheden vermijding begint 80 kilometer aangehouden. Voor Bruinvissen is 12 kilometer aangehouden. Het habitatverlies dat hierdoor tijdens het heien optreedt op NCP schaal is voor de zeehonden ca. 29%, en voor de Bruinvis ca. 0,8%. Dit heeft een beperkte doorwerking naar de Natura 2000 gebieden waarin deze dieren beschermd zijn. Voor de Bruinvis wordt ingeschat dat er geen effecten optreden op het aantal Bruinvissen in de Noordzeekustzone. Voor de effecten op de migratie van zeehonden tussen de Voordelta en de Waddenzee wordt ingeschat dat dit kan leiden tot 1 à 2 minder geboortes van jongen. Op het niveau van de Nederlandse populatie betekent deze eenmalige geboortebeperving een reductie van 0,1 à 0,3%. Beïnvloeding van het foerageergebied van de zeehonden in de Noordzeekustzone is omvangrijk: ca. 44% wordt in meer of mindere mate door het geluid beïnvloed.

De tijdsduur van beïnvloeding is beperkt. Het gaat bij het voorgestelde heischema om maximaal 8,3%²² van de totale tijd dat er geheid wordt dat het geluid ook aanwezig is in de Noordzeekustzone.

Omdat er ten aanzien van de Bruinvis geen concrete ecologische relatie bestaat tussen de locatie van het windturbinepark Helmveld en de Natura 2000 gebieden waar de bruinvis wordt beschermd, en de Natura 2000 gebieden zelf niet beïnvloed worden tijdens de bouwperiode is dit effect gezien de kleine omvang van het effect niet significant.

Een vermindering van 1 à 2 geboortes per jaar voor de zeehondenpopulatie van het Deltagebied, zal de omvang van de totale, autonoom snel groeiende Nederlandse populatie niet negatief beïnvloeden. Daarnaast zal het bereiken van het in het aanwijzingsbesluit Voordelta opgenomen instandhoudingsdoel voor de zeehondenpopulatie in het Deltagebied niet verhinderd worden. De omvang van de Deltapopulatie wordt namelijk vooral bepaald door de immigratie en emigratie van en naar de Waddenzee.

²² Tijdens de aanleg treedt per 72 uur maximaal gedurende 6 uur (2 x 3 uur) een toename van het geluidsniveau als gevolg van heien op (dit is 8,3 % van de tijd).

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Ook het effect betreffende de afname van de kwaliteit van het foerageergebied wordt als niet significant beoordeeld. Zeehonden hebben de mogelijkheid om tijdelijk naar andere, niet door heigeluid beïnvloede gebieden uit te wijken.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Interne accumulatie

De voorgenomen activiteit kan op verschillende manieren effect hebben op beschermde soorten en gebieden. In dat geval dienen er binnen deze PB de verschillende effecten bij elkaar opgeteld te worden. Het gaat hier *in concreto* om de effecten van de aanvaringen op de Kleine mantelmeeuw en de effecten van de vislarvenreductie op de Kleine mantelmeeuw. Voor het gebied Duinen en Lage Land van Texel komt de verwachte additionele sterfte door aanvaringen op 4,68%, boven de effectgrens van 1%. Na accumulatie met het effect van voedselreductie, 0,3%, komt het totale maximale effect op 4,98%.

Voor het gebied Duinen Vlieland komt het geaccumuleerde effect op 2,16%. Voor de Waddenzee betreft de geaccumuleerde additionele sterfte 1,00%.

Cumulatie

In de passende beoordeling is onderzocht of het project tezamen met andere plannen of projecten significante effecten heeft op de instandhouding van de beschermde gebieden. Er worden geen cumulatieve effecten verwacht van toekomstige zandwinningen voor suppletie en ophoogzand, of van de aanleg van de Tweede Maasvlakte op migratiemogelijkheden en de kwaliteit van het leefgebied van de Gewone zeehond in de Voordelta.

Conclusie passende beoordeling

De aanleg en aanwezigheid van windturbinepark Helmveld leidt niet tot significante negatieve effecten op de relevante Natura 2000 gebieden in Nederland, Duitsland of het Verenigd Koninkrijk.

Inspraak op het MER

1. Stichting voor Wetenschappelijk Natuur en Milieubeleid stelt dat windmolenparken geen toegevoegde waarde voor de natuur hebben en dat ten gevolge van het heien alle habitat in een straal van 150 meter sterven en op lange afstand, de gehoororganen van dolfinen en bruinvissen en zwemblazen van vissen kunnen exploderen, met enorme gevolgen voor de uitstervende visstand. De stichting stelt derhalve dat de gekozen hei methode onaanvaardbaar is. Verder stelt de stichting dat niet duidelijk is wat de invloed van windmolens in de exploitatiefase is op de rust in de natuur.
2. Het PWN Waterleidingbedrijf Noord Holland geeft aan dat de beschikbare ruimte voor de aanlandingslocatie van de kabel steeds kleiner wordt, aangezien het tracé grenst aan het aangewezen Natura 2000 gebied Noord Hollands Duinreservaat (NHD) en de kabels van de twee inmiddels operationele parken hier ook lopen. Ook verwijzingen naar ecologische effecten van de kabelstructuur op land zouden zij graag opgenomen zien in het MER (en PB). Verder merkt PWN op dat het NHD steeds ongenoemd is gebleven in het MER (en PB).
3. Stichting de Noordzee stelt dat in de berekening van cumulatieve effecten de 2 reeds bestaande windturbineparken OWEZ en Prinses Amalia windturbinepark ten onrechte niet zijn meegenomen. Ook merken zij op dat de conclusie uit de PB dat de geluidshinder van het heien geen significante effecten zal hebben te voorbarig is. Om de huidige kennisleemten omtrent het heien op te vullen, adviseren zij een uitgebreid MEP op te zetten. Ook wordt verzocht om

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

alternatieve bouwmethodes in overweging te nemen bij de vergunningverlening.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Aanvulling op de Passende Beoordeling

Tijdens de toetsing hebben de initiatiefnemers een aanvulling op de passende beoordelingen aangeleverd²³. Deze aanvulling bevat aanvullende informatie over de gevolgen voor de zeehondenpopulaties uit Natura 2000 gebieden.

De Commissie heeft specifiek gevraagd naar een onderbouwing van de gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van de Gewone en de Grijze zeehond in de Noordzeekustzone, Waddenzee en de Delta van de volgende twee vraagstukken:

- 1) Hoe beïnvloedt het heien de foerageermogelijkheden?
- 2) Hoe beïnvloedt het heien de dispersie van gewone en Grijze zeehonden naar de Delta (vanuit de Waddenzee maar ook elders)?

Foerageergedrag en verspreiding

Op basis van de rapporten die gebruikt zijn voor de MER-en en PB's voor de windturbineparken op de Noordzee en recentere inzichten op grond van onderzoek dat in het kader van het (demonstratie) windturbinepark OWEZ is verricht, is een model gemaakt dat een betrouwbaarder beeld van de verspreiding van de Gewone zeehond geeft. Uit dit model kan geconcludeerd worden dat de gradiënt van zeehondendichtheid erg steil is, met 0,1 tot meer dan 100 zeehonden per km² rondom de ligplaatsen en 0,0001 tot 0,00001 zeehond per km² op ca. 10 kilometer afstand.

Voor de Grijze zeehond geldt een vergelijkbaar verhaal, met twee voornaamste verschillen:

- de Grijze zeehond is minder gevoelig voor verstoring dan de gewone; de verstoringafstand en het verlies aan foerageergebied zal derhalve dan ook minder zijn;
- de foerageertochten en de daarbij afgelegde afstanden zijn beduidend groter bij de Grijze zeehond dan bij de Gewone zeehond.

Effecten van heien op foeragerende zeehonden

Volgens de passende beoordelingen zouden voor de voorgenomen initiatieven van de windparken 30 à 40 % van de zeehonden van de gemiddelde populatie in de Waddenzee binnen de vermijdingsafstand komen. Als de avoidance afstand van 80 km aangehouden wordt en de dichtheden van het eerder genoemde OWEZ-onderzoek als uitgangspunt worden genomen, dan gaat het echter om een enkel procent van de Nederlandse zeehondenpopulatie. Gelet op het feit dat uit de OWEZ gegevens blijkt dat het om een toename van de foerageerdruk van (veel) minder dan een procent gaat, kan dan ook een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen voor de Gewone zeehond in de Voordelta, de Noordzeekustzone en de Waddenzee redelijkerwijs worden uitgesloten, voor zover dit het punt betreft van verlies van foerageergebied.

Voor de Grijze zeehond geldt dat, gezien de langere en verdere foerageertochten dan de Gewone zeehond, lagere gevoeligheid voor onderwatergeluid, vanwege de specifieke levenswijze in staat is om uit te wijken naar een groter foerageergebied en er hoge interactie is tussen de Britse en Nederlandse kolonies, tijdelijke

²³ De aanvulling is genaamd 'Nadere informatie effecten aanleg windparken op zeehonden NCP', 1 juni 2009.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

verplaatsing door onderwatergeluid geen effecten zal hebben op de populaties en significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor deze soort in de Nederlandse N2000 gebieden daarom is uit te sluiten.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Verlies dispersiemogelijkheden en migratie naar de Deltawateren

Uit onderzoek blijkt dat, bij een worst-case scenario, kleine en tijdelijke beperking in de aanvoer van Gewone zeehonden niet tot een duurzame aantasting leidt van de mogelijkheid tot uitbreiding van de populatie in Deltawateren. Hierbij is het van groot belang op te merken dat de instandhoudingsdoelstelling voor de Deltawateren niet bereikt kan worden door een gebrek aan voldoende rust in het gebied. Verstoring door recreatie wordt daar als hoofdoorzaak gezien van de achterblijvende aantallen geboortes en grote sterfte van de pups aldaar. Met de inwerkingtreding van het beheerplan van de Voordelta is bovendien de autonome groei van de populatie Gewone zeehond mogelijk geworden. De verwachting is dat daarmee de afhankelijkheid van de migratie vanuit de Waddenzee zal verminderen.

Gezien het migratiegedrag van de Grijze zeehond, de sterke groei van de (meta)populatie, de grote foerageerafstanden en de lagere gevoeligheid van de soort voor onderwatergeluid is het niet aannemelijk dat deze soort beperkt zal worden in zijn behoud en ontwikkeling in de Voordelta, mede vanwege de goede uitwisselingsmogelijkheden met groeiende populaties in binnen- en buitenland.

3.4.3 Adviezen

Advies Commissie m.e.r.

De Commissie toetst begin 2009 gelijktijdig 17 afzonderlijke initiatieven voor offshore windenergie op de Noordzee. Deze toetsingen bestaan uit een MER en een passende beoordeling. Voor een aantal van deze projecten heeft de Commissie eerder al een toetsingsadvies uitgebracht over het MER. Daarom toetst zij in die gevallen nu alleen de passende beoordeling. Hierbij wordt wel relevante informatie uit het MER betrokken. Tijdens de toetsing heeft Evelop een aanvulling op de passende beoordelingen aangeleverd. De Commissie heeft deze aanvulling betrokken bij de toetsing.

Het MER en de passende beoordeling voor het windpark Helmveld bevatten niet alle essentiële informatie om het milieu een volwaardige rol te geven bij het te nemen besluit. Echter wanneer dit MER, de passende beoordeling en 'de aanvulling' hierop samen met de informatie van de 17 initiatieven in de totale context bekeken worden en aangevuld worden met de in dit advies door de Commissie opgenomen informatie, is er naar het oordeel van de Commissie voldoende informatie aanwezig om het milieu een volwaardige rol te geven bij het te nemen besluit.

Zeezoogdieren en vislarven

Vanwege de complexiteit van de effectvoorspelling van onderwatergeluid en belangrijke kennisleemtes sluit de Commissie niet uit dat er wel belangrijke gevolgen op Grijze en Gewone zeehonden kunnen optreden. Gezien de tijdelijkheid van het effect (éénmalig en gedurende de minst gevoelige periode van de Grijze zeehond) meent de Commissie dat deze gevolgen niet leiden tot wezenlijke "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000 gebieden door de effecten van heien.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

De Commissie concludeert op basis van de beschikbare informatie dat voor de Gewone en de Grijze zeehond "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000 gebieden wel uit te sluiten is, mits de heiwerkzaamheden beperkt blijven tot maximaal één heiseizoen (waarin het onderhavige windpark en mogelijk ook andere parken gebouwd kunnen worden) en in ieder geval de gevoelige periode van de Grijze zeehond gemeden wordt.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

De Commissie concludeert het volgende:

- Gewone zeehond: op basis van de huidige populatiegrootte, de instandhoudings-doelstellingen en de informatie uit de aanvulling is "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee vooralsnog uit te sluiten. De Commissie verwacht op basis van de beschikbare informatie, dat een tijdelijke vermindering (gedurende maximaal één heiseizoen) van het aantal zeehonden dat de Natura 2000-gebieden in de Delta bereikt, geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" tot gevolg heeft;
- Grijze zeehond: mogelijk treden tijdelijke effecten op op de instandhoudingsdoelstellingen in Natura 2000 gebieden, maar die hebben geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" tot gevolg (uitgaande van maximaal één heiseizoen en heien buiten de periode december tot en met maart);
- Bruinvis: ondanks belangrijke onzekerheden, is wel de zekerheid verkregen dat er geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" in het Natura 2000 gebied Noordzeekustzone optreedt als gevolg van het heien op de Bruinvis. Het voornemen kan negatieve gevolgen hebben voor de zeer ongunstige staat van instandhouding van de Bruinvis op het Nederlands Continentaal Plat (de Bruinvis staat vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn);
- Vislarven: ondanks de onzekerheden in het model is het navolgbaar dat de passende beoordeling concludeert dat mortaliteit van vislarven niet leidt tot "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000 gebieden.

Om te voorkomen dat door cumulatie met de gevolgen van een volgend heiseizoen alsnog "aantasting van natuurlijke kenmerken" kan optreden is het belangrijk te monitoren en de resultaten hiervan te toetsen alvorens met een volgende heiperiode te starten.

Uit de beschikbare informatie blijkt verder dat met de maximale inzet van mitigerende maatregelen negatieve effecten van onderwatergeluid waarschijnlijk aanzienlijk te beperken zijn (voor al het onderwaterleven). Het gaat hierbij om:

- een combinatie van (innovatieve) technische maatregelen die de geluidsproductie tijdens het heien verminderen en
- het in gevoelige periodes uitsluiten van heiwerkzaamheden. De passende beoordeling geeft deze periode weer voor vislarven (december – juni).

De Commissie adviseert bovengenoemde mitigerende maatregelen bij de besluitvorming te betrekken.

Ten aanzien van het voorkomen van zeezoogdieren en de onzekerheden in de modellering van de verstoringsafstanden adviseert de Commissie bij de besluitvorming uit te gaan van de in het toetsingsadvies genoemde hogere dichtheden en een 'worst-case'-scenario bij de modellering.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Daarnaast wil de Commissie de aandacht vestigen op een niet in het MER beschreven alternatieve funderingstechniek waarbij niet geheid hoeft te worden. Dit is de zogenaamde 'gravity base' fundering. Het toepassen van deze fundering geeft de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van Natura 2000 gebieden niet zullen worden aangetast, omdat de effecten veroorzaakt door heien niet optreden. Dit is voor de besluitvorming ook een relevant gegeven.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Vogels

De Commissie constateert dat de effecten op vogels in het MER en de passende beoordeling goed beschreven zijn. De Commissie concludeert op basis van de informatie in de passende beoordeling dat extra sterfte van Kleine mantelmeeuwen en verminderde aanwas kan leiden tot "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van de Natura 2000 gebieden Duinen en Lage Land Texel en Duinen Vlieland. Het risico van aantasting is in cumulatie nog groter. De Commissie adviseert hier bij de besluitvorming rekening mee te houden.

Vanuit het wettelijk kader dient getoetst te worden aan bestaande windparken en aan reeds vergunde andere parken. In hoeverre verdere "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000-gebieden langs de Nederlandse kust kan optreden, is afhankelijk van hoeveel en welke parken vergund zullen worden. Dit vormt daarmee een belangrijk aandachtspunt bij de besluitvorming over de te vergunnen parken. De Commissie adviseert bij de besluitvorming de cumulatieve effecten met de 16 andere initiatieven voor windmolenparken en de effecten door bestaand gebruik te betrekken bij de beoordeling.

Effecten landtracé kabel

Voor de kabelaanlanding en duindoorsteek die plaats vindt bij Wijk aan Zee is in het MER één landtracé uitgewerkt. Daar in het MER slechts één landtracé onderzocht is, is niet uit te sluiten dat een milieuvriendelijker tracé buiten Natura 2000 gebied Noordhollands Duinreservaat mogelijk is.

Monitoring

De Commissie adviseert om bij het monitoring- en evaluatieprogramma de vastgestelde/ geschatte aanvaringsslachtoffers te toetsen aan de fluxen die gebruik maken van de Zuidelijke Noordzee/ Nederlandse populatie in plaats van de totale Europese populaties. De Commissie adviseert om bij het onderdeel vogels expliciet aandacht te besteden aan de gevolgen voor vogelsoorten, waarvan een substantieel deel van de 'Flywaypopulatie' het windpark kan passeren.

Gezien de aanwezige kennisleemtes en onzekerheden in de effectbepaling, adviseert de Commissie het onderwatergeluid en de aanwezigheid en het gedrag van zeezoogdieren nauwgezet te monitoren zowel in de jaren voorafgaand aan de bouw (T0), tijdens de bouw vanaf het moment dat begonnen wordt met heien en na afloop van de bouw. Om te voorkomen dat in cumulatie "aantasting van natuurlijke kenmerken" optreedt, is het belangrijk te monitoren en de monitoringsresultaten te toetsen.

De Commissie adviseert de kennisontwikkeling ten aanzien van de mogelijke effecten van geluidemissies als gevolg van bodemonderzoek nauwlettend te volgen en als daar aanleiding toe is mitigerende maatregelen in de vergunningvoorschriften op te nemen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Behalve voor offshore windpark Helmveld lopen er procedures voor diverse andere offshore windparken op het Nederlandse deel van de Noordzee, ook van andere initiatiefnemers. De Commissie is van mening dat het meerwaarde heeft de monitoringprogramma's van de diverse parken op elkaar af te stemmen, of liever nog in een gezamenlijke monitoring uit te voeren.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-910

3.4.4 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

Ambtshalve aanpassingen

Zwanenwater en Pettemerduinen

Uit de brief²⁴ omtrent 'Tenderregeling windenergie op zee' van het Ministerie van Economische Zaken aan de Tweede Kamer van 1 oktober 2009, blijkt dat de minister van LNV voornemens is in het definitieve aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Zwanenwater en Pettemerduinen geen instandhoudingsdoelstelling voor de Kleine mantelmeeuw (als broedvogel) op te nemen.

Het is gebleken dat deze soort zich niet kwalificeert te worden opgenomen in het aanwijzingsbesluit, aangezien van de Kleine mantelmeeuw niet minimaal 1% van de landelijke broedpopulatie in het desbetreffende gebied voorkomt. Derhalve heeft het bevoegd gezag alle stukken omtrent de Kleine mantelmeeuw in Zwanenwater en Pettemerduinen uit de besluiten verwijderd.

Naar aanleiding van de zienswijze van Airtricity op windturbinepark Den Helder 1 is in par 3.4.2 onder kopje 'Aanvaringsrisico's vogels' het fragment '...i.c.m. het verlies van foerageergebied...' toegevoegd.

Bij par. 3.4.2 onder het kopje 'Doorwerking juvenielen en kinderkamerfunctie' en 'Doorwerking vislarvenreductie op vogels en zeezoogdieren' is de tekst vervangen teneinde dit deel begrijpelijker te maken.

Bij par. 3.4.2 onder het kopje 'Zeezoogdieren' is 'leefgebied' vervangen door 'foeragegebied'.

Bij par. 3.4.5 onder het kopje 'Overwegingen omtrent cumulatie' zijn 4 alinea's toegevoegd die de redeneerlijn omtrent de cumulatievolvergadering duidelijker uitleggen.

De windturbineparken Scheveningen Buiten, Q4-WP en Q10 zijn toegevoegd aan de cumulatievolvergadering, aangezien deze parken aanvankelijk (in ontwerp) afgewezen zijn en nu, na het vervallen van de afwijzingsgronden, toegekend zijn. Samen met het feit dat het aantal vergunde windturbines bij windpark Beaufort gewijzigd is, heeft dit tot effect gehad dat de cumulatieve percentages voor ecologische effecten veranderd zijn. Deze percentages zijn waar van toepassing tevens aangepast in de tekst.

Bij par. 3.4.5 onder het kopje 'Cumulatie vogels' is een alinea toegevoegd over de kolonie Kleine mantelmeeuwen op Texel.

²⁴ Brief met kenmerk ET/ED / 9152959. (TK 2009-2010, 31239 nr. 71).

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

3.4.5 Overwegingen en conclusie bevoegd gezag

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Algemeen

Door aan vergunningen het voorschrift met de heibeperking van 1 januari tot 1 juli te verbinden worden negatieve effecten van het heien zoveel mogelijk voorkomen. Door het opnemen van dit voorschrift worden voedselketeneffecten door de bouw van een windturbinepark, op de van juveniele vis afhankelijke vogelsoorten van Natura 2000 gebieden uitgesloten. Immers, door de vislarfsterte die optreedt ten gevolge van heiactiviteiten in juli zal dit pas tot een reductie in juveniele vis leiden nadat de jongen van de betreffende vogelsoorten de kolonie al hebben verlaten. Dat wil zeggen dat het broedsucces van deze vogelsoorten niet afhankelijk is van vislarfsterte die optreedt ten gevolge van heiactiviteiten in juli. Concreet gaat het om de soorten Kleine mantelmeeuw, Grote Stern, Visdief, Noordse Stern in de Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee, en de Natura 2000 gebieden in het Deltagebied (voor zover deze gebieden voor deze soorten zijn aangewezen). Effecten op vogelsoorten van Natura 2000 gebieden, op zichzelf staand of in cumulatie, kunnen derhalve alleen nog optreden op basis van het aantal aanvaringsslachtoffers.

Overwegingen omtrent MER & Passende Beoordeling

Uit de passende beoordeling blijkt dat voor de kolonie Duinen en Lage Land Texel en de kolonie Duinen van Vlieland, de verwachte additionele sterfte van de Kleine mantelmeeuw door aanvaringen boven de effectgrens van 1% komt. Het effect op de kolonie Duinen en Lage Land Texel bedraagt 4,68% additionele sterfte. Voor de duinen van Vlieland bedraagt de additionele sterfte 1,86%.

In de passende beoordeling wordt beargumenteerd dat de bij iedere kolonie voorkomende *floaters*, de vrijgekomen plekken van gestorven dieren innemen, waardoor het effect van additionele sterfte geen effect heeft op populatieniveau. Bij een, volgens de passende beoordeling, zeer laag percentage van 10% floaters, kan de populatie 5,82% additionele sterfte aan. De 5,82% additionele sterfte is in dat geval te beschouwen als een soortspecifieke uitwerking van de 1% additionele sterfte van het ORNIS-criterium²⁵. Bij een dergelijk effect wordt het herstellend vermogen van de populatie immers niet aangetast.

Het effect van windturbinepark Helmveld van 4,86% additionele sterfte op de kolonie Kleine mantelmeeuwen van Duinen en Lage Land Texel en 1,86% op de Duinen van Vlieland vormt geen inbreuk op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden en is derhalve niet te beschouwen als significant.

Overwegingen omtrent cumulatie

Voor de bepaling van de cumulatieve effecten als gevolg van de voorgenomen realisering van meerdere windturbineparken op zee heeft het bevoegd gezag aansluiting gezocht bij de volgorde waarop het bevoegd gezag voor de wet op grond van artikel 7.18 Wm, in samenhang met 7.28 Wm over reële vergunningaanvragen beschikt. Vergunningaanvragen zónder tijdig volledig en

²⁵ Volgens dit criterium, opgesteld door het ORNIS comité, moet iedere additionele sterfte van minder dan één procent van de totale jaarlijkse sterfte aan de betrokken populatie (gemiddelde waarde) als niet significant worden beschouwd. Het Hof van Justitie gebruikt dit criterium als maatstaf om te beoordelen of sprake is van significantie (o.a. zaak C-79/03 (Commissie/Spanje)).

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

juist verklaard MER kunnen niet leiden tot vergunningverlening en zouden daarmee voor de bepaling van de cumulatieve gevolgen niet van belang zijn. Slechts vergunningaanvragen voorzien van een volledig en juist verklaard MER kunnen, mede gelet op artikel 7.28 Wm, leiden tot inhoudelijke besluitvorming door het bevoegd gezag. Artikel 7.28 Wm bevat in dit verband een dwingend kader voor het buiten behandeling stellen van een aanvraag waarvoor een MER- of m.e.r.beoordelingsplicht geldt (aanvaardbaarheidsoordeel).

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Van 2006 tot juli 2008 is voor een aantal aanvragen voor windturbineparken op zee een MER overgelegd. Het betreft op chronologische volgorde de parken West Rijn, Beaufort (voorheen Katwijk), Scheveningen Buiten, Breeveertien II, Rijnveld Noord en Rijnveld Oost. Na beoordeling van de inhoud van de afzonderlijke MER's heeft het bevoegd gezag bij afzonderlijke besluiten het MER, gelet op de daarvoor afgegeven richtlijnen en adviezen, aanvaardbaar en de aanvraag volledig verklaard en de procedure overeenkomstig hoofdstuk 7 Wm vervolgd. Onderdeel van deze procedure is de verplichte advisering door de Commissie. De Commissie constateerde dat het MER onvoldoende informatie inhield om uit te sluiten dat de windturbineparken in cumulatie significante effecten op de Natura 2000 gebieden zouden hebben. Dit betekende dat in aanvulling op het MER een locatiespecifieke passende beoordeling diende te worden opgesteld. Op 8 juli 2008 is aan de windsector de handreiking passende beoordeling uitgereikt welke informatie bevatte voor het opstellen van een locatiespecifieke passende beoordeling. Voor de aanvragen waarbij het MER reeds volledig en juist was verklaard, had dit tot gevolg dat het MER op basis van dit advies van de Commissie alsnog parallel aan de behandeling van de vergunningaanvraag met een passende beoordeling diende te worden aangevuld.

Voor initiatieven zonder volledig en juist verklaard MER, diende de passende beoordeling onderdeel uit te maken van het (nog in te dienen) MER. Het bevoegd gezag heeft hierbij gebruik gemaakt van haar bevoegdheid om deze initiatiefnemers te wijzen op de onvolledigheid van het MER overeenkomstig artikel 7.18 Wm. Voor de beoordeling van de gezamenlijke, cumulatieve gevolgen van windturbineparken op de Noordzee is voor deze initiatieven de volgorde van indiening van volledige aanvragen, met inbegrip van een volledig en juist verklaard MER, doorslaggevend. Voor de aanvragen Q4-WP, Brown Ridge Oost, Rijnveld West, Den Helder I, Callantsoog Noord, Q10, Helmveld, BARD Offshore NL1, EP Offshore NL1, GWS Offshore NL1, Tromp Binnen en Rotterdam Noord-West is daarvoor de (tijdige) datum van ontvangst van de passende beoordeling als onderdeel van het MER het bepalende gegeven.

Het voorgaande leidt tot de volgende cumulatievolvergorder:

1. West Rijn, 2. Beaufort (voorheen Katwijk), 3. Scheveningen Buiten, 4. Breeveertien II, 5. Rijnveld Noord, 6. Rijnveld Oost, 7. Q4-WP, 8. Brown Ridge Oost, 9. Rijnveld West, 10. Den Helder I, 11. Callantsoog Noord, 12. Q10, 13. Helmveld, 14. BARD Offshore NL1, 15. EP Offshore NL1, 16. GWS Offshore NL1, 17. Tromp Binnen en 18. Rotterdam Noord-West.

Reeds bestaande windturbineparken zijn bij de berekening van de cumulatieve effecten niet meegenomen. Effecten die deze bestaande windturbineparken afzonderlijk of tezamen met overige storende factoren op de te beschermen gebieden hebben, zijn reeds meegenomen in het MER, respectievelijk in de passende beoordeling, als huidige situatie.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Cumulatieve effecten zijn mogelijk op zowel zeezoogdieren (onderwatergeluid, voedselsituatie) als vogels (aanvaringen) en zijn in deze gevallen additief of minder dan additief; dat wil zeggen dat het cumulatieve effect de som van de afzonderlijke effecten of minder zal zijn.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Cumulatie zeezoogdieren

Verstoringseffecten op zeezoogdieren ten gevolge van heiactiviteiten kunnen cumuleren in zowel tijd als ruimte. De precieze gevolgen van de gecumuleerde effecten zijn niet bekend. In een *worst case* benadering is er van uitgegaan dat het verloren gebied niet alleen ontoegankelijk is tijdens het daadwerkelijke heien, maar dat bruinvissen en zeehonden gedurende de gehele heiperiode geen gebruik maken van het gebied.

Bij zeehonden wordt er vanuit gegaan dat de afstand vanaf de heiplaats waarbinnen een gedragsreactie plaatsvindt maximaal 80 km kan bedragen. Ook deze verstoringafstand betreft een *worst case* aanname. Bij een cumulatief scenario waarbij meerdere parken per jaar worden gebouwd, en er niet of nauwelijks overlap in de ruimtelijke verstoring is, kan vrijwel het hele NCP verstoord worden. In het geval er binnen één kalenderjaar 2 parken worden gebouwd waarvan de verstoringcontouren niet of nauwelijks overlappen wordt ca 60% van het NCP verstoord voor zeehonden. Het voorgaande houdt in dat bij de aanleg van meerdere parken per jaar een groot deel van het NCP, gedurende de gehele heiperiode niet meer toegankelijk is voor zeehonden om te foerageren of voor andere activiteiten.

Gelet op de kennisleemtes die bestaan omtrent de verstoringseffecten door heiactiviteiten, het advies van de Commissie m.e.r. inzake de (cumulatieve) effecten van onderwatergeluid op zeezoogdieren en het belang van de in het kader van de Wbr te betrachten voorzorg, is het bevoegd gezag van mening dat een dergelijke grootschalige verstoring van het leef- en foerageergebied van zeehonden zoveel mogelijk voorkomen dient te worden. Hiertoe heeft het Bevoegd Gezag in de voorschriften bij de vergunningen opgenomen dat in het Nederlands deel van de Noordzee gedurende één bouwseizoen steeds één windturbinepark geheid mag worden. Hierdoor zal de genoemde 60% verstoring niet voorkomen.

Vanwege het voorkomen van effecten op de migratie van zwangere vrouwtjes van de Gewone Zeehond in de periode januari – juni is het bevoegd gezag van mening dat in dit verband slechts voor één windturbinepark per kalenderjaar enkel in de periode juli-december geheid mag worden. Hiertoe heeft het bevoegd gezag voorschriften in dit besluit opgenomen. Als gevolg van de genoemde voorschriften worden grootschalige ruimtelijke verstoringen voor zeehonden binnen een kalenderjaar zoveel mogelijk beperkt.

Door het opnemen van de voorschriften in de vergunningen wordt cumulatie van effecten door het heien van windparken grotendeels voorkomen.

Er kan echter niet uitgesloten worden dat over meerdere jaren cumulatie plaatsvindt.

Wanneer meerdere jaren achter elkaar windparken gebouwd worden, kan de aanwas afkomstig van zeehonden uit andere gebieden over een langere periode verder afnemen, waardoor "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000-gebieden kan optreden.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Om het effect van heien op de aanwas door immigratie van zeehonden uit andere gebieden inzichtelijk te maken, zal in de vergunningen een uitbreiding van al bestaand zenderonderzoek worden voorgeschreven. Ook zullen resultaten worden betrokken uit de overige lopende monitoringsprogramma's naar zeehonden op het NCP.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Cumulatie vogels

Cumulatie kan optreden door de cumulatie van het aantal aanvaringsslachtoffers. Met betrekking tot aanvaringsslachtoffers kunnen alleen de effecten op de Kleine mantelmeeuw en de Jan van Gent cumuleren. Ook gecumuleerd is het effect op de Jan van Gent niet significant (0,08% additionele sterfte voor Bempton Cliffs en 0,55% additionele sterfte voor Helgoland).

Het cumulatieve effect op de Kleine mantelmeeuw voor wat betreft het aanvaringsrisico bedraagt voor Texel 8,13%, voor Vlieland 2,53% en voor de Waddenzee 0,83%. Voor de andere Natura 2000 gebieden is er geen sprake van cumulatie (zie tabel 5).

Uit de passende beoordeling blijkt dat de kolonie van Texel zich momenteel op het instandhoudingsdoel van 14000 broedparen bevindt. 8,13% additionele sterfte komt overeen met 196 dieren per jaar. Dat betekent dat voor de gehele levensduur van het park (20 jaar) er in het meest ongunstige geval 3916 vogels van deze kolonie verdwijnen. In de passende beoordeling wordt beargumenteerd dat de bij iedere kolonie voorkomende floaters, de vrijgekomen plekken van gestorven dieren innemen waardoor het effect van additionele sterfte geen effect heeft op populatieniveau. Bij een, volgens de passende beoordeling, zeer laag percentage van 10% floaters gaat het bij de kolonie in het Texel om 2800 dieren. Het instandhoudingsdoel komt gegeven dit aantal floaters rondom de kolonie in gevaar. Op grond van het voorgaande wordt geconcludeerd dat in het licht van de instandhoudingsdoelen ook voor het Natura 2000 gebied Duinen en Lage Land Texel een significante effect zal optreden.

Tabel 5: Cumulatieve effecten aanvaringsslachtoffers voor Kleine mantelmeeuwen op Texel

Windturbinepark	Texel (cumulatief)
West Rijn	0,00
Beaufort	0,31
Scheveningen Buiten	0,31
Breeveertien II	0,77
Q4-WP	1,82
Brown Ridge Oost	2,17
Den Helder 1	3,09
Q10	3,45
Helmveld	8,13

Een gecumuleerd effect van 8,13% additionele sterfte komt boven de 5,82% additionele sterfte wat is te beschouwen als een soortspecifieke uitwerking van de 1% additionele sterfte van het ORNIS-criterium. Hiermee wordt het herstellend vermogen de populatie aangetast en is sprake van een significant negatief effect.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

De kolonie Kleine mantelmeeuwen op Vlieland bevindt zich met 2500 broedparen op het instandhoudingsdoel. Uitgaande van het zeer lage percentage van 10% floaters die de vrijgekomen plekken van gestorven dieren innemen, heeft het effect van 2,53% additionele sterfte voor Vlieland geen effect op populatieniveau. Het instandhoudingsdoel rondom de kolonie op Vlieland komt dus niet in gevaar. Op grond van het voorgaande wordt geconcludeerd dat in het licht van de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000 gebied Duinen van Vlieland er geen significante effecten zullen optreden.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

De kolonie Waddenzee zit met het huidige aantal broedparen fors boven het instandhoudingsdoel. Een cumulatieve additionele sterfte van 0,83% is niet als significant effect te beschouwen en het instandhoudingsdoel van de kolonie Waddenzee komt daarmee niet in gevaar.

Overwegingen omtrent nieuw aangemelde Natura 2000 gebieden

Onder de Habitatrichtlijn zijn op 22 december 2008 de Kustzee ten Noorden van Bergen, de Vlake van Raan, de Doggersbank en de Klaverbank aangemeld. Deze gebieden zijn aangemeld om redenen van het voorkomen van een aantal habitattypen (riffen zandbanken), zeezoogdieren (Bruinvis, zeehonden) en diadrome vissen (prikken, elft en fint). Bovenstaande gebieden staan nog niet op de communautaire lijst.

Ten overvloede: uit de passende beoordeling blijkt dat op basis van de analyses die zijn uitgevoerd voor de andere dan bovengenoemde, voor dit gebied relevante Natura 2000 gebieden, significante effecten voor zeezoogdieren kunnen worden uitgesloten. De Doggersbank en de Klaverbank bevinden zich buiten de 80 km contour van het windturbinepark; voor de twee andere gebieden geldt dat de effecten van onderwatergeluid door heien van tijdelijke aard zijn terwijl onderwatergeluid tijdens de exploitatiefase van zeer beperkte aard is. De aantallen van de aangewezen vissoorten in de gebieden zijn laag. Significante effecten op de populatie kunnen worden uitgesloten.

Overwegingen omtrent advies Commissie m.e.r..

Bevoegd gezag heeft kennis genomen van het advies van de Commissie met betrekking tot het MER en de Passende Beoordeling van Helmveld. Bevoegd gezag neemt het advies van de Commissie grotendeels over, maar verschilt van inzicht met betrekking tot de volgende punten:

- Het MER gaat voor de bruinvis uit van dichtheden en een verstoringsafstand die te laag zijn voor een situatie tijdens de bouw. Mede gezien de zeer ongunstige staat van instandhouding van de bruinvis binnen het NCP is deze onderschatting een belangrijk aandachtspunt bij de besluitvorming.

Bevoegd gezag deelt de conclusie van de Commissie dat de landelijke staat van instandhouding voor bruinvissen zeer ongunstig is. Bij de Passende beoordeling is gebruik gemaakt van de gegevens uit SCANS II, deze gegevens daterend uit 2005, worden aangemerkt als meest representatief voor de huidige situatie. Bevoegd gezag kent de opvatting over hotspots en seizoensmigratie, maar er is onvoldoende feitelijke onderbouwing om hier andere dichtheidscijfers op te baseren.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

De theoretische vermijdingsafstand waarvan in de Passende Beoordeling wordt uitgegaan wordt ondersteund door empirische waarnemingen in het veld. Bevoegd gezag ziet dan ook geen aanleiding om van een andere verstoringsafstand en dichtheidspercentages uit te gaan.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-910

Uit het advies van de Commissie blijkt dat het deel van de Noordzee dat tijdens de bouwphase van het windpark Helmveld tot een reactie bij Bruinvissen zou kunnen leiden, normaliter het leefgebied voor ongeveer 180 Bruinvissen vormt (uitgaande van een dichtheid van 0,4 per km²). Dit betreft ongeveer 0,12% van het maximale aantal, in het Zuidelijk deel van de Noordzee voorkomende Bruinvissen en 0,04 tot 0,06 % van het aantal in de hele Noordzee. Dit is op populatieniveau een dermate klein effect dat effecten op het aantal, op het NCP voorkomende Bruinvissen kunnen worden uitgesloten.

- De Commissie stelt dat de toetsing aan de bestaande parken Prinses Amalia en OWEZ een belangrijk aandachtspunt vormt voor de besluitvorming. De Commissie adviseert bij de besluitvorming de effecten door bestaand gebruik te betrekken bij de beoordeling.

In het MER is bij de cumulatie rekening gehouden met de realisatie van andere windturbineparken met een gezamenlijk vermogen van tenminste 1000 MW, inclusief de reeds vergunde windturbineparken Prinses Amalia en OWEZ. Conclusies uit het MER zijn door het bevoegd gezag betrokken bij de besluitvorming. In de Passende Beoordeling zijn deze parken niet beschouwd als plannen of projecten in de zin van de Habitatrichtlijn, maar als bestaand gebruik meegenomen. Bevoegd gezag is samenvattend van mening dat toetsing aan de bestaande windparken ruimschoots onderdeel uitmaakt van de besluitvorming.

- De Commissie signaleert dat de aanwezigheid van windmolenparken voor bepaalde windparken en Natura 2000 gebieden tot significante effecten op de in deze Natura 2000 gebieden aanwezige en beschermde broedkolonies van de Kleine mantelmeeuw kunnen leiden.

De Commissie acht de redenering in de Passende Beoordeling niet correct omdat:

- sterfte van een Kleine mantelmeeuw in het broedseizoen leidt tot predatie/sterfte van het legsel of de kuikens die de vogel achterlaat. Hier is in de passende beoordeling niet op ingegaan. Eventuele vestiging van 'floaters' op de opengevallen plek zal in het betreffende broedseizoen zelden resulteren in vliegvlugge jongen;
- de gegevens die zijn gebruikt voor het vaststellen van de instandhoudingsdoelen zijn vooral gebaseerd op tellingen van individuen in de kolonie. Dat betekent dat de floaters al (deels) in het instandhoudingsdoel verdisconteerd zijn, en dus niet als buffer beschouwd kunnen worden;
- het nestsucces van de Kleine mantelmeeuw is de laatste jaren sterk afgenomen door autonome ontwikkelingen, waardoor de soort aan de vooravond van een sterke populatieafname lijkt te staan. Additionele sterfte door aanvaringen met turbines kan het realiseren van het instandhoudingsdoel verder bemoeilijken.

Bevoegd gezag is het niet eens met hetgeen door de Commissie gesteld wordt.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Ten aanzien van de opmerking van de Commissie dat de gegevens die gebruikt zijn voor het vaststellen van de instandhoudingsdoelen ook de floaters zouden bevatten, stelt het bevoegd gezag vast dat vanuit de gekozen systematiek voor het vaststellen van het aantal broedparen, door het ministerie van LNV op basis van de door SOVON gerapporteerde gegevens een instandhoudingsdoel is opgesteld. Indien dit instandhoudingsdoel te hoog is, omdat de floaters reeds in de tellingen zouden zijn opgenomen, dan had het instandhoudingsdoel voor het aantal broedparen dus lager moeten liggen. Voor de analyse verandert er niets omdat alle effecten relatief zijn ten opzichte van de broedpopulatieomvang.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Met betrekking tot het punt dat sterfte van een Kleine mantelmeeuw in het broedseizoen leidt tot predatie/sterfte van het legsel of de kuikens die de vogel achterlaat is het bevoegd gezag van mening dat de kwantitatieve consequenties van dit effect verwaarloosbaar zijn. Bevoegd gezag baseert zich hierbij op de volgende argumenten:

1. De recruitment van een broedkolonie wordt niet alleen bepaald door de kuikensterfte, maar ook door overleving van de kuikens tot geslachtsrijpe vogel. Het verlies van een kuiken betekent dus niet het verlies van een adulte vogel.
2. De toegenomen kuikensterfte tengevolge van het overlijden van een adulte vogel, wordt gecompenseerd door een verhoogde kans op overleving van de overgebleven kuikens.
3. De achtergebleven oudervogel blijft nog steeds deel uitmaken van de potentiële broedpopulatie en kan in opvolgende jaren, opnieuw bijdragen aan de reproductie.

Wat betreft het derde punt, dat het nestsucces van de Kleine mantelmeeuw de laatste jaren sterk is afgenomen door autonome ontwikkelingen is bevoegd gezag van mening dat er inderdaad sprake is van voedselbeperking voor de kolonie Texel, maar dat een historisch overzicht ontbreekt om vast te kunnen stellen dat het nestsucces hierdoor is veranderd.

Al met al is het bevoegd gezag van mening dat de in de Passende Beoordeling toegepaste methode ruimschoots onderbouwd wordt en dat de behandeling in de Passende Beoordeling concrete aanwijzingen geeft voor een goed afgewogen besluit. Gelet op de worst case benadering die gevolgd is bij de sterfteberekeningen en de onderschatting van de grootte van de *floater* populatie 10% i.p.v. 30%, is er naar het oordeel van het bevoegd gezag geen reden om de conclusies van de Passende Beoordelingen op dit punt te herzien.

Conclusie bevoegd gezag omtrent ecologie

Met betrekking tot de onderwerpen besproken in de passende beoordeling is de conclusie van het bevoegd gezag dat de effecten van het windturbinepark Helmveld significant zijn.

Tijdens de effectbeschrijving van het MER zijn leemtes in kennis geconstateerd met betrekking tot de milieu-effecten van de aanleg, aanwezigheid en verwijdering van het windmolenpark Helmveld.

Bevoegd gezag heeft op basis van de Passende Beoordeling en de stukken die ter aanvulling hierop zijn binnengekomen, voldoende inzicht in de aard en omvang van deze effecten verkregen om tot een besluit te komen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-910

Onderzocht is of het project tezamen met andere plannen of projecten significante effecten heeft op de instandhouding van de beschermde gebieden.

De effecten van Helmveld die cumuleren met de effecten van andere vergunde windmolenparken zijn in het kader van dit besluit overwogen. Hierbij is rekening gehouden met de uitkomsten van de Passende Beoordeling voor deze parken, inclusief de beperkingen die aan de vergunningen worden verbonden. Hieruit volgt dat significante effecten niet uitgesloten kunnen worden.

Concreet gaat het hierbij om significant negatief cumulatieve effecten van aanvaringslachtoffers van Kleine mantelmeeuwen voor het Natura 2000 gebied Duinen en Lage Land Texel. Het gecumuleerde effect is 8,13% additionele sterfte, deze waarde ligt boven de 5,82% additionele sterfte wat is te beschouwen als een soortspecifieke uitwerking van de 1% additionele sterfte van het ORNIS-comité. Hiermee wordt het herstellend vermogen van de populatie aangetast en is sprake van een significant negatief effect.

Op grond daarvan staan op dit moment de bepalingen van de Habitat- en Vogelrichtlijn een positief besluit ten aanzien van de effecten van het windturbinepark Helmveld, op Natura 2000 gebieden in de weg.

Uit de Habitatrichtlijn artikel 6 lid 4 volgt dat, als er sprake is van significant negatieve effecten op een Natura 2000 gebied, er onderzocht moet worden of er alternatieve oplossingen zijn. Bij het ontbreken van alternatieven moet onderzocht worden of er dwingende redenen van groot openbaar belang voor het onderhavige voornemen zijn, alsmede de compenserende maatregelen.

Beschouwd is of er alternatieven zijn die minder nadelige gevolgen hebben voor de betrokken gebieden. Het bevoegd gezag is van mening dat er in het geval van windpark Helmveld alternatieven zijn. Ten tijde van het nemen van dit ontwerpbesluit is bekend dat er alternatieve offshore windparkinitiatieven voorhanden zijn waarmee het cumulatieve effect op het Natura 2000 gebied Duinen en Lage Land van Texel, zoals blijkt uit de passende beoordeling van deze windparkinitiatieven, binnen aanvaardbare normen blijft.

Het bevoegd gezag is van mening dat de vergunningaanvraag van Helmveld een onaanvaardbaar negatief effect heeft op het Natura 2000 gebied Duinen en Lage Land van Texel, dat er redelijke alternatieven voorhanden zijn die op het betreffende Natura 2000 gebied aanvaardbare effecten sorteren en dat deze alternatieven dezelfde doelstelling beogen als windturbinepark Helmveld.

Uit artikel 3 lid 2 van de Wbr volgt dat rekening dient te worden gehouden met de bescherming van belangen van andere dan waterstaatskundige aard, voor zover daarin niet reeds is voorzien bij of krachtens andere wet. Hier wordt met name gedoeld op belangen ten aanzien van natuur en milieu (ecologie). Bij de beoordeling van een aanvraag zal dan ook bekeken moeten worden of de activiteit niet leidt tot onaanvaardbare gevolgen voor het milieu. Uit artikel 1 lid 2 van de beleidsregels volgt dat onder milieu ook natuur wordt verstaan.

Het bevoegd gezag houdt bij de onderhavige besluitvorming rekening met de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Het bevoegd gezag is van mening dat gelet op de bepalingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn het aspect ecologie leidt tot weigering van de vergunning voor het windturbinepark Helmveld.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

3.5 Eindconclusie bevoegd gezag

Het bevoegd gezag komt op basis van het MER, de adviezen en de inspraak met bovenstaande overwegingen met betrekking tot de effecten op scheepvaartveiligheid, luchtvaartveiligheid, mijnbouw en ecologie tot de conclusie dat voor het windturbinepark Helmveld geen vergunning kan worden verleend aan de aanvrager op grond van de aspecten luchtvaartveiligheid en ecologie.

Datum

2 november 2009

Nummer

WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

4) BESLUIT

De Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat besluit op grond van de opgenomen overwegingen aan Evelop Ontwikkeling B.V., een vergunning op de aanvraag op grond van artikel 2 van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken te weigeren.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens deze,
het Hoofd van de Afdeling Vergunningverlening
Rijkswaterstaat dienst Noordzee

Dhr. ir. A.J.M. Geurts van Kessel

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

MEDEDELING

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Beroep

Belanghebbenden die hun zienswijze tegen het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht, of die redelijkerwijs niet verweten kan worden tegen het ontwerpbesluit geen zienswijze naar voren te hebben gebracht, kunnen op grond van de Algemene wet bestuursrecht gedurende zes weken tegen dit besluit beroep instellen.

De beroepstermijn vangt aan met ingang van de dag na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd. Om in beroep te gaan tegen het besluit dient het beroepsschrift te worden gericht aan de rechtbank in het rechtsgebied waarin belanghebbende woonplaats houdt dan wel gevestigd is.

Het definitief besluit en bijbehorende stukken liggen gedurende reguliere openingstijden op de volgende locaties ter inzage:

- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Noordzee in Rijswijk,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Noord-Nederland in Leeuwarden,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Noord-Holland in Haarlem,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Zuid-Holland in Rotterdam,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Zeeland in Middelburg,
- het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in Den Haag.

Het ondertekende beroepsschrift dient ten minste te bevatten:

- uw naam en adres;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht;
- de gronden van het beroep.

Voorlopige voorziening

Voorts bestaat de mogelijkheid om - gelijktijdig met of na de indiening van het beroepsschrift - een verzoek te doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. Een zodanig verzoek dient te worden gericht tot de voorzieningenrechter van de rechtbank waarbij het beroep wordt ingesteld.

Zowel in verband met de behandeling van het beroep als in verband met het verzoek om voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Omtrent de hoogte daarvan, de wijze waarop en de termijn waarbinnen u dient te betalen, krijgt u na indiening van het beroep c.q. het verzoek om voorlopige voorziening bericht van de griffie.

Voor inlichtingen over de beroepsprocedure kunt u zich wenden tot het Centrum Publieksparticipatie, telefoon 070 - 456 96 04. Het besluit en de daarop betrekking hebbende stukken kunt u downloaden of opvragen via www.centrumpp.nl.

Meer achtergronden over windturbineparken op de Noordzee zijn te vinden op www.noordzeeloket.nl.

Voor nadere informatie over de inhoud van het besluit, kunt u contact opnemen met Rijkswaterstaat Noordzee, secretariaat Water en Scheepvaart, telefoon 070 - 33 66 843.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

BIJLAGE 1: Specificatie onderliggende documentatie bij de aanvraag

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

De vergunningsaanvraag bestaat uit de volgende documenten en /of bijlagen:

1. Aanbiedingsbrief d.d. 31 augustus 2007 (kenmerk:DEVLNL06511/RLe001), Aanvraag Wbr-vergunning Offshore Windturbinepark Helmveld ontvangen op 3 september 2007;
2. I. Oprichtings- en constructieplan Offshore Windturbinepark Helmveld;
3. II. Design Basis (vertrouwelijk)
4. III. Preliminary design (vertrouwelijk)
5. IV. Type certificaat van de GE 3,6s van Germanische Lloyd windturbinepark Helmveld;
6. V. Conceptual Design Certificate DNV (vertrouwelijk)
7. VI. Ontwerp Transformatorstations (vertrouwelijk)
8. VII. Onderhoudsplan Offshore Windturbinepark Helmveld;
9. VIII. Veiligheidsplan Offshore Windturbinepark Helmveld;
10. IX. Healthy, Safety and Environment plan Offshore Windturbinepark Helmveld
11. X. Verlichtingsplan Offshore Windturbinepark Helmveld;
12. XI. Calamiteitenplan Offshore Windturbinepark Helmveld;
13. XII. Emergency Response Plan Windturbinepark Helmveld;
14. XIII. Verwijderingsplan Offshore Windturbinepark Helmveld;
15. Milieu Effect Rapport Offshore Windturbinepark Helmveld;
16. Rapport Veiligheidsstudie Offshore Windturbinepark Helmveld, MARIN, rapportnr. 21681,620/A2 d.d. 24 juli 2007
17. Brief d.d. 31 januari 2008 (kenmerk:DEVLNL06511HV/RLe2008-01) Addendum I Offshore Windturbinepark 'Helmveld';
 - Bijlage 1 Toelichting bij Addendum windturbinepark Helmveld (vertrouwelijk)
 - Bijlage 2 Subsidiare vergunningaanvraag windturbinepark Helmveld
18. Addendum I, Aanvraag Wbr vergunning offshore Windturbinepark 'Helmveld', d.d. januari 2008;
19. Brief d.d. 13 januari 2009 (kenmerk: DEVLNL06511HV/RLe2009-01) Addendum II Offshore Windturbinepark 'Helmveld';
20. Addendum II, Aanvraag Wbr-vergunning Offshore Windturbinepark 'Helmveld', d.d. 12 januari 2009;
21. Brief d.d. 10 februari 2009 (kenmerk: RLe-DEVLNL06511-2009-02), Passende beoordeling Offshore Windturbinepark Helmveld;
22. Passende Beoordeling Offshore Windturbinepark Helmveld, d.d. 6 januari 2009.
23. Document: Nadere informatie effecten aanleg windparken op zeehonden NCP, A.R. Boon, F. Heinis (HWE), 1 juni 2009.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

BIJLAGE 2: Overzicht inspraakreacties op het MER Helmveld

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Toelichting: op de terinzagelegging van het MER (incl. Wbr-aanvraag) Helmveld, ref. Staatscourant nr. 41, 3 maart 2009, zijn in totaal 6 inspraakreacties ontvangen. Hieronder worden deze (samengevat) weergegeven, incl. reactie van het Bevoegd Gezag.

Volgnummer: 1 t/m 74 (1, 47) Afzender:		
Naamvolledig	Adres	Postcode, Plaats
mevr. M.C.M.de Bruijn	Ezingerweg 47	7943 AX MEPEL
dhr. M. Pullen	Van Starkenborghhof 30	3527 HA UTRECHT
mevr. J. van den Berg	Antonius Mattheusln 38 C	3515 AT UTRECHT
dhr. M.N. van Langen	Tasmanstraat 41 h/a	1013 PX AMSTERDAM
dhr. S.P. Luttik	Bankastraat 8	5215 AV DEN BOSCH
mevr. M.J.H. Weel-Schmeits	Harderijkerweg 115	6952 AG DIEREN
dhr. J. Meijer	Pijlstaart 2	3263 BK OUD BEIJERLAND
dhr. J.T. Wiersma	Rijksweg 141	9734 AP GRONINGEN
mevr. B. Albertsmeier	Mgr. Bannenberglaan 9	5581 AH WAALRE
dhr. R.P. de Groot	Denemarkenstraat 32	2034 AC HAARLEM
dhr. R.J.M. Scheres	Fuut 6	7423 CN DEVENTER
dhr. L. Tebbens	Sontstraat 12	2014 DA HAARLEM
mevr. M.T. van Opzeeland	Molendwarsstraat 90	7311 PV APELDOORN
dhr. F. van der Hulst	Lange Koestraat 12	3511 RN UTRECHT
dhr. E. Kramer	Chet Bakerstraat 26	1066 GK AMSTERDAM
dhr. R.J. de Bruin	Oelerbeek 3	8033 AG ZWOLLE
dhr. E. Schotsman	Jacob Hepkemastraat 19	8441 CB HEERENVEEN
dhr. H. de Jong	Trompstraat 37	2518 BL DEN HAAG
dhr. D.H.J. Gobits	Adm. de Ruijterweg 531-III	1055 MK AMSTERDAM
mevr. L. van Aggele	Dokter Benderslaan 8	1901 KM CASTRICUM
mevr. G.W.F. Wiertz	Hakhorst 3	3833 WB LEUSDEN
mevr. W. Berends	Dantelaan 89	3533 VB UTRECHT
dhr. P.N. Blokland	Klaverweide 274	2272 CA VOORBURG
dhr. F.J. Bakker	Generaal Urquhartlaan 41	6861 GE OOSTERBEEK
dhr. H.J. Bijlsma	Ceresstraat 31	4811 CA BREDA
dhr. H.J.A. Visschers	Wittemolenweg 18	6061 EN POSTERHOLT
mevr. J.G.M. Boshouwers	Alfons Ariensstraat 92	6221 SK MAASTRICHT
mevr. M. de Geus	Ottoburgstraat 34	2282 EJ RIJSWIJK ZH
mevr. G.J.H. Doeswijk	Gladiolenstraat 36	2161 KN LISSE
dhr. J.H. Klunder	Vulcanusstraat 25	7321 EN APELDOORN
mevr. L. Koelma	Meije 64 b	2411 PK BODEGRAVEN

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

dhr. G.J.P. de Wilt	Schelphoek Zuid 51	1749 BG MENHUIZEN
mevr. K. Laarveld	Adriaan van Zwietenstr 7	3554 XE UTRECHT
dhr. H.D. Hofman	Hoogmeer 2634	6605 CH WIJCHEN
mevr. Z. Weggemans	Hazelaarhof 19	9408 AT ASSEN
mevr. G.E. Zanen	Copernicuslaan 173	2561 VE DEN HAAG
dhr. C.M. Brakenhoff	G Hendrik Breitnerln 9	1394 ET NEDERHORST DENBERG
mevr. B.C. de Waard	Goeman Borgesiuslaan 39	3843 XA HARDERWIJK
mevr. K.H. Kouwenberg	Keizerstraat 194	3512 EB UTRECHT
dhr. H. Vierhout	Amazonestraat 49	2524 LB 'S-GRAVENHAGE
dhr., mevr. A. van Helden	V. Weerden Poelmanln 128	3527 KS UTRECHT
dhr., mevr. R. Westerbroek	Groenland 16	3645 LH VINKEVEEN
mevr. W. Wormgoor	Minahassastraat 18	3531 KX UTRECHT
dhr., mevr. M.P. Slingerland	Zeeltstraat 8	3525 TG UTRECHT
dhr., mevr. G.M.B. Siebelink	Johannes Wierlaan 76	3734 XE DEN DOLDER
dhr., mevr. F.J. Schoenmakers	Sophiastraat	2805 HA GOUDA
dhr., mevr. S.L. de Vries	Ruigenhoek 16	3085 EN ROTTERDAM
dhr. O. de Vries	Pottenbakkerij 12	2993 CN BARENDRECHT
mevr. K. Terpstra	Schelde 10	1703 JJ HEERHUGOWAARD
mevr. C. Waan	Catharina van Clevelaan 14	1181 BH AMSTELVEEN
dhr., mevr. S.H. Thijs	Heetakker 22	3762 AZ SOEST
dhr., mevr. H.J.A. Collette	Dorpsweg 234	3738 CM MAARTENSDIJK
dhr. H. Veltkamp	Reidswal 6	9123 KD METSLAWIER
dhr. E. Schafu	Deurloostraat 33 2	1078 HS AMSTERDAM
mevr. C. Verhoeff	Dommelerdijk 38	7722 TG DALFSEN
dhr., mevr. J. Voordouw	Camphuysenstraat 36	3451 BE VLEUTEN
dhr., mevr. A.M.G. Vuister	Johannes Vermeerstraat 11	3583 RL UTRECHT
dhr. B. van Witteloostuijn	St. Antonielaan 22	6821 GJ ARNHEM
dhr., mevr. J. Donkers	Varelaar 14	5423 TZ HANDEL
dhr. P. Raatgever	Hugo Verrieststraat 30	5044 PL TILBURG
dhr., mevr. E. Oude Vrielink	Eikendreef 4	6581 PE MALDEN
dhr., mevr. W.H.J. Kars	Jacob Kapteynstraat 9 b	7447 HL HELLENDORRN
dhr. B. Verhoek	Haverlanden 209	6708 GL WAGENINGEN
dhr., mevr. L. Nieuwenhuijse	Reijnier Vinkeleskade 37 III	1071 SV AMSTERDAM
dhr., mevr. T. de Vries	Goudvinkenstraat 6	7101 GK WINTERSWIJK
dhr., mevr. P.T. de Brabander	Pinksterbloempad 9	7921 LM ZUIDWOLDE DR
dhr., mevr. D.J.C. Slood	Acaciastraat 121	2565 JX 'S-GRAVENHAGE
dhr., mevr. A.J. Zwartschulten	Van Ommerenhaven 65	2993 EE BARENDRECHT
mevr. C.W. v. Kralingen -Kroon	Hoofdstraat 133	2235 CE VALKENBURG ZH
dhr., mevr. P.P. Bezemer	Schothorsterlaan 48	3822 NB AMERSFOORT
dhr., mevr. T. Barenbrug	Dr. Hermansstraat 12	3971 CK DRIEBERGEN- RIJSENBURG
dhr., mevr. J.G.H. Bröcheler	Willy Dolsstraat 11	6136 TG SITTARD
dhr., mevr. A. Ouwens	Theothyssensingel 23	2652 HM BERKEL EN RODENRIJS
dhr., mevr. R. Geers	Langestraat 4	2312 SL LEIDEN

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker vindt windmolens op zee van groot belang en verzoekt de vergunningaanvragen met spoed af te handelen.	1 Uw reactie heeft geen betrekking op de volledigheid en juistheid van het MER. De reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 75 (2)		Afzender: De heer Rijke Vlinderveen 308 33205 ELK Spijkenisse
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1 Inspreker vindt groene energie en milieuvriendelijke energiewinning erg belangrijk en verzoekt snel tot een vergunningverlening over te gaan.	1 Uw reactie heeft geen betrekking op de volledigheid en juistheid van het MER. De reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	

Volgnummer: 76 (3), 77 (20), 78 (36)		Afzender: 76 (3) Dhr. J. Dusseljee, Rijsterborgherweg 16 7412 VA Deventer 77 (20) Dhr K. Kros, Mient 427 2564 LB, Den Haag 78 (36) Dhr. A. v. Veen Arne 20 8032 EH Zwolle
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1 Inspreker vindt de bouw van windmolenparken op korte termijn belangrijk.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	

Volgnummer: 79 (4)		Afzender: Mevrouw Kuis Foulkesweg 38D 6703 BS Wageningen
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1 Inspreker steunt het initiatief van windmolens in zee en volgt de ontwikkelingen van alternatieve duurzame energie.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Volgnummer: 80 (5)	Afzender: Drs. Mv. Borm Haagplein 6 3811 GW Amersfoort
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Inspreker is lid van Zeekracht en kan daardoor als particulier initiatieven voor meer schone energie steunen.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Datum
2 november 2009

Numer
WSV/2009-910

Volgnummer: 81 (8)	Afzender: Mevrouw L. Nieuwenhuijse R. Vinkeleskade 37 111 1071 SV Amsterdam
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Inspreker geeft aan dat windenergie een rendabele vorm van energielevering is voor de toekomst.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volgnummer: 82 (9), 83 (34), 84 (35)	Afzender: 9 Dhr. Hein van Delft J.F. van hengelstraat 10 1019 DC Amsterdam 34 Meneer Doedens, Schubertlaan 159, 5653 EE Eindhoven 35 Meneer Brontsema, Hoofdstraat 35 9944 AB, Nieuwolda
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Inspreker moedigt windmolens op zee aan.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volgnummer: 85 (11)	Afzender: Mevrouw Pierre Agten De Roosen 66 3910 Neerpelt
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Inspreker moedigt Nederlands initiatief groene energie aan.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volgnummer: 86 (12)	Afzender: Meneer J. Boer Marwixstraat 31 9726 CB Groningen
----------------------------	---

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Inspreker hoopt dat er snel meer offshore windparken worden gerealiseerd zodat klimaatverandering wordt tegengegaan.	1 Binnen "wind op zee" zijn meerdere initiatieven van windmolenparken op zee. Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.
2 Inspreker doet suggesties voor het transport van de windstroom op de Noordzee.	2 Uw suggesties zien niet op de in het MER beschreven initiatief of de beschreven alternatieven.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 87 (13)	Afzender: Mevrouw Anouk Kraster Patrijsakkers 14 1852 EP Heiloo
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Inspreker steunt wind op zee.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volgnummer: 88 (14)	Afzender: Meneer G.P.Uitermark Anemoonstraat 8 3911 WK Rhenen
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Inspreker vindt windenergie op zee belangrijk.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volgnummer: 89 (19)	Afzender: Stichting voor Wetenschappelijk Natuur- en Milieubeleid Dhr. J. Post Julianalaan 2 7918 AJ NIEUWELANDE
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

1 Inspreker stelt dat windmolenparken geen toegevoegde waarde hebben aan de natuur, maar een sta in de weg zijn voor vogels, dolfijnen en de natuur.	1 In de vastgestelde richtlijnen wordt verwezen naar de Nota Ruimte/IBN 2015. Volgens de Nota Ruimte/IBN 2015 moeten negatieve effecten van een activiteit worden beperkt (gemitigeerd). In de richtlijnen is voorgeschreven dat het initiatief getoetst moet worden op significante effecten op te behouden kenmerken en natuurwaarden in de Noordzee. Met het MER en de Passende Beoordeling (PB) heeft deze toetsing plaatsgevonden. In aanvulling hierop gaat het bevoegd gezag bij de overwegingen van het besluit in op de mogelijk cumulatieve effecten voor de natuur. Verwezen wordt naar hoofdstuk 3.4 van het ontwerpbesluit. Voor de windparken worden maatregelen genomen om negatieve effecten voor de natuur te voorkomen.
2 De heimethode en tijdsperiode die men voorstaat is voor de inspreker onaanvaardbaar vanwege effecten op kabeljauw paaigebieden.	2 De effecten van heien zijn onderzocht in de PB en het MER en daaruit volgt dat het heien effect heeft op de vislarven. Het bevoegd gezag is van mening dat door middel van voorschriften – het beperken van de heiperiode – nadelige effecten bij voorbaat worden voorkomen.
3 Inspreker stelt dat windmolenparken tijdens normaal gebruik geluidshinder, licht hinder en wellicht trilling geeft. Niet duidelijk is wat voor een invloed deze heeft op de rust in de natuur.	3 Bij de beschrijving van de effecten is onderscheid gemaakt in de aanleg-, gebruiks- en beëindigingsfase. Uit het MER en de PB blijkt niet dat tijdens de gebruiksfase de genoemde aspecten een significante invloed hebben op de natuur. Tijdens de bouw- en gebruiksfase vinden monitoring en evaluatie plaats om effecten in de praktijk te meten en de uitkomsten van het onderzoek te waarborgen.
4 Inspreker stelt vragen bij het rendement.	4 Het bevoegd gezag zien geen reden om hieraan te twifelen.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 90 (30)	Afzender: Stichting de Noordzee Dhr. Alex Ouwehand Drieharingstraat 25 3511 BH Utrecht
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Stichting de Noordzee is verheugd dat er vaart gemaakt wordt met de vergunningverlening en is voorstander van windparken op zee	1 Deze inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

2 De cumulatietoets is juist bedoeld voor de beoordeling van de verschillende activiteiten die afzonderlijk geen significant effect hebben, maar waarvan gezamenlijk niet kan worden uitgesloten of cumulatieve effecten bestaan. De twee bestaande windparken moeten om deze reden meegenomen worden in de Passende Beoordeling.	2 In het MER is bij de cumulatie rekening gehouden met de realisatie van andere windturbineparken met een gezamenlijk vermogen van tenminste 1000 MW, inclusief de reeds vergunde windturbineparken Prinses Amalia en OWEZ. Conclusies uit het MER zijn door het bevoegd gezag betrokken bij de besluitvorming. Bevoegd gezag is derhalve van mening dat toetsing aan bestaande windturbineparken onderdeel uitmaakt van de besluitvorming. Conform habitatrichtlijn artikel 6 lid 3 zijn nieuwe plannen en projecten betrokken in de cumulatietoets.
3 Geconstateerd wordt dat cumulatie door effecten van activiteiten als visserij en scheepvaart niet wordt beoordeeld. Hierdoor is niet inzichtelijk welke effecten het windpark heeft.	3 De effecten van scheepvaart en visserij zijn wel degelijk meegewogen in het MER. In de vastgestelde richtlijnen voor het MER is dit expliciet meegenomen. Daarnaast heeft in het MER een beoordeling plaatsgevonden van cumulatie met overige gebruiksfuncties, waaronder offshore mijnbouw. Uit het MER blijkt dat er op dit onderdeel geen significante effecten zijn te verwachten die een nadere analyse behoeften in een passende beoordeling. Ook het advies van commissie MER geeft geen aanleiding tot een andere conclusie.
4 De conclusie dat er geen significant effecten op de populatie zeehonden en bruinvissen te verwachten is, is te voorbarig. Het heien heeft een potentieel negatief effect op het gedrag en welbevinden van zeehonden en bruinvissen. Dit effect zal groter worden naarmate er meer vergunningen uitgegeven worden waar monopiles geheid worden.	4 In aanvulling op het MER en de PB is door initiatiefnemers aanvullende informatie opgesteld. Deze informatie betreft de effecten van de aanleg van windparken op de zeehonden. De informatie is overgelegd aan de Commissie voor de MER. Met deze informatie meent het bevoegd gezag over voldoende informatie te beschikken om de effecten op de zeehonden en bruinvissen te beoordelen. Daarnaast neemt het bevoegd gezag maatregelen in de vorm van aan de vergunning verbonden voorwaarden om negatieve effecten bij voorbaat te voorkomen en om meer gegevens over de effecten te verkrijgen. Tot de maatregelen behoort het inperken van de heiperiode en het voorschrijven van een monitorings- en evaluatieplan.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

5 Verzocht wordt om een uitgebreid monitoringsprogramma op te zetten. Bij de geplande opschaling naar 6.000 MW wind op zee voor 2020 voorzien wij problemen met de vergunningverlening als de huidige kennisleemten niet adequaat ingevuld worden.	5 Aan het opstellen van een monitoringsprogramma wordt thans invulling gegeven. Het bevoegd gezag gebruikt de resultaten van de monitoring- en evaluatieprogramma's die in de vergunningen worden voorgeschreven om invulling te geven aan de huidige kennisleemte.
6 In de ontwerpvergunning worden alle monitoringsverplichtingen bij de initiatiefnemer gelegd. Dit is niet de juiste weg. Verzocht wordt om niet zondermeer alle verplichtingen tot monitoring bij de initiatiefnemer te leggen, maar in samenspraak met de initiatiefnemers en direct belanghebbende een programma op te stellen om de kennisleemten in te vullen.	6 Het bevoegd gezag vindt het van belang dat monitoring en evaluatie plaatsvindt. In de praktijk kan blijken dat het bevoegd gezag hierin een voortrekkersrol kan vervullen. De meet- en monitoringsverplichtingen van de verschillende parken kunnen overlap vertonen. Het bevoegd gezag oriënteert zich op dit punt nog nader.
7 Verzocht wordt om zorg te dragen voor een goede openbaarheid van de rapporten wat betreft het MEP.	7 Van de rapporten zal naar verwachting na goedkeuring door het bevoegd gezag, kennis worden gegeven op het Noordzeeloket. Op de website www.noordzeeloket.nl wordt informatie verstrekt over de voortgang van windturbineparken op zee.
8 Inspreker verzoekt alternatieve bouwmethodes nader te onderzoeken i.v.m. hoge geluidsniveaus veroorzaakt door heien.	8 Voor de windparken worden maatregelen genomen om nadelige gevolgen vanwege het heien bij voorbaat te voorkomen (beperking heiperiode en het voorkomen van cumulatie van heiwerkzaamheden). Voor zover door initiatiefnemer een alternatieve funderingsmethode is aangevraagd, baseert het bevoegd gezag het besluit op deze alternatieve funderingsmethode.
9 Inspreker pleit voor een gestage ontwikkeling van windparken zodat nieuwe inzichten leiden tot verdere minimalisering van negatieve effecten op het ecosysteem.	9 Het monitoring- en evaluatieprogramma heeft als doel om de overwegingen ten aanzien van de ecologie en de inschatting van effecten van toekomstige ontwikkelingen van windturbineparken op zee, zoals deze in het MER en de PB beschreven worden, in de praktijk te toetsen. De gegevens die hieruit komen worden gebruikt voor toekomstige initiatieven.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Volgnummer: 91 (28)		Afzender: PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland Ir. P.W. Veel Postbus 2113 1990 AC VELSERBROEK
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker stelt vast dat de kabels aanlanden rond de grens van het Natura 2000 gebied 'Noord-Hollands Duinreservaat en het duingebied dat deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur'. Inspreker wijst op de beperkte ruimte en bijzonderheid van het gebied.	1 Naar oordeel van het bevoegd gezag zijn deze specifieke eigenschappen van het gebied ten volle meegewogen in het MER. Bij de besluitvorming houdt het bevoegd gezag rekening met mogelijke effecten van de aanlanding van de kabel.	
2 De inspreker vraagt ter aanvulling op het MER om een beoordeling van de te verwachten natuureffecten van de kabelinfrastructuur op de duingebieden.	2 In het MER is aandacht besteed aan de mogelijke effecten van een duindoorkruising. De effecten op de natuur (waaronder broedvogels, kleine zoogdieren en reptielen) als gevolg van de aanleg en verwijdering van de kabel worden als beperkt negatief aangeduid en worden in de Passende Beoordeling als niet-significant beoordeeld. In de vastgestelde richtlijnen voor het MER is bij de keuze van alternatieven voor tracés en aanlandingsplaatsen aandacht gevraagd voor gebieden die een speciale status in het beleid krijgen. Het Noordhollands Duinreservaat (NHD) is in ontwerp aangewezen. Het bevoegd gezag is van mening dat met de beschrijving van de effecten voldoende aan de richtlijnen is voldaan.	
3 De aanwezigheid van windparken voor de kust op grote schaal heeft significante effecten op het windregime op de kust. De inspreker vraagt ter aanvulling op het MER om een beoordeling van de te verwachten natuureffecten van een onderbroken windregime op de duingebieden.	3 Het bevoegd gezag is niet bekend met het door Inspreker bedoelde TNO-onderzoek. Wel is het bekend met de ECN publicatie Modelling the effect of wind farming on mesoscale flow - Part 2: Modification of the velocity profile van Arno J. Brand. Hieruit blijkt dat stroomafwaarts gelegen parken minder windenergie ontvangen en dat het windregime zich binnen een afstand van 15 km herstelt. Aangezien de geplande windparken meer dan 12 mijl (ruim 22 km) uit de kust liggen, mag aangenomen worden dat het windregime niet door de parken verandert. Het bevoegd gezag acht een aanvulling van het MER op dit punt dan ook niet noodzakelijk.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 92 (33)		Afzender: Chevron Exploration and Production Netherlands B.V. Dhr. G. Schut Appelgaarde 4 2272 TK Voorburg	
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:	
1 De aannames m.b.t. helikoptervluchten naar de bemande platforms Helm en Helder worden onvolledig/onjuist geacht, daar de conclusies in het MER nauwelijks dan wel geen onderbouwing hebben. Er wordt voorbij gegaan aan de voorschriften die gesteld zijn door de IVW, waarin een straal van 5 zeemijl wordt voorgeschreven als HPZ. Er wordt aangedrongen op een diepgaandere analyse op het aspect helikopterveiligheid.		1 Het bevoegd gezag is het eens met de inspreker dat een volledige analyse van het helikopterterverkeer van en naar de genoemde platforms in het MER ontbreekt. Het bevoegd gezag heeft daarom na kennisname van het advies van de IVW en de inspraak een nadere analyse gemaakt van het effect van het windpark op helikopteroperaties van en naar de omliggende platforms in het ontwerpbesluit.	
2 Gezien de lopende aanvragen is er een vrees dat de platforms (van Chevron) op den duur geheel omringd zijn door windparken, wat belemmering oplevert in de huidige en toekomstige activiteiten.		2 In haar overwegingen neemt het bevoegd gezag ook de cumulatieve effecten van meerdere windparken in beschouwing.	

Volgnummer: 93 (41)		Afzender: Meneer Rooseboom Thorbeckelaan 176 2564 BT Den Haag	
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd gezag:	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

1 Het aantal windmolens moet worden gereduceerd. Dit dient als MMA beschreven te worden en door de overheid vereist te worden bij de realisatie.	1 Het is wettelijk verplicht om in het MER het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) aan te geven. Dit betekent echter niet dat dit alternatief automatisch gekozen moet worden. In het onderhavige MER is het MMA aangegeven op basis van de voor het MER vastgelegde Richtlijnen. Deze Richtlijnen vermelden onder meer dat het MMA samengesteld moet worden door te bezien of er een optimale opstelling en een turbinespecificatie bestaat waarbij de negatieve effecten worden geminimaliseerd bij een zo groot mogelijke energieopbrengst. De Richtlijnen verplichtten de initiatiefnemer niet om bij beschrijving van het MMA uit te gaan van een kleiner aantal windmolens. De in het MER beschreven MMA voldoet aan de richtlijnen.
2 Helikopter vluchten dienen zoveel mogelijk te worden beperkt, wegens lawaai en milieuvervuiling. Dit moet als MMA worden beschreven. Voor het onderhoud dient er een speciale boot gebruikt te worden. De helikopter mag alleen worden gebruikt bij nood. Voor reguliere vervoer is een schip een veel vriendelijker alternatief.	2 Het is wettelijk verplicht om in het MER het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) te beschrijven. Op basis van de vastgestelde richtlijnen is in dit MER in het MMA een onderscheid gemaakt in de verschillende fasen van het project waaronder de operationele fase. In het MER is beschreven dat onderhoud plaatsvindt met behulp van een schip.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 94 (46)	Afzender: Wintershall Noordzee B.V. Dhr. G. W. van den Brink Postbus 1011 2280 CA Rijswijk
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

1 Wintershall is medehouder van de winningvergunning voor het blok Q1, waarin het park Helmveld is gelegen. Er is een reële mogelijkheid dat op basis van de gegevens die de boringen Q1-27, 28 opgeleverd hebben nieuwe prospects naar voren komen die mogelijk onder het voorgestelde windturbinepark liggen. Volgend jaar zomer wordt er naar verwachting een satelliet geïnstalleerd. De locatie wordt vermoedelijk dezelfde als van de boring Q1-28. Het platform zal op een afstand van 4 km van het park te komen liggen.	1 Het is onzeker of er daadwerkelijk olie of gas gewonnen kan dan wel gaat worden op de plaats waar de windturbines zijn gepland. Daarbij dient in een aantal gevallen nog een besluit te worden genomen op grond van de Mijnbouwregelgeving. Indien op het moment van realisatie van het windturbinepark dit een mogelijk conflict oplevert met op dat moment meer concrete initiatieven m.b.t. de exploratie of exploitatie van olie - of gas zullen partijen naar een acceptabele oplossing moeten streven. Indien een voor beide partijen acceptabele oplossing niet realiseerbaar blijkt en de bedrijven in de olie- en gasindustrie door de bouw van windturbines concreet nadeel ondervinden bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999.
2 Evelop verwacht geen hinder voor het Helm platform dat op 2 km afstand ligt. Ten aanzien van het Hoorn platform, dat op 6 km afstand ligt, doet Evelop geen inhoudelijke uitspraken. Het MER is onvolledig omdat dit niet wordt onderbouwd. Het MER is onjuist, omdat het niet voldoet aan de wettelijke regelingen die ingesteld zijn voor de veiligheid van het helikopterverkeer.	2 Het bevoegd gezag is het eens met de inspreker dat een volledige onderbouwing van het helikopterverkeer van en naar de genoemde platforms in het MER ontbreekt. Het bevoegd gezag heeft daarom na kennisname van het advies van de IVW en de inspraak in het ontwerpbesluit een nadere analyse gemaakt van het effect van het windpark op helikopteroperaties van en naar de omliggende platforms.
3 De windmolens vormen bij iedere landing en vertrek een belemmering voor het aanvliegen van het platform.	3 Het bevoegd gezag heeft na kennisname van het advies van de IVW en de inspraak een nadere analyse gemaakt van het effect van het windpark op helikopteroperaties van en naar het platform in het ontwerpbesluit. Op basis van deze analyse wordt een afweging omtrent de beperking van de helikopteroperaties op de platforms gemaakt.
4 Er lopen twee HMR's over het windpark. Aan beide zijde dient twee zeemijl vrijgehouden te worden van obstakels.	4 De ligging van het windpark ten opzichte van de HMR's wordt meegenomen in de overwegingen in het ontwerpbesluit.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Volgnummer: 95 (42)		Afzender: Koninklijk Nederlands Watersport Verbond Mevrouw Polet – de Vreeze Postbus 2658 3430 GB Nieuwegein
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker sluit zich aan bij de 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee', versie juni 2008.	1 Voor de reactie van het bevoegd gezag op het rapport 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee' verwijs ik naar volgnummer 95a.	
2 De windturbineparken liggen direct tegen aangrenzende scheepsverkeerroutes en veroorzaken daarmee een grotere vaardichtheid in die routes.	2 De windmolenparken zijn buiten de 12 mijl zone geprojecteerd. Het aandeel recreatievaart maakt daar geen substantieel deel van de totale scheepvaart uit. Door de aanleg van een of meerdere windparken resteren voldoende vaarmogelijkheden voor recreatievaart. Er blijven voldoende alternatieve vaarroutes buiten de zeescheepvaartroutes bestaan.	
3 Gevraagd wordt in hoeverre bij de beoordeling van de thans liggende aanvragen rekening wordt gehouden met de lange termijnontwikkeling.	3 Het toetsingskader voor de huidige vergunningverlening is neergelegd in de Wbr en de daarop gebaseerde Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties in de exclusieve economische zone. De toekomstige initiatieven zullen worden getoetst aan het toekomstige, nieuw gevormde beleid. Bij de huidige vergunningverlening wordt de locatiekeuze overgelaten aan de aanvrager, met als beperking de uitsluitingsgebieden, zoals verwoord in de Beleidsregels. Dit is tevens verwoord in de brief aan de Tweede Kamer van 30 juni 2008 en het daarbij behorende draaiboek committering van 450 MW windenergie op de Noordzee (TK 2007-2008, 31209 en 31239, nr. 35).	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 95a		Afzender: Nautische Visie Windturbineparken op Zee September 2008 Opsteller: J.W. Verkiel
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

1 In de overwegingen bij de locatiekeuze dienen het enorme economische belang van de zeehavens en hun aanlopen, veiligheid op zee en duurzaamheid met elkaar in balans te zijn.	1 Het toetsingskader voor de vergunningverlening voor windturbineparken is neergelegd in de Wbr en de daarop gebaseerde Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties in de exclusieve economische zone. In de Beleidsregels wordt op onderdelen verwezen naar het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN). De uitgangspunten van het IBN 2015 zijn een gezonde, veilige en rendabele zee. Het IBN biedt voor de korte termijn een afwegingskader voor diverse vormen van ruimtegebruik op zee, waaronder windenergie. De door inspreker genoemde belangen zijn in het IBN in algemene zin afgewogen. Het bevoegd gezag toetst de aanvraag voor een Wbr-vergunning. Deze toetsing dient op grondslag van de aanvraag plaats te vinden. Van locatiekeuze is bij de toetsing geen sprake meer. Bij het 'aanwijzen' van een andere locatie zou de grondslag van de aanvraag worden verlaten. Het beleid op de lange termijn richt zich op realisering van 6000 MW aan windenergie in 2020. Het kabinet zal in verband met dit lange termijn beleid, dat deel uitmaakt van het nieuwe Nationaal Waterplan, een beperkt aantal grote windenergiegebieden uitkiezen.
2 De ideale locatie voor een windmolenpark is op een ondiepte of zandbank waar schepen toch al niet kunnen komen en waar de vaarroutes ruim vrij van blijven.	2 Het bevoegd gezag deelt de mening dat vanuit de scheepvaart gezien dit de ideale locatie is voor windparken. Bij de locatiekeuze voor windparken spelen echter ook andere factoren een rol, zoals (niet uitputtend): ligging ten opzichte van natuurgebieden, mijnbouwinstallaties, pijpleidingen en kabels, zandwingebieden, militaire oefenterreinen, de afstand tot de kust en aanlandingspunt van de kabel van het park en de windkracht in het gebied. Zoals aangegeven onder punt 1 wordt bij de huidige vergunningverlening de locatiekeuze overgelaten aan de aanvrager, met als beperking de uitsluitingsgebieden zoals verwoord in de Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties windturbineparken in de EEZ (december 2004).

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

3 De verkeerssituatie op de Noordzee en met name in de aanlopen van Amsterdam en Rotterdam wordt gekenmerkt door aanzienlijke en groeiende verkeersdichtheid. Deze vaargebieden komen in nautische zin het minst in aanmerking om windmolenparken te situeren.	3 In de overwegingen omtrent de scheepvaartveiligheid in het ontwerpbesluit is de verkeersdichtheid meegenomen als factor om te bepalen hoeveel ruimte het scheepvaartverkeer nodig heeft. Over de groei in verkeersdichtheid worden verschillende uitspraken gedaan (ref. IDON Identification of Suitable Sea Areas for Wind Farms with Respect to Shipping and Safety, Dec. 2008 (DNV, Marin, Dirkzwager, STC B.V. & ECN). De impact van de huidige crisis op het aantal schepen geeft aan hoe moeilijk het is om hierover langlopende voorspellingen te doen. De verwachting van het bevoegd gezag op basis van de beschikbare informatie is dat het aantal schepen op de Noordzee niet zal toenemen maar wel de grootte van de schepen. Daarom rekent het bevoegd gezag met schepen van 400 meter lengte (grootste formaat). De toename van scheepvaartverkeer van/naar Rotterdam vanwege Maasvlakte II wordt voorzichtig geprognoseerd op enkele procenten over de komende 20 jaar. Een dergelijke lichte stijging van het aantal schepen heeft echter nauwelijks invloed op de behoefte aan ruimte voor de scheepvaart.
---	--

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

4 De gemiddelde manoeuvreereigenschappen van schepen in het gebied, de regelgeving, ervaring en internationaal onderzoek wijzen allen op een minimale afstand tussen de buitengrens van verkeersbanen (ofwel clearways) en windmolenparken (eveneens buitengrenzen) van tenminste 2 tot 5 zeemijl.	4 Het bevoegd gezag volgt inspreker niet in zijn stellingname om meerdere redenen. Voor een goed begrip wordt opgemerkt dat clearways in werkelijkheid voor zeevarenden onzichtbare (niet op zeekaarten aangegeven) verbindingroutes zijn tussen de verplichte verkeersbanen van verkeersscheidingssstelsels en andere 'logische' routes die bedoeld zijn als uitsluitingsgebied voor het bouwen van mijnbouwinstallaties en windturbineparken. Sinds 2008 kunnen we middels het Automatic Identification System alle scheepsbewegingen op de Noordzee van schepen groter dan 300 Bruto Ton plotten, en kan dus worden vastgesteld waar de werkelijke verkeersstromen lopen, hoeveel schepen daarin varen en hoe deze liggen ten opzichte van het voorgenomen windpark. Het bevoegd gezag gaat in haar overwegingen uit van deze data omdat zij deze betrouwbaar vindt, in plaats van de clearways als uitgangspunt te nemen die lang niet altijd 'kloppen' met de werkelijke verkeersstromen. Bij het bevoegd gezag is voorts geen regelgeving bekend die genoemde afstanden voorschrijft. (Mogelijk bedoelt inspreker dat de interpretatie door de nautische sector van regelgeving leidt tot de genoemde afstanden.) Daarnaast vindt het bevoegd gezag de toepasbaarheid van de genoemde internationale onderzoeken beperkt omdat deze in andere (niet vergelijkbare) omstandigheden plaatsvonden dan in de Nederlandse EEZ, gebaseerd zijn op of theoretische studies met vele discutabele aannames of korte tijdsperiodes waarin 'gemonitord' is, of anderszins wetenschappelijk onverantwoord zijn.
---	--

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

	In de derde plaats kan uit de risicoanalyse met het SAMSON model zoals opgenomen in het MER worden afgeleid dat ook bij afstanden kleiner dan 2 zeemijl de kans op significante ongevallen beperkt is. Het SAMSON model is ook gehanteerd bij de veiligheidsanalyse bij de aanleg van Maasvlakte II. Het model houdt rekening met de gemeten scheepsdichtheid rondom het windpark en baseert zich daarmee op de locatie specifieke omstandigheden. Het model gaat uit van de risicoberekening 'kans x effect' en neemt dus ook mee wat het effect is wanneer een schip in een windpark verdaagt. Dit effect wordt vaak overschat; in het merendeel van de gevallen lopen schepen en windmolens beperkte schade op maar het leidt zelden tot catastrofale gevolgen. Als laatste merkt het bevoegd gezag op dat de manoeuvreereigenschappen van schepen en de vaarpraktijk worden meegenomen in de overwegingen in het besluit maar niet leiden tot 2-5 zeemijlen afstand tot clearways. Bij het vaststellen van de benodigde ruimte voor de scheepvaart wordt desondanks een 'crashmanoeuvre' meegerekend. Overigens wordt uitgegaan van een berekening van de benodigde vaarwegbreedte zoals volgt uit PIANC Work Group 30 Guideline for design of Navigation Channels (juni 1997). Daarbij is gerekend met de minst gunstige aannames (weer, stroming, grootte en type schip etc.) Daarnaast wordt kritisch gekeken naar andere obstakels in de buurt van het windpark die de scheepvaart kunnen hinderen. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de vaarpraktijk betrokken bij de overwegingen van het bevoegd gezag, zie hoofdstuk 3 van het besluit.
--	---

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

5 Juist de combinatie van - veel grote schepen en verwachte groei binnen afzienbare tijd van meer dan 45%, - relatief hoge snelheden, - veel kruisend verkeer en complexiteit, - benodigde ruimte voor uitwijken, - afleiding door aanloop van havens, - regelmatig beperkt zicht en krachtige wind, - afwijkend vaargedrag bij slecht weer, - geen loods aan boord en buiten VTS gebied, pleiten voor het vinden van ruimte op zee in een gebied dat zo veel mogelijk vrij blijft van de drukste scheepvaartroutes en rekening houdend met de reeds genoemde veiligheidsafstanden van minimaal 2 zeemijl tussen buitengrenzen van windmolenpark en vaarroutes.	5 Alle hier genoemde factoren worden in overweging genomen door het bevoegd gezag, zie punt 4. Voor de afwegingen die in dit besluit zijn gemaakt verwijzen wij inspreker naar hoofdstuk 3 van het besluit.
6 Het aanbevolen gebied voor windmolenparken wordt globaal begrensd door de coördinaten, zoals aangegeven op bladzijde 19 van de Nautische Visie.	6 Zie de reactie van het bevoegd gezag onder punt 1 en 2.
7 Geen versnippering en verspreiding van diverse parken, maar beperken tot 1 of 2 grote gebieden (verder op zee), routes vrijhouden en corridors waar nodig.	7 In het MER en bij het beoordelen van de aanvraag wordt rekening gehouden met de cumulatieve effecten van meerdere windparken voor de scheepvaart. Zie hoofdstuk 3 van het besluit. Onder 1. is reeds gewezen op het toekomstige beleid ten aanzien van windenergie op zee.
8 Niet alleen kijken naar de aanlooproutes naar de Nederlandse havens, maar ook de doorgaande reisplanning en vaart zo min mogelijk hinderen.	8 De mate van hinder wordt beoordeeld op basis van de ligging van het park ten opzichte van de verkeersstromen, de scheepsdichtheid in de verkeersstromen en andere obstakels voor de scheepvaart in het omliggende gebied. Dat geldt zowel voor verkeersstromen met doorgaande vaart als voor scheepvaart in aanloopgebieden. In de aanloopgebieden wordt echter daarbovenop rekening gehouden met de extra risico's die spelen bij het aanlopen of verlaten van een haven. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de hier genoemde aspecten betrokken bij de overwegingen in het besluit, zie hoofdstuk 3 van het besluit.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

9 Ten einde te komen tot zo min mogelijk ruimtebeslag op zee en dus zo min mogelijk windmolens, zouden de molens van een zo hoog mogelijk vermogen moeten zijn (5 MW in plaats van 2 tot 3).	9 In het MER zijn verschillende inrichtingsalternatieven onderzocht, voor wat betreft dichtheid en vermogen. Ten aanzien van windturbines met een vermogen van 5-6 MW op zee is relatief weinig ervaring opgedaan. Overigens hebben grotere windturbines ook meer vrije ruimte nodig dan kleinere windturbines en bestaat er dus geen lineair verband tussen grootte van windmolens en ruimtebeslag. In het MER is een vergelijking gemaakt van opbrengsten van grote en kleine turbines. Verwezen wordt naar de in het MER opgenomen samenvatting. In reactie op deze inspraakreactie is voorts van belang dat het bevoegd gezag gehouden is te beslissen op grondslag van de vergunningaanvraag. De aanvrager heeft in zijn aanvraag voor een type windmolen gekozen. Indien het bevoegd gezag anders zou voorschrijven, verlaat het de grondslag van de aanvraag.
10 Veiligheidsmarges tot windmolenparken dienen minimaal 2 zeemijl te zijn, net zoals de veiligheidsmarges tussen verkeersstromen en de minimale breedte van een verkeersader. Daarmee kom je tot een minimale tussenafstand van 10 zeemijl tussen verschillende windmolenparken.	10 In het MER wordt scheepvaartveiligheid behandeld aan de hand van het SAMSON model. Uit het MER blijkt niet dat het windpark leidt tot een (substantiële) toename van de kans op ongevallen. De SAMSON berekeningen bieden geen grond voor een (algemene) minimale veiligheidsmarge als door inspreker naar voren is gebracht. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de vaarpraktijk betrokken bij de overwegingen van het bevoegd gezag, zie hoofdstuk 3 van het besluit.
11 De verlichting van windmolenparken dient uitgevoerd te worden cf. richtlijnen IALA.	11 Een verlichtingsplan dient op de IALA richtlijnen te worden gebaseerd; dit is in de besluiten verwerkt.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

12 Stationeer wachtschepen die kunnen ingrijpen bij calamiteiten, oliebestrijding, maar ook als vooruitgeschoven VTS post.	12 Een zeesleper met voldoende trekkracht heeft een toegevoegde waarde voor de veiligheid indien deze op tijd bij een onmanoeuvrbaar schip aanwezig is. Indien de veiligheidsrisico's en bijbehorende kosten zodanig groot zijn dat een zeesleper (die dan permanent bij het park gestationeerd moet zijn) daarmee gerechtvaardigd kan worden kan dit overwogen worden. Door middel van monitoring en evaluatie wordt de veiligheidssituatie in en rond het park in de gaten gehouden (zie voorschriften bij het besluit). Vooralsnog vindt het bevoegd gezag een zeesleper echter niet gerechtvaardigd, zie hoofdstuk 3 van het besluit. Het MER wijst verder uit dat bij een calamiteit de kans op verlies van olie minimaal is. Overigens geldt dat tijdens de bouw van het windpark, als er bouwverkeer rondvaart en verlichting/markering nog niet op orde is, een wachtschip wordt voorgeschreven die inderdaad als 'vooruitgeschoven VTS post' kan worden beschouwd. Echter met de beperking dat buiten de 12 NM uit de kust (territoriale wateren) waar het windpark ligt geen scheepsbegeleiding mag worden gegeven en het wachtschip dus slechts waarschuwingen en adviezen mag geven aan schepen. Na de bouw wordt het park echter goed verlicht, is herkenbaar op de radar en AIS en er is geen noemenswaardig scheepvaartverkeer meer in het park aanwezig. Daardoor heeft een wachtschip dat geen sleepcapaciteit heeft nauwelijks toegevoegde waarde meer.
--	---

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 96 (44)	Afzender: Nederlandse Vereniging van Toerzeilers Dhr. Janssen Prinses Margrietlaan 8 7941 XE Meppel
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

1 Er wordt nauwelijks aandacht geschonken aan de veilige afhandeling van de kleine scheepvaart, zoals de recreatievaart. De gesloten turbineparken zullen enorme obstakels zijn. Voor een veilige afhandeling van de kleine scheepvaart dient er voldoende ruimte gevonden te worden om voor deze schepen direct langs het gesloten gebied van het park te varen.	1 De windmolenparken zijn buiten de 12 mijl zone geprojecteerd. Het aandeel recreatievaart maakt daar geen substantieel deel van de totale scheepvaart uit. Door de aanleg van een of meerdere windparken resteren voldoende vaarmogelijkheden voor recreatievaart. Er blijven voldoende alternatieve vaarroutes buiten de zeescheepvaartroutes bestaan.
2 Vermeden moet worden dat er cumulatie van obstakels ontstaan: parken grenzend aan een verkeersscheidingssysteem en andere parken.	2 In het MER zijn de cumulatieve effecten onderzocht. Een toetsing op de effecten van meerdere windparken op de scheepvaartveiligheid is daarnaast opgenomen in hoofdstuk 3 van het besluit. Ik verwijs u daarnaar.
3 Inspreker sluit zich aan bij de 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee', versie juni 2008.	3 Voor de reactie van het bevoegd gezag op het rapport 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee' verwijs ik naar volgnummer 95a.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 97 (45)	
Afzender: Nederlandse Vereniging van Kustzeilers Dhr. F. Dellevoet Platolaan 64 3707 GH Zeist	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Voldoende ruimte voor 'kleine scheepvaart' rond de parken is noodzakelijk. De aangevraagde locaties liggen direct tegen aangrenzende scheepsverkeerroutes aan en veroorzaken een grotere vaardichtheid en dit is onveilig voor recreatievaart.	1 De windmolenparken zijn buiten de 12 mijl zone geprojecteerd. Het aandeel recreatievaart maakt daar geen substantieel deel van de totale scheepvaart uit. Door de aanleg van een of meerdere windparken resteren voldoende vaarmogelijkheden voor recreatievaart. Er blijven voldoende alternatieve vaarroutes buiten de zeescheepvaartroutes bestaan.
2 Inspreker sluit zich aan bij de 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee'.	2 Voor de reactie van het bevoegd gezag op het rapport 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee' verwijs ik naar volgnummer 95a.

Volgnummer: 98 (29)	
Afzender: Centraal Nautisch Beheer Dhr. A Kee Postbus 19406 1000 GK Amsterdam	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

1 Conclusies van het CNB: - Het ontwerpbesluit Helmveld is in lijn met het ruimtelijk beleid van het Nationaal Waterplan; - Gezien de ligging van het park leidt de ontwikkeling nauwelijks tot een verhogende werking ten aanzien van de nautische veiligheid op de Noordzee; - De veiligheidsmarges zijn in lijn met de aanbevelingen van de Nautische Werkgroep Noordzee.	1 Inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.
2 Het afgeven van een vergunning levert een positieve bijdrage aan de doelstellingen van het kabinet en een duidelijk en veilig verkeersbeeld op de Noordzee.	2 Inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

BIJLAGE 3 Overzicht zienswijzen terinzagelegging Ontwerpbesluit

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Toelichting: Het ontwerpbesluit Helmveld heeft overeenkomstig artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht met ingang van 1 juli 2009 voor de duur van zes weken ter visie gelegen. Van de tervisielegging is kennis gegeven in de Staatscourant van van 30 juni 2009, nr. 118. Daarnaast heeft kennisgeving langs elektronische weg plaatsgevonden (www.centrumpp.nl). In totaal zijn er 11 zienswijzen ontvangen.

Volgnummer: 1-4	
Afzender:	
<i>Naam</i>	<i>Adres</i>
Mvr. W. Berends	Dantelaan 89, 3533 VB UTRECHT
Mvr. K. Laarveld	Adriaan van Zwietenstraat 7, 3554 XE UTRECHT
Mvr. J. Donkers	Varelaar 14, 5423 TZ HANDEL
Mvr. M.J.H. Weel-Schmeits	Harderwijkerweg 115, 6952 AG DIEREN
Mvr. L. Koelma-Deitenre	Meije 94b, 2411 PK BODEGRAVEN
C.M. Brakenhoff	G Hendrik Breitnerlaan 9, 1394 ET NEDERHORST DENBERG
D.H.J. Gobits	Admiraal de Ruijterweg 531-III, 1055 MK AMSTERDAM
Mvr. G.W.F. Wiertz-Lintmeijer	Hakhorst 33, 3833 WB LEUSDEN
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
Belanghebbenden zijn blij met de ontwerpvergunningen. Maar met maakt bezwaar tegen de afgewezen aanvragen, en vraagt deze afwijzingen te heroverwegen.	Insprekers zijn geen belanghebbende bij het onderhavige besluit. Het volgende is ten overvloede. Op basis van ontvangen zienswijzen en ambtshalve wijzigingen op de overwegingen heeft het bevoegd gezag in enkele gevallen besloten alsnog een vergunning te verlenen.
Volgnummer: 5	Afzender: Stichting voor Wetenschappelijk Natuur- en Milieubeleid Dhr. J. Post Julianalaan 2 7918 AJ NIEUWELANDE
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Belanghebbende stelt dat windmolenparken geen toegevoegde waarde aan de natuur hebben, maar een sta in de weg zijn voor vogels, dolfijnen en de natuur.	1. In de vastgestelde richtlijnen wordt verwezen naar de Nota Ruimte/IBN 2015. Volgens de Nota Ruimte/IBN 2015 moeten negatieve effecten van een activiteit worden beperkt (gemitigeerd). In de richtlijnen is voorgeschreven dat het initiatief getoetst moet worden op significante effecten op te behouden kenmerken en natuurwaarden in de Noordzee. Met het MER en de Passende Beoordeling heeft deze toetsing plaatsgevonden. In aanvulling hierop gaat het bevoegd gezag bij de overwegingen van het besluit in op de mogelijk cumulatieve effecten voor de natuur. Verwezen wordt naar de 'Overwegingen en conclusie bevoegd gezag' in het besluit. Voor de windparken worden maatregelen genomen om negatieve effecten voor de natuur te voorkomen.
2. De heimethode en tijdsperiode die men voorstaat is voor de belanghebbende onaanvaardbaar vanwege effecten op kabeljauw paaigebieden. Op basis van een Amerikaans rapport en bevestigd door een rapport van Imares blijkt dat tijdens het heien (220 db) alle habitat sterft in een straal van 150 meter; volgens wetenschappers exploderen de zwemblazen van vissen. Volgens marien ecooloog Theo Prins kunnen vislarven uit elkaar knallen door heien. De zuidelijke bocht van de Noordzee (ter hoogte van Nederland en Duitsland) is belangrijk paaigebied hetgeen betekent dat er veel vislarven uit dit gebied richting gebieden met een kinderkamerfunctie, zoals de Waddenzee, drijven.	2. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Wanneer er significante effecten op zouden treden, zijn volgens de ADC toets van de Habitatrichtlijn alternatieven onderzocht. Dit heeft ertoe geleid dat er geen windturbineparken zijn vergund die significante effecten veroorzaken. Door deze analyse is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde aspecten. Voor de windparken worden maatregelen genomen om nadelige gevolgen vanwege het heien bij voorbaat te voorkomen (beperking heiperiode en het voorkomen van cumulatie van heiwerkzaamheden).

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
3. Belanghebbende stelt dat windmolenparken tijdens normaal gebruik geluidshinder, lichthinder en wellicht trilling geeft. Niet duidelijk is wat voor een invloed deze heeft op de rust in de natuur.	3. Bij de beschrijving van de effecten is onderscheid gemaakt in de aanleg-, gebruiks- en beëindigingsfase. Uit het MER en de passende beoordeling blijkt niet dat tijdens de gebruiksfase de genoemde aspecten een significante invloed hebben op de natuur. Tijdens de bouw- en gebruiksfase vinden monitoring en evaluatie plaats om effecten in de praktijk te meten en de uitkomsten van het onderzoek te waarborgen.
4. "Bij molens van deze lengte valt de eigen frequentie van de molen samen met de periode van de golf die tegen de buis aan slaat". Daardoor ontstaat resonantie in de paal, die sterke trillingen veroorzaakt. Resonantie is een killer van constructies en vissen.	4. Bevoegd gezag is zich bewust van het feit dat windmolens niet het eeuwige leven hebben en dat er door diverse oorzaken slijtage optreedt. Een windmolenpark heeft daardoor een technische levensduur van ongeveer 20 jaar. Om deze reden heeft de vergunning een geldigheidsduur van 20 jaar. Voor het overige wordt de inspraak ter kennisgeving aangenomen.
5. Het werkelijk geleverde gemiddeld vermogen van een windturbinepark ligt tweederde lager dan het maximumvermogen terwijl dat laatste altijd wordt weergegeven.	5. De 'grootte' van een windturbinepark wordt altijd uitgedrukt in het opgestelde vermogen, i.e. het vermogen dat het windturbinepark maximaal kan leveren. Dit is in analogie met conventionele centrales, welke ook niet altijd op maximaal vermogen hoeft te draaien. Bij de berekening van het aantal huishoudens dat door het windturbinepark van stroom kan worden voorzien wordt altijd rekening gehouden met het daadwerkelijk geleverde vermogen. Dit is berekend uit het opgestelde vermogen, de lokale windcondities en de technische beperkingen zoals uitval of onderhoud van windturbines.
6. De overdracht van stroom van een offshore energie producent naar een verwijderd punt waar de stroom uiteindelijk wordt gebruikt leidt ertoe dat een belangrijk percentage van de elektriciteit verloren gaat, waardoor de emissie van CO2 die wordt toegeschreven aan het stroomgebruik nog toeneemt. Academië van de universiteit van Cardiff hebben berekend dat 80% van de opgewekte stroom wordt verspild voordat het eindpunt is bereikt.	6. Bij het transport en de omzetting van welke vorm van energie dan ook vinden altijd verliezen plaats. Het is zaak om deze verliezen zoveel mogelijk te beperken. Voor windturbineparken die ver offshore liggen wordt bijvoorbeeld de mogelijkheid van hoog-voltage gelijkstroom kabels onderzocht waarvoor de verliezen kleiner kunnen worden.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
7. Inspreker heeft zorgen over de effecten van onderwatergeluid.	7. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Wanneer er significante effecten op zouden treden, is het betreffende windturbinepark niet vergund. Door deze analyse is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde gronden. Tevens is in het MEP opgenomen dat nader onderzoek naar de effecten van onderwatergeluid wordt uitgevoerd.
8. Inspreker vindt de cumulatieve effecten van heien te veel.	8. Om de cumulatieve effecten van heien zoveel mogelijk te voorkomen, zijn voorschrift 6 lid 5 en 6 opgenomen. Bevoegd gezag is van mening dat hiermee significante, negatieve effecten voorkomen worden.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 6	Afzender:	Stibbe, Advocaten en notarissen (namens Evelop) mr. A. ten Veen Postbus 75640 1070 AP AMSTERDAM
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1. Het ontwerpbesluit staat op naam van Evelop. Dit bedrijf is echter failliet verklaard. De rechten met betrekking tot het windturbinepark zijn overgedragen aan Evelop Ontwikkeling B.V., een vennootschap onder Eneco Holding N.V.	Het definitief besluit is op naam gesteld van Evelop Ontwikkeling B.V. Zie hiervoor 1) Procedureverloop.	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
Inleiding 2. Evelop is van mening dat niet voorbij gegaan kan worden aan haar ervaringen met offshore windturbineparken en de toegevoegde waarde die zij daarmee kan bieden aan het behalen van de 6000 MW offshore windenergie doelstelling van de overheid.	Inleiding 2. De criteria voor de beoordeling van een Wbr-vergunningaanvraag zijn neergelegd in art. 3 Wbr en de bijbehorende beleidsregels. Van belang zijn een doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee. Daarom toetst het bevoegd gezag vergunningaanvragen voor windturbineparken op de Noordzee op scheepvaart-, luchtvaartveiligheid, ecologie en andere gebruikers. Ervaring met offshore windturbineparken is voor de Wbr-vergunningverlening geen beoordelingscriterium.
Ecologie. 3. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Evelop kan zich niet verenigen met de wijze waarop volgens het ontwerpbesluit de cumulatieve effecten van alle windparken tezamen op de ecologie moeten worden beoordeeld. In het bijzonder geldt dit voor de wijze waarop de kolonie Kleine Mantelmeeuwen in het Zwanenwater en de Pettemerduinen zouden moeten worden beoordeeld. Indien op een juiste wijze zou worden getoetst, moet ten aanzien van Helmveld worden geconcludeerd dat het oprichten en in werking hebben daarvan niet zal leiden tot significante effecten.	Ecologie. 3. Bevoegd gezag is van mening dat de bepaling van cumulatieve effecten, zoals dat is beschreven in het ontwerpbesluit, op juiste wijze is berekend. Inmiddels is gebleken dat de instandhoudingsdoelstelling voor de kolonie Kleine mantelmeeuwen in Zwanenwater en Pettemerduinen komt te vervallen en derhalve voor de beoordeling van het besluit niet meer van belang is. Het besluit is hierop aangepast. De conclusies van het besluit zijn echter niet gewijzigd.
Cumulatieve effecten Kleine mantelmeeuw. 4. Er bestaan bezwaren tegen de wijze waarop de cumulatieve effecten van de windparken tezamen en ten opzichte van Helmveld zijn beoordeeld. In de passende beoordeling is in een aantal gevallen uitgegaan van grotere parken dan uiteindelijk vergund. Enkele parken worden slechts gedeeltelijk vergund, wat betekent dat de effecten daarvan kleiner zijn dan in de passende beoordeling is aangenomen. Dit moet leiden tot het naar beneden bijstellen van de percentages. In het ontwerpbesluit zijn de gebiedsreducties onjuist doorgerekend, hetgeen blijkt uit één van de overgelegde rapporten.	Cumulatieve effecten Kleine mantelmeeuw. 4. Het aantal turbines waar in het ontwerpbesluit de cumulatieve effecten mee zijn berekend, zijn voor Beaufort en Rotterdam Noordwest inderdaad onjuist. Dit is hersteld in het besluit. De conclusies van het besluit zijn echter niet gewijzigd.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
5. Evelop heeft bezwaar tegen het model dat is gehanteerd om vast te stellen wanneer de oprichting van het desbetreffende park, althans de parken gezamenlijk, significante gevolgen heeft op Natura 2000-gebieden en acht dat model ontoereikend. Uit één van de door Evelop overgelegde rapporten blijkt dat de gevolgen van de oprichting en instandhouding van Helmveld niet significant zijn, zodat er geen grond is om de vergunning te weigeren.	5. Bevoegd gezag acht het door haar gebruikte model wel degelijk toereikend, daar er wel rekening gehouden wordt met aanvulling van de floaterpopulatie. De floaterpopulatie maakt onderdeel uit van de totale populatie Kleine mantelmeeuwen in het model. Wanneer de totale populatie af- of toeneemt, zal de floaterpopulatie evenredig dalen of stijgen. De floaterpopulatie hoeft daarom niet afzonderlijk opgenomen te worden in het model. Bevoegd gezag ziet het model dat in de zienswijze aangereikt wordt niet als een verbetering op het gebruikte model en derhalve heeft zij besloten het model zoals voorgesteld in de passende beoordeling te handhaven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat beide modellen (zowel het gebruikte als het aangereikte in de zienswijze) door inspreker ontwikkeld zijn. Bevoegd gezag vindt dit op zijn minst bijzonder, aangezien het nu lijkt alsof inspreker nu niet meer achter zijn eigen model staat.
6. Het percentage van 5,82% is te laag. Dat percentage wordt gehanteerd als harde grens, maar de getallen op basis waarvan het percentage is berekend zijn niet reëel. In werkelijkheid zou niet moeten worden uitgegaan van een percentage van 10% floaters maar van een percentage van 30%. Er vanuit gaand dat dat percentage reëel is, treden significante gevolgen pas op als de cumulatieve effecten van de windturbineparken tezamen meer dan 17% bedragen.	6. De soortspecifieke uitwerking van het ORNIS-criterium is op juiste wijze tot stand gekomen. Zoals blijkt uit de passende beoordeling, ligt het percentage floaters dat waargenomen wordt bij kolonies van Kleine mantelmeeuwen tussen de 10% en de 30%. Uitgaande van deze gegevens en geredeneerd vanuit het principe van consequent gebruik van het 'worst-case scenario' heeft het bevoegd gezag gekozen voor handhaving van de 10% floaters.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
7. In werkelijkheid zijn de cumulatieve effecten op de populatie Kleine Mantelmeeuwen lager, aangezien bij het bepalen daarvan moet worden uitgegaan van realistischere aannames of additionele gegevens. Deze hebben betrekking op het feit dat Kleine Mantelmeeuwen aanmerkelijk minder op zee fourageren, niet uniform over het foerageergebied zijn verdeeld en op een lagere hoogte vliegen. Hieruit volgt dat bij de bepaling van de cumulatieve effecten ervan kan worden uitgegaan dat niet 67% maar (ten hoogste) 26,5% van de meeuwen op rotorhoogte vliegt. Daardoor zouden de effecten nog eens met 0,4 kunnen worden verlaagd.	7. Bevoegd gezag baseert zich op de gegevens uit de passende beoordeling die moet worden beschouwd als weergave van de best beschikbare kennis op het moment van de aanvraag. Uit de zienswijze blijkt niet dat het bevoegd gezag zich ten onrechte op de passende beoordeling heeft gebaseerd. <i>Verspreiding.</i> De inspreker baseert zich op vogels die vliegen vanaf de kolonie Vlieland en beargumenteert op geen enkele manier waarom vogels die broeden op de kolonie Texel, waar het uiteindelijk om gaat, zich over hetzelfde gebied zouden verspreiden als de Kleine mantelmeeuwen van de kolonie Vlieland. Het is niet uit te sluiten dat als de inspreker gelijk heeft voor wat betreft het verspreidingsgebied van de Kleine mantelmeeuwen van de populatie Vlieland, dat de Kleine mantelmeeuwen van Texel met name de hoogste dichtheid bereiken in de omgeving van Helmveld. Dit zou dus zelfs tot een verhoging kunnen leiden van de flux in de omgeving van Helmveld. Representatieve onderzoeksresultaten van gezenderde Kleine mantelmeeuwen van Texel zijn echter niet bekend noch in de notitie opgenomen. Daarom zal er voor de Kleine mantelmeeuwen van Texel hoe dan ook een redelijke aanname gemaakt moeten worden. Hierbij betreft het bevoegd gezag het feit dat op basis van het tot nu toe uitgevoerde onderzoek bij Vlieland niet uitgesloten is dat de Kleine mantelmeeuwen hun foerageergebied in de loop der jaren zullen verleggen naar een andere locatie. Gemiddeld genomen over langere tijd is daarom de aanname dat de Kleine mantelmeeuwen zich uniform verspreiden over de Noordzee niet onredelijk. Dezelfde overweging geldt voor de Kleine mantelmeeuwen van Texel.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
	<i>Foerageergebied.</i> Uit het aangeboden materiaal (figuur B1 van het Ecofys rapport) blijkt niet dat het hier gaat om vogels die foerageren tijdens het broedseizoen. Met andere woorden, het is niet representatief voor de periode dat er jongen grootgebracht moeten worden en daar gaat het hier om. De stippenkaarten op basis waarvan de alternatieve verdeling geschat wordt is gebaseerd op een zeer kleine steekproef van de totale populatie. Er bestaat daarom een grote kans dat in de dataset dieren die een voorkeur hebben voor foerageren in de Waddenzee of op het land oververtegenwoordigd zijn. De keuze van 95% van de vogels die op zee zouden foerageren dient beschouwd te worden als een worst case situatie die door dezelfde onderzoekers in de passende beoordeling is vastgesteld. <i>Vlieghoogte.</i> De schatting van het aantal Kleine mantelmeeuwen dat op rotorhoogte vliegt is gebaseerd op onderzoek van Krijgsveld et al., 2005. De aangeboden informatie geeft geen aanleiding de resultaten van dit onderzoek in twijfel te trekken. Bij het beoordelen van de effecten in het kader van de Habitat richtlijn dient het bevoegd gezag de zekerheid te verkrijgen dat er geen significante effecten op zullen treden. Dat betekent dat er uitgegaan dient te worden van een worst case situatie. Hoewel de aanvullende informatie erop kan wijzen dat Kleine mantelmeeuwen minder vaak op rotorhoogte vliegen, doet dit niks af aan het feit dat het onderzoek van Krijgsveld et al., 2005 in dat geval als een worst case situatie beschouwd moet worden.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
8. Het is onjuist dat de volgorde van ontvangst van het MER en de passende beoordeling bepalend is voor de beoordeling of een additioneel park leidt tot significante effecten. Het gelijkheidsbeginsel verzet zich tegen de gehanteerde volgorde. Evelop kan zich niet verenigen met de volgorde waarin de aanvragen wat betreft de cumulatieve effecten zijn beoordeeld. Primair zou de datum moeten worden aangehouden waarop de aanvraag als volledig werd beoordeeld. Subsidiair kan bij de verdeling van Wbr-vergunningen niet enige datum doorslaggevend zijn, maar noopt de wet tot een beoordeling op grond van doelmatigheid van de betrokken parken. Wat dit betreft is Evelop van mening dat het hanteren van data in strijd is met de brief van 30 juni 2008 en het Draaiboek, met de Wbr en met de beginselen van zorgvuldigheid, evenredigheid en gelijkheid en zich niet verdraagt met het feit dat initiatiefnemers niet verplicht zijn om een passende beoordeling op te stellen.	8. In het definitief besluit onder paragraaf 3.4.5 is nader toegelicht hoe en waarom de volgorde van afhandeling van vergunningaanvragen heeft plaatsgevonden. Voor het antwoord op deze zienswijze wordt u daarnaar verwezen.
9. Ten onrechte zijn bij de beoordeling van de cumulatieve effecten de parken West Rijn en Breeveertien II betrokken. Omdat Helmveld niet is betrokken bij de beoordeling van de ecologische effecten van deze parken kunnen ze evenmin worden betrokken in de beoordeling van Helmveld. Evelop benadrukt dat de parken West Rijn, Breeveertien II en Helmveld wat beoordeling van cumulatieve effecten betreft gelijk moeten worden behandeld aangezien ze alle drie behoren tot de 77 initiatieven waarover de Staatssecretaris in de brief van 30 juni 2008 spreekt.	9. In het definitief besluit onder paragraaf 3.4.5 is nader toegelicht hoe en waarom de volgorde van afhandeling van vergunningaanvragen heeft plaatsgevonden. Voor het antwoord op deze zienswijze wordt u daarnaar verwezen. Aangezien Helmveld in de cumulatievolvergunning na de windturbineparken West Rijn en Breeveertien II staat, dienen in de berekening van cumulatieve effecten voor Helmveld de effecten van de afzonderlijke parken West Rijn en Breeveertien II meegenomen te worden. Bij de berekening van de cumulatieve effecten voor West Rijn en Breeveertien II hoeft het afzonderlijk effect van Helmveld niet meegenomen te worden, aangezien Helmveld later in de cumulatie volgorde staat.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
Overige effecten 10. Belanghebbende stelt dat afgezien van de gevolgen voor de kolonie Kleine Mantelmeeuwen in Zwanenwater en Pettemerduinen, Helmveld geen significante gevolgen heeft voor de ecologie, althans die gevolgen kunnen worden gemitigeerd. Het op een juiste wijze omgaan met de cumulatieve effecten op de kolonie zou daarom tot geen andere conclusie kunnen leiden dat geen sprake is van significante gevolgen.	Overige effecten 10. Inmiddels is gebleken dat de instandhoudingsdoelstelling voor de kolonie Kleine mantelmeeuwen in Zwanenwater en Pettemerduinen komt te vervallen en derhalve voor de beoordeling van het besluit niet meer van belang is. Het besluit is hierop aangepast. Op grond van significant negatieve cumulatieve effecten van aanvaringslachtoffers van Kleine mantelmeeuwen voor het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel staan op dit moment de bepalingen van de Habitat- en Vogelrichtlijn een positief besluit ten aanzien van de effecten van het windturbinepark op Natura 2000-gebieden in de weg. De conclusies van het besluit zijn derhalve niet gewijzigd.
11. Volgens het ontwerpbesluit zijn op een te korte afstand van het windpark Helmveld platforms gelegen die door realisatie van het windpark minder bereikbaar worden. Evelop kan zich niet verenigen met de wijze waarop de belangen van de operator zijn afgewogen tegen haar belangen en het algemeen belang. (6.1)	11. Het bevoegd gezag is van mening dat de genoemde belangen zorgvuldig zijn afgewogen, zie volgende reacties.
12. Art. 3 lid 1 Wbr stelt dat acht geslagen wordt op doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee. Art. 5 onder a van de Beleidsregels noemt het veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee door anderen dan de vergunninghouder. Daarom dient in de belangenafweging naast het belang van de aanvrager het belang van de gevestigde gebruiker meegenomen te worden, zoals ook in het Draaiboek is vermeld. (6.5/6.6/6.9).	12. Dit is juist, het bevoegd gezag neemt in haar belangenafweging de belangen van de gevestigde gebruikers mee, zie paragraaf 3.2.4 van het ontwerpbesluit waarin de belangen van de platformoperators zijn beschreven en meegewogen.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
13. In art. 5 sub b van de Beleidsregels wordt verwezen naar de Noordzeeparagraaf in de Nota Ruimte, geconcretiseerd in het IBN, waaruit volgt dat belangenafweging moet plaatsvinden, die stelt dat 'meervoudig ruimtegebruik' wordt beoogd. De overheid kan de eerste gebruiker verplichten ander gebruik te accepteren zoals dit gebeurt in het ontwerp besluit van Breeveertien II waarin het park binnen de 5 NM zone van platform P9-A mag worden gerealiseerd. (6.7/6.8/6.9).	13. Windenergie en olie- en gaswinning op de Noordzee hoeven elkaar niet uit te sluiten zodat inderdaad van meervoudig ruimtegebruik sprake kan zijn. Dit blijkt ook uit de afgegeven (ontwerp) vergunningen voor een aantal windturbineparken. Of meervoudig ruimtegebruik daadwerkelijk mogelijk is locatieafhankelijk. Dit is dan ook de overweging zoals deze in het besluit wordt gemaakt. In het geval van Breeveertien II bleek dat de beperking van de helikopteroperaties op platform P9-A gezien de relatieve afstand en oriëntatie niet noodzakelijkerwijs onacceptabel hoefde te zijn voor de platformoperator. Dit is in een overleg toegelicht aan de platformoperator welke heeft ingestemd met het afgeven van de vergunning. Er was hier geen sprake van een door het bevoegd gezag opgelegde verplichting.
14. In het ontwerpbesluit wordt aangenomen dat de platforms onder alle omstandigheden bereikbaar moeten zijn. Het ontbreken van de afweging van de in het geding zijnde belangen is in strijd met de Wbr. (6.11)	14. Dat geen belangafweging plaats zou hebben gevonden is onjuist. De (negatieve) impact van het park op helikopteroperaties is eerst beschouwd waarna een afweging is gemaakt. Helikopteroperaties op de platforms zullen door het park niet meer onder alle weersomstandigheden mogelijk zijn. Dat het park géén impact op helikopteroperaties zou mogen hebben en mogelijk zouden moeten zijn op de platforms onder alle omstandigheden is niet de gebruikte aanname in het ontwerpbesluit.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
15. In afwijking van het toetsingskader zijn de belangen van de operators in het ontwerpbesluit als vaststaand gegeven gehanteerd: "Als uitgangspunt voor de beoordeling van de effecten op de luchtvaartveiligheid en de veiligheid op platforms geldt dat deze niet mag worden aangetast" (6.10)	15. De redenering dat het niet aantasten van de (luchtvaart-)veiligheid gelijkstaat aan het als vaststaand gegeven hanteren van de operator belangen kan niet worden gevolgd. Omdat de (luchtvaart-)veiligheid gewaarborgd moet blijven, leidt het park tot een beperking van helikopteroperaties op platforms in de nabije omgeving (binnen 5 NM). Het bevoegd gezag heeft deze beperking omschreven op basis van weergegevens van het KNMI: het voorkomen van IFR condities en het voorkomen van ongunstige windrichtingen waarbij het park een belemmering vormt. Zoals in het ontwerpbesluit op pagina 21 is te lezen heeft het bevoegd gezag vervolgens informatie ingewonnen over de betreffende platforms bij de platformoperators (status van het platform, de verwachte productieduur en de frequentie waarmee het platform per helikopter wordt bezocht) om te kunnen afwegen of de beperking voor reguliere helikopteroperaties aanvaardbaar is of niet. Het bevoegd gezag heeft geen reden gezien om aan de juistheid van de verstrekte informatie te twijfelen, hetgeen recentelijk nogmaals is geverifieerd bij de operators.
16. De afweging volgens de Wbr komt in essentie neer op de afweging van het individuele, economische belang van platformoperators tegen het algemene belang van duurzame energie. (6.11)	16. De Noordzee wordt voor en door velen gebruikt. Daarbij is er altijd sprake van individuele, collectieve, economische en ecologische belangen die met elkaar in balans moeten zijn. Net zo min als de Noordzee voor energieopwekking uitsluitend door olie- en gaswinning, welke ook collectief belang dient, is bestemd, is de Noordzee voor energieopwekking uitsluitend met wind bestemd. Het belang van windenergie op zee is gegeven in het Integraal Beheer plan 2015. Hierin is opgenomen dat, omdat de bouw van windturbineparken op de Noordzee expliciet in rijksbeleid wordt gestimuleerd, nut en noodzaak in deze niet hoeven te worden onderbouwd.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
17. De 5 NM zone is geen absolute en harde grens en volgt niet uit een algemeen bindend voorschrift. 5 NM is slechts vereist bij IFR condities in combinatie met een ongunstige windrichting. Het voorkomen van deze combinatie dient gekwantificeerd te worden in percentage van de tijd. Zonder park zijn platforms ook niet 100% bereikbaar, ook dit moet gekwantificeerd worden. (6.12/6.13)	17. De 5 NM wordt geadviseerd door de IVW. Dit advies is niet bindend en de 5 NM kan niet rechtsweg worden afgedwongen. Echter wordt de 5 NM wel in de praktijk gebruikt: het aan- en afvliegen onder IFR (op instrumenten) gebeurt volgens een vast vluchtprofiel zoals omschreven in de JAR-OPS3 en de handleidingen van de helikopteroperators. Daarbij wordt op 5 NM van het platform de daling ingezet tegen de heersende windrichting. Zoals in het ontwerpbesluit is vermeld (blz. 19) is een obstakelvrije zone van 5 NM rondom het platform inderdaad alleen vereist voor IFR omstandigheden. IVW adviseert: "Uit de betreffende regelgeving kan worden afgeleid dat er voldoende separatie (5 NM) tussen een helikopterdek en windturbines moet zijn om onder alle omstandigheden [dus ook IFR] een veilige vluchttuitvoering te garanderen." Onder overwegingen en conclusie is vermeld: "Voor het veilig uitvoeren van IFR operaties dienen de volgende gebieden, vastgelegd in de JAR-OPS 3 Subpart E10, obstakelvrij te zijn (zie figuur 5):..." Indien onder alle windrichtingen bij alle weersomstandigheden (VFR en IFR) helikopteroperaties mogelijk moeten zijn dan is een 5 NM obstakelvrije ruimte 360 graden rondom het platform noodzakelijk. Een obstakelvrije route over een lengte van 5 NM is daarbij, in tegenstelling tot hetgeen beweerd wordt in de zienswijze, altijd nodig voor IFR operaties. Een windrichting is daarbij in het ontwerpbesluit als 'ongunstig' bestempeld indien voor die windrichting de voor IFR operaties benodigde obstakelvrije gebieden (zie figuur 5 op blz. 20) samenvallen met het park en het park daarmee IFR operaties bij die windrichting onmogelijk maakt.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
	Dat helikopteroperaties op de platforms ook in de huidige situatie niet altijd mogelijk zijn is juist, in 2008 is 3,3% van alle vluchten geannuleerd vanwege het weer, echter dit is niet relevant in het bepalen van de impact van het park op helikopteroperaties daar de oorzaken hiervoor (bijv. ook onweer of icing condities) zowel met als zonder park zullen optreden. Er is dan ook geen uitspraak gedaan over de huidige mogelijkheid van helikopteroperaties op platforms, laat staan dat deze 100% zou zijn.
18. Luchtvaartveiligheid zoals betiteld in het ontwerpbesluit dient niet de luchtvaartveiligheid maar het individuele en economisch belang van de operators. De bereikbaarheid van de platforms mag niet worden betiteld als algemeen belang. (6.14) De belangen van Evelop zijn ook deels individueel/economisch maar dienen tevens het algemene belang van duurzame energie. Dit dient zwaar te worden meegewogen. (6.15)	18. Omdat de (luchtvaart-)veiligheid gewaarborgd moet blijven, leidt het park tot een beperking van helikopteroperaties op platforms in de nabije omgeving (binnen 5 NM). Het gaat overigens niet alleen om de bereikbaarheid van de platforms (dit impliceert alleen aanvliegen), maar om de mogelijkheid om zowel aan- alsook af- te kunnen vliegen. Zie ook reactie bij 16.
19. Op grond van art 3:2 Awb moet onderzocht worden wat redelijke en gerechtvaardigde (individuele) belangen van de platformoperators zijn om deze af te kunnen wegen tegen het algemene belang en de belangen van Evelop. (6.16/6.17)	19. Zie reactie bij 16.
20. In het ontwerpbesluit wordt gesteld dat de gevolgen voor operators onaanvaardbaar zijn maar dit is niet gebaseerd op een objectieve en daarmee toetsbare maatstaf. Dat een kwantitatieve, objectieve conclusie onmogelijk zou zijn is onjuist. (6.17/6.19)	20. Het bevoegd gezag houdt vast aan een kwalitatieve conclusie. Naar aanleiding van de zienswijzen is een nadere motivering toegevoegd, zie paragraaf 3.2.5.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
21. De door de operators aangeleverde gegevens zijn daarbij als vaststaand behandeld. (6.17/6.18).	21. Zoals in het ontwerpbesluit op pagina 21 is te lezen heeft het bevoegd gezag na het bepalen van de beperking van helikopteroperaties op basis van weergegevens informatie ingewonnen over de betreffende platforms bij de platformoperators (status van het platform, de verwachte productieduur en de frequentie waarmee het platform per helikopter wordt bezocht) om te kunnen afwegen of de beperking voor helikopteroperaties aanvaardbaar is of niet. Het bevoegd gezag heeft geen reden gezien om aan de juistheid van de verstrekte informatie te twijfelen, hetgeen terecht is gebleken nu nogmaals e.e.a. is geverifieerd bij de operators.
22. De belangen van de bestaande gebruikers dienen te worden afgewogen tegen het algemeen belang van windenergie op zee en het belang van Evelop.(6.20)	22. Zie reactie bij 16.
23. De platforms worden binnen afzienbare termijn niet meer gebruikt voor winning. (6.21-2/6.30). Verwezen wordt naar een rapportage (Options for CO2 storage in the Netherlands (EnergieNed, 2007)).	23. Uit deze rapportage blijkt dat het aflopen van de winning en daarmee beschikbaar komen van deze velden voor CO2 opslag moeilijk valt te voorspellen t.g.v. de variërende olie- en gasprijzen: "It was confirmed by NAM that the reported presumed year of release of most of the gas fields currently has already shifted ahead, due to adjusted production strategies of the operators, as a result of changed economics." ... "The production life time of fields needs to be assessed in cooperation with the Concession holder as internal and non-published production upsides may exist. Significant production life extensions are possible in an environment of increasing hydrocarbon prices"

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
24. Het park zou slechts leiden tot een marginale verkleining van de bereikbaarheid van de platforms welke 2% van de tijd sowieso niet bereikbaar zijn. Door het park zouden de platforms 8,7%, 3,1% en 3,7% van de tijd niet bereikbaar worden. Dit is niet onaanvaardbaar. (6.21-1/6.23a/6.24). Het voorkomen van IFR condities is gecombineerd met voor betrokken platforms ongunstige windrichtingen. De realisatie van Helmveld zou er toe leiden dat Helder 96,9%, Hoorn 96,3% en Helm 91,3% van de tijd bereikbaar is. De getallen voor bereikbaarheid betekenen dat de gevolgen voor de operators redelijkerwijs aanvaardbaar zijn, de platforms zijn vrijwel altijd bereikbaar. (6.26/6.27)	24. In het ontwerpbesluit (blz. 19) staat weliswaar vermeld dat indien het platform op 0,75 NM niet visueel is de landing moet worden afgebroken (Missed Approach procedure) echter betekent dit niet persé dat bij zicht minder dan 0,75 NM niet wordt gevlogen zoals inspreker lijkt te suggereren. IFR vliegen is in principe altijd mogelijk danwel toegestaan. Slechts enkele platformen op de Noordzee hebben accurate weerswaarneming apparatuur. Het zicht ter plekke van het platform is niet altijd goed te bepalen, daar de waarnemer zich op een andere hoogte dan de helikopter bevindt en juist bij slecht zicht vanwege het gebrek aan referentiepunten zoals nabije scheepvaart het zicht moeilijk in kan schatten. Afhankelijk van de voorspelling voor een bepaald Noordzee gebied, wordt er gevlogen en wordt op 0,75 NM pas duidelijk of het platform zichtbaar is en er daadwerkelijk geland kan worden. Dit is gebleken uit verdere navraag bij helikopteroperator CHC. De door de indiener gebruikte data is ongeschikt vanwege de te korte periode en het ontbreken van wolkengegevens, zie verder reactie bij 19. Vervolgens is op basis van deze ongeschikte data de berekening van de 'bereikbaarheid' getallen onjuist. Er is daarbij namelijk geen rekening gehouden met de voor het aan- en afvliegen benodigde obstakelvrije gebieden voor operaties onder IFR condities zoals deze duidelijk zijn toegelicht in figuur 5 van het ontwerpbesluit. De FA en TO gebieden beslaan een ruimte van 1 NM aan weerszijden van de aan- en afvliegroute over een lengte van 5 NM. De door de indiener bepaalde 'rode' sectoren (ongunstige windrichtingen) zijn diensgevolge kleiner dan deze behoren te zijn waardoor een rooskleuriger beeld wordt geschetst. Deze fout leidt tot een afwijking die groter is naarmate het platform dichterbij het park ligt.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
25. De platforms zijn volgens (onjuiste) gegevens uit het ontwerpbesluit 88% vd tijd wel bereikbaar. (6.22/6.23b).	25. Er is geen reden om aan de juistheid van de door het bevoegd gezag gebruikte KNMI data van de locatie de Kooy te twijfelen. Dit is nogmaals geverifieerd bij het KNMI. In het ontwerpbesluit is aangegeven dat op basis van de weerdata bepaald is dat IFR condities 12% van de tijd voorkomt (dus de overige 88% VFR condities). Dit is echter een jaargemiddelde, het gemiddelde van IFR condities in de winter ligt op ca. 20% van de tijd. In het ontwerpbesluit is de (negatieve) impact van het park op helikopteroperaties beschouwd en wordt op basis van de weerdata omschreven wanneer er geen helikopteroperaties op de platforms mogelijk zijn.
26. Bij de berekening van 88% is geen rekening gehouden met voorkomende windrichtingen in geval van IFR condities. (6.23c)	26. Het getal 88% is niet berekend, het is een weergave van gemeten data: uit de weerstatistiek (bewolkingshoogte en zicht) blijkt dat gemiddeld over het jaar 12% IFR condities heersen (dus 88% VFR). Dit getal zegt niks over het voorkomen van bepaalde windrichtingen maar uitsluitend over het voorkomen van IFR condities.
27. Het getal van 88% gaat ervan uit dat de platforms (tussen 7:00hr en 21:00hr) op elk moment van de dag onmiddellijk bereikbaar moeten zijn terwijl bepalend zou moeten zijn of het gedurende een dagdeel niet bereikbaar is. (6.23d) Er is geen acht geslagen op de situatie dat 's ochtends om 10:00hr IFR condities en een ongunstige windrichting voorkomen, maar dit enkele uren later niet meer speelt en het platform weer bereikbaar is. Redelijkerwijs kan van een operator worden gevergd dat hij enige tijd moet wachten. (6.28d).	27. Er is inderdaad gekeken naar het voorkomen van IFR in de periode dat helikopteroperaties op het platform voorkomen, er is daarbij echter geen aanname gedaan. De in de zienswijze geschetste situatie is bezijden de werkelijkheid. Gekeken is hoe vaak IFR condities voorkomen en hoe vaak ongunstige windrichtingen gemiddeld per maand voorkomen. Om de impact op de logistiek van de helikopter- en platformeigenaar in te kunnen schatten zou het tijdstip van het voorkomen van ongunstige condities gecorreleerd moeten worden met de planning van de operators zoals die op dat moment van toepassing was. De planning van vluchten wordt weken tot maanden van tevoren gemaakt op basis van beschikbaarheid van betreffende werknemers, mogelijk bevoorradingsvaartuigen en helikopters.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
	Als laatste wordt rekening gehouden met de op dat moment beschikbare weersverwachting ter plaatse van het platform. De omstandigheden ter plekke kunnen, eenmaal ter plekke, anders zijn dan voorspeld. Om te plannen is de mijnbouwoperator ook afhankelijk van de periode waarin gebruik van de helikopter mogelijk of gewenst is. Deze periode kan een blok zijn van bijvoorbeeld 2 uur. Slechts de mijnbouwoperators hebben de gehele dag een helikopter tot hun beschikking. De daadwerkelijke nadering richting een platform neemt slechts 15 minuten in beslag. De definitie van de gewenste "window of opportunity" is daarom essentieel bij het uitrekenen van de mogelijk operationele beperking. De optie om te wachten (zoals gesuggereerd in de zienswijze) en het later nog eens te proberen is voor de mijnbouwoperators daarbij vaak niet aanwezig.
28. SAR wordt niet belemmerd door park. (6.23e/6.29e)	28. Het bevoegd gezag acht de effecten van het windturbinepark op SAR operaties per helikopter minimaal.
29. In het ontwerpbesluit worden niet-representatieve weerdata gebruikt nl. van landcondities terwijl voor de platforms offshore condities maatgevend zijn. Enkel doorrekenen van juiste weerdata (zonder windrichting) leidt tot 89,8% bereikbaarheid. (6.25).	29. De in de zienswijze gebruikte data van platform K14 (27 NM ten noordwesten van Helmveld) is om twee redenen niet geschikt. Ten eerste betreffen de door indiener genoemde IFR data alleen het zicht, over de wolkenhoogte zijn op de locatie K14 geen gegevens beschikbaar. Aangezien IFR condities worden bepaald door het zicht en wolkenhoogte kan op basis van de K14 data dus geen conclusie worden getrokken over het voorkomen van IFR condities.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
	Ten tweede is de datareeks van K14 te kort waardoor deze data slechts heel beperkt inzicht geven in de variabiliteit van weersomstandigheden. De Kooy ligt aan de kust, en heeft daarmee deels zee, deels landkarakteristieken. De afstand tussen de Kooy en K14 is zo groot (K14 ligt daarbij nog verder van de parklocatie af) dat ook op basis daarvan al te verwachten valt dat er verschillen zijn. Echter voor de Kooy was een meetreeks voorhanden voor een voldoende lange periode voor betrouwbare gemiddelde waarden. Bovendien waren voor deze locatie ook wolkengegevens voorhanden zodat het voorkomen van IFR condities bepaald kon worden. Bovenstaande is gebleken na verificatie bij het KNMI.
30. Verkleining bereikbaarheid ten gevolge van het windturbinepark is marginaal en de olie- en gaswinning zal op afzienbare termijn worden beëindigd (rapportage EnergieNed) zodat moet worden geconcludeerd dat de vergunning niet vanwege luchtvaartveiligheid kan worden geweigerd. (6.30/6.31)	30. Zie reactie bij 23.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
31. De redenering dat het luchtvaartverkeer vanwege het voorzorgsbeginsel geen effect zou mogen ondervinden van een nieuw aan te leggen windpark is onjuist. Volgens het IBN heeft het voorzorgsbeginsel vooral betrekking op de gevolgen van activiteiten voor natuur en milieu. Het ontwerpbesluit hanteert het beginsel echter in het kader van luchtvaartveiligheid, althans de bereikbaarheid. Daarnaast is, ook in het licht van het IBN, ten onrechte niet onderzocht of de onaanvaardbare gevolgen van Helmveld, zo die er al zijn, kunnen worden weggenomen door de operators te dwingen tot preventieve maatregelen;	31. Het bevoegd gezag hanteert als uitgangspunt voor de beoordeling van de effecten op de luchtvaartveiligheid en de veiligheid op de platforms dat deze niet mag worden aangetast. Het voorzorgprincipe houdt in dat preventieve maatregelen genomen dienen te worden wanneer er redelijke gronden tot bezorgdheid bestaan, dat een activiteit schade toebrengt aan het mariene milieu, de gezondheid van de mens of ander rechtmatig gebruik. (p. 3 IBN) In het IBN wordt ook gesteld dat meervoudig ruimtegebruik nagestreefd moet worden waar mogelijk onder voorwaarde dat de andere gebruiker daar geen schade of hinder van ondervindt. Het bevoegd gezag heeft bij dit besluit de belangen van de operators afgewogen en daarmee tevens het veiligheidsaspect. Luchtvaartveiligheid ziet op het veilig en doelmatig kunnen gebruiken van de platforms door operators. Hierbij gaat het er om dat de helikoperoperaties op de platforms ten eerste veilig kunnen worden uitgevoerd en ten tweede voldoende mogelijk zijn. De operators oefenen bestaande rechten uit. In het IBN wordt gesteld dat meervoudig ruimtegebruik nagestreefd moet worden waar mogelijk onder voorwaarde dat de andere gebruiker daar geen schade of hinder van ondervindt. Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik op deze locatie onderzocht en geconcludeerd dat dat in dit geval niet mogelijk is. Zie hoofdstuk 3 van het besluit.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
32. Zouden de gevolgen van Helmveld desondanks onaanvaardbaar zijn, dan bestaat de verplichting om te beoordelen of het park door een verkleining alsnog kan worden vergund. Uit het overgelegde rapport blijkt dat de gevolgen van Helmveld in ieder geval aanvaardbaar zijn als het park voor 80% wordt vergund	32. In het ontwerpbesluit Helmveld is verkleining van het park kort overwogen, bij platform Helm: "Operaties onder IFR zouden in principe voor meer windrichtingen mogelijk gemaakt kunnen worden door het park aan de noord en oostzijde te verkleinen echter de benodigde obstakelvrije gebieden voor de overheersende windrichting zijn daarmee niet vrij te maken" en bij platform Halfweg (4,9 NM ten NO van het park): "Door een geringe aanpassing aan de noordelijke punt van het park zou hier eenvoudig aan de 5 NM separatie tussen platform en windturbinepark kunnen worden voldaan." De door de indiener gebruikte data is ongeschikt vanwege de te korte periode en het ontbreken van wolkengegevens, zie verder reactie bij 19. Vervolgens is op basis van deze ongeschikte data de berekening van de 'bereikbaarheid' getallen onjuist, zie reactie bij 14.
33. De door Evelop tijdig (op 30 januari 2009) subsidiair ingediende aanvraag is in ieder geval vergunbaar, aangezien de bereikbaarheid van de betrokken platforms nog minder in het geding is	33. De door de indiener gebruikte data is ongeschikt vanwege de te korte periode en het ontbreken van wolkengegevens, zie verder reactie bij 19. Vervolgens is op basis van deze ongeschikte data de berekening van de 'bereikbaarheid' getallen onjuist, zie reactie bij 14.
34. Het ontwerpbesluit in strijd met het Draaiboek is omdat Evelop niet in de gelegenheid is gesteld om met de operators van de platforms in overleg te treden, terwijl zij daar wel diverse keren op heeft aangedrongen.	34. In een telefoongesprek tussen Evelop en het bevoegd gezag op 23 oktober 2008 heeft belanghebbende aangegeven dat er contact is geweest tussen Evelop en de platformoperators Wintershall en Chevron en dat deze gesprekken niet tot het door belanghebbende gewenste resultaat hadden geleid.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
35. Evelop is van mening dat op basis van de punten 6.4 t/m 6.50 zowel Helmveld als Callantsoog vergund kan worden. Als echter slechts één van de parken vergunbaar is dan gaat de voorkeur uit naar Helmveld.	35. Aangenomen wordt dat de laatste alinea's in hoofdstuk 3 van het Ecofys rapport worden bedoeld waarin wordt geconcludeerd dat Helmveld de voorkeur heeft gezien de grotere afstand tot de platforms. M.b.t. tot de genoemde onderbouwing geldt ook hier dat de door de indiener gebruikte data ongeschikt is vanwege de te korte periode en het ontbreken van wolkengegevens, zie verder reactie bij 19. Vervolgens is op basis van deze ongeschikte data de berekening van de 'bereikbaarheid' getallen onjuist, zie reactie bij 14. Het bevoegd gezag heeft geconcludeerd dat beide parken leiden tot een beperking van helikopteroperaties op de platforms en dit onaanvaardbare gevolgen zal hebben voor de operaties op deze platforms. Het aspect luchtvaartveiligheid leidt daarmee voor beide parken tot weigering van de vergunning.
Eventuele wijzigingen en/of voorschriften 36. Het bevoegd gezag moet volgens jurisprudentie (ABRS 3-9-2008, AB 2009/157) in voldoende mate onderzoeken of de door Evelop aangedragen maatregelen ter voorkoming of beperking van eventuele negatieve effecten in voorschriften bij de vergunning kunnen worden opgenomen. Evelop is van mening dat met maatregelen en voorschriften wel een vergunning kan worden verleend.	Eventuele wijzigingen en/of voorschriften 36. Voor het bevoegd gezag geldt dat ze een beschikking neemt op basis van de aanvraag. Ondergeschikte aanpassingen van de aanvraag kan het bevoegd gezag - tot op zekere hoogte - meenemen in haar afwegingen omtrent het besluit. Wijzigingen die leiden tot een andere aanvraag kan het bevoegd gezag niet meewegen in haar afwegingen omdat dan een andere aanvraag ontstaat. Door de aanvrager ingediende mitigerende maatregelen die binnen het hierboven geschetste kader zijn gebleven, zijn door het bevoegd gezag onderzocht en in de overwegingen van het ontwerpbesluit opgenomen.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
Evenredigheid 37. Weigering van de vergunning op grond van de hiervoor behandelde aspecten is in strijd met het evenredigheidsbeginsel ex art. 3:4 lid 2 Awb omdat de belangen van Evelop en Eneco niet zijn meegewogen in het ontwerpbesluit. Evelop en Eneco hebben grote belangen bij het kunnen voorzien in de capaciteitsvraag van het energienetwerk, onder meer door duurzame energiebronnen aan te boren; Eneco heeft bovendien haar strategie gericht op duurzame energie, onder meer door het failliete Evelop over te nemen.	Evenredigheid 37. De door Eneco genoemde belangen en omstandigheden zijn voor het bevoegd gezag niet van zodanig bijzondere aard dat deze gaan boven die van de belangen van andere initiatiefnemers van windturbineparken op de Noordzee.
Doelstelling windenergie en kosteneffectiviteit 38. Belanghebbende stelt dat door de nabijheid bij de kust Helmveld zeer kosteneffectief is door de lagere netaansluiting- en funderingskosten. Dit draagt bij aan het doelmatig gebruik van waterstaatswerken. Daardoor kan de kabinetsdoelstelling van 950 MW in de huidige kabinetsperiode gehaald worden.	Doelstelling windenergie en kosteneffectiviteit 38. Kosteneffectiviteit als zodanig is geen beoordelingscriterium bij een Wbr-vergunning.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910

Volgnummer: 7 Afzender: Zeevisserijbedrijf K. Post BV De Akkers 40 8321 BV URK	
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Belanghebbende is niet tegen windturbineparken, maar maakt zich zorgen over het voortbestaan van de vissoorten in de Noordzee. De hoeveelheid parken/windmolens is te hoog.	1. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Op basis van de passende beoordeling - en met in achtneming van artikel 6 leden 3 en 4 van de Habitatrichtlijn - is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde aspecten.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK HELMVELD

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. Belanghebbende vindt het ook niet terecht dat er geen overleg heeft plaatsgevonden met de visserijbedrijven.	2. Het bevoegd gezag is inderdaad niet in overleg gegaan met alle belanghebbenden. Belanghebbenden kunnen via het indienen van zienswijzen alsnog hun belangen naar voren brengen. Verder is het bevoegd gezag van oordeel dat op basis van de onderzoeken een goed inzicht is van de gevolgen van het hebben, houden, onderhouden en verwijderen van windturbines op de vissen om een oordeel over de vergunningaanvraag te hebben met afweging van alle belangen.
3. De windmolens van de offshore windturbineparken draaien 70% van de tijd nooit. Belanghebbende heeft niet het gevoel dat het wat oplevert, terwijl hij dat wel heeft bij de Eemshaven windmolens.	3. Dit gegeven wordt ter kennisgeving aangenomen.
4. Wanneer de windmolens wel draaien, treft hij veel drijvende dode zeevogels aan.	4. zie antwoord onder 1.
5. Belanghebbende stelt schade te zullen hebben door verlies aan visgebied, het verminderen van de visstand door heien en het verdrijven van vissoorten uit hun paaigebieden.	5. Indien inspreker nadeel meent te ondervinden als gevolg van de Wbr-vergunning, bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 (RNC). Een verzoek om nadeelcompensatie wordt behandeld volgens de bepalingen van de RNC.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-910